

K TEZAM O MESTU, VLOGI IN NALOGAH TISKA, RADIA IN TV

## Na poti k javni tribuni

DELO je od 5. do 9. junija ponatisnilo teze »O mestu, vlogi in nalogah tiska, radia in televizije v razvijanju družbeno-ekonomskih odnosov«, ki jih je malo pred tem v BOR-BI objavila komisija za politično in idejnovzgojno delo pri zveznem odboru SZDL Jugoslavije. Po mnenju te komisije bi bilo o teh tezah treba obširneje razpravljati v organizacijah in vodstvih SZDL in v drugih družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih in predstavniških telesih, da bi naša politična in kulturna dejavnost podala svoje mnenje in predloge, kako naj bi tisk, radio in televizija čim bolj popolno opravljali svoje družbene funkcije.

Objavljene teze dajejo pregled doslej doseženih uspehov tiska, radia in televizije v naši državi; posebej poudarjajo, da so ta javna komunikativna sredstva »institucija neposredne demokracije posebnega značaja. Iz takšnega posebnega položaja v družbi izvira tudi njihova velika družbena odgovornost in delikatnost«. Taka ocena izhaja iz dejstva, da so tisk, radio in TV ena izmed zelo vplivnih oblik organizirane politične aktivnosti in samoupravnosti delovnih ljudi pri nas, hkrati pa delujejo tudi kot samostojne samoupravne enote družbe in kot tribuna splošnega družbenega življenja.

Pred dobrimi 15 leti so trije okrajni odbori OF na Dolenjskem ustanovili naš pokrajinski tehtnik; zdaj je 9 občinskih odborov SZDL na našem področju, ki so njegovi enakopravni solastniki in izdajatelji. Na njih je, da razpravljajo o objavljenih tezah in s tem pripomorejo, da bi bile tu-



di naloge, mesto in vloga našega domačega tehtnika določeneje soočene s problemi, ki živo zadevajo tekoče delo in obstoj Dolenjskega lista. Kar zadeva kolektiv uredništva in uprave našega tehtnika, je treba reči, da z obema rokama podpisemo ugotovitve, ki jih glede napredka in sedanjih nalog našega tiska navajajo teze. Na današnjem sestanku višjega aktivnega Društva novinarjev Slovenije v Novem mestu bomo temeljiteje obdelali vsa vprašanja, ki zadevajo naše delo in družbeno odgovornost. Lastnikom in izdajateljem domačega pokrajinskega časnika kot vsem naročnikom Dolenjskega lista (Nadaljevanje na 2. str.)



Točno ob štirih v nedeljo popoldne je na zletni stadion v Karlovcu prišel predsednik zvezne skupščine tovariš Edvard Kardelj v spremstvu uglednih političnih in družbenih delavcev ter prisrčno odzdravil zbranim gledalcem in športnikom (Foto: Dolenjski list) — Poročila naših posebnih poročevalcev z zleta berite na 5. strani današnje številke!

## Partizanski intendanti med nami

Okrog 200 bivših partizanskih intendantov iz vse Slovenije in gostov bo v soboto in nedeljo na dvodnevem avtobusnem pohodu po južni Sloveniji obiskalo več partizanskih krajev Dolenjske in Bele krajine

Zbor intendantov bo v soboto, 19. junija v Ljubljani, kjer bodo dobili zadnja navodila za pohod in obiske gostoljubnim partizanskim krajev in novomeški občini in sončni deželi onkraj Gorjancev. Še istega dne bodo bivši partizanski intendant v Žužemberku položili venec pred spomenikom padlim borcem ter obdarili nekaj socialno najbolj šibkih občanov. Pot jih bo vodila na ogled spomenikov NOB na Bazi 20. V Dolenjskih Toplicah se bodo ustavili le za krajši čas; tu bodo imeli tudi skupno kosilo. Popoldne tega dne bo avtobusna kolona že v Semiču. Ko bodo položili venec pred tamkajšnji spomenik, bo kratak sprejem v šoli, kateri

bodo ob tej priložnosti izročili darilo — televizor. Iz Semiča se bodo napotili proti Črnomlju in spotoma v kraju, kjer je bila med NOB intendantca Glavnega štaba slovenskih partizanskih enot, obdarili nekaj nepremožnih ljudi.

V nedeljo, 20. junija se bo pohod nadaljeval v metliško občino, tako da bodo intendantji med 9. in 10. uro že na Suhorju. Tudi v tej vasi bodo počastili spomin na padle in obdarili posamezne prebivalce. Na Jugorju bo kolono pričakala skupina iz Novega mesta, skupaj pa se bodo odpeljali z Gorjancev v Novo mesto, kjer bo v hotelu Kandija zaključek za vse udeležence pohoda. For-

## Čez 14 dni: avtomatska zveza!

10. junija se je v jugoslovanski avtomatski telefonski promet vključila tudi Slovenija po koaksialnem kablu, položenem med Ljubljano in Zagrebom. Razen Zagreba, kjer nimajo urejenih še vseh naprav na avtomatski centrali, lahko zdaj brez posredovanja ključje naročniki iz omrežnih skupin Ljubljana, Kranj in Koper tale jugoslovanska mesta z njihovimi omrežnimi skupinami: Beograd, Kragujevac, Niš, Pančevo, Požarevac, Svetozarevo, Valjevo — čez nekaj tednov pa še Novi Sad, Prištino in Sombor. Seveda morajo pred naročnikovo številko zavrteti še karakteristično številko omrežne skupine, za Beograd na primer 011, za Prištino 038, za Koper 066 in podobno.

Kako daleč pa smo z avtomatizacijo na področju novomeške omrežne skupine? 1. julija bo v jugoslovansko avtomatsko telefonsko omrežje vključena tudi glavna centrala Novo mesto s karakteristično številko 068. Nanjo sta priključeni vozelnj centrali Črnomelj in Krško ter štiri končne centrale Treb-

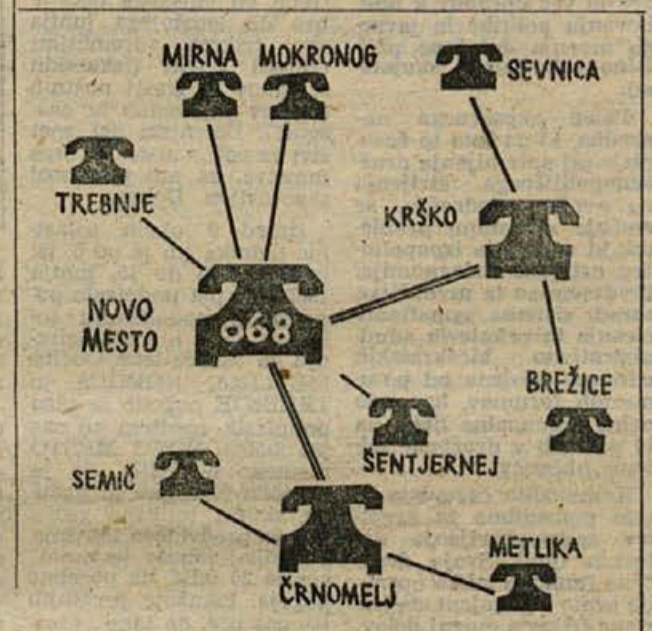
nje, Mirna, Mokronog in Sentjernej. Končni centrali Metlika in Semič sta priključeni na vozelnjo v Črnomlju, Sevnica in Brežice pa na vozelnjo v Krškem. Vsaka končna postaja ima z glavno v Novem mestu vsaj 4 linije.

1. julija bodo vključene na glavno centralo 068 centrale v Metliki, Črnomlju in Novem mestu, čez dva meseca tudi Trebnje, ko pa bo dobavljen 12 kanalni sistem za Krško (verjetno v jeseni), pa še centrale iz Zasavja.

Naši naročniki bodo lahko brez posredovanja govorili z naročniki iz omrežnih skupin Ljubljana, Koper, Kranj in vseh omenje-

nih jugoslovanskih omrežnih skupin. Vključitev Štajerske omrežne skupine v to veliko družino je predvidena za leto 1966, ko bo položen mednarodni koaksialni kabel Ljubljana — Celje — Maribor — Avstrija.

Telefonski strokovnjaki so z deli na novomeški centrali začeli že novembra lani in končali prvo fazo januarja. Zdej že mesec dni končujejo ISKRINI tehniki dela na napravah, ki so dobavljene iz njihove tovarne. Vse naprave na kablo Ljubljana — Zagreb je dobavila švedska tovarna elektronskih aparatov ERICSON.



## V nedeljo kulinarčna razstava v Kočevju

V nedeljo bo turistično društvo Kočevje priredilo v okviru turističnih prireditvev skupaj z domačimi gostinskimi podjetji, pekarno in slaščičarno, mlekarjo ter mesarijo kulinarčno razstavo. V hotelu Pugled bodo od 9. do 17. ure razstavljeni najrazličnejša jedila, pijače itd., kar bo nedvomno privabilo številne ljubitelje, pa tudi poznavalce vsakovrstnih jedi. Razstavi bo zvečer sledila zabava s plesom, razstavljen izdelke kulinarčne umetnosti pa bodo prodajali po reklamnih cenah.

## Občina Krško pristopa h KB Novo mesto

Občinska skupščina Krško je na seji 15. junija sprejela sklep o izstopu iz KB Celje, o prenosu sredstev družbeno investicijskega sklada občine h KB Novo mesto ter o pristopu občine Krško h KB Novo mesto. Za tak sklep se je skupščina odločila po vsestranski oceni sedanjega gospodarskega stanja in perspektiv v bodočnosti. Se pred tem so se na posebnem posvetu vsi komitenti banke soglasno odločili za KB Novo mesto. Na seji so vsi odborniki razen enega glasovali za pristop h KB Novo mesto.

## Vreme

OD 17. DO 27. JUNIJA  
Približno do 19. junija v splošnem še lepo vreme, vendar včasih krajevne nevihte. Od 20. junija dalje nestalno s pogostimi padavinami in ohlaiditvami.  
Dr. V. M.

## DOLENJSKI KULTURNI FESTIVAL

Kostanjevica na Krki — poletje 1965 —

### Osrednji program:

Sobota, 19. 6. ob 20. uri:  
Euripides: MEDEJA. Drama SNG.  
Četrtek, 24. 6. ob 20. uri:  
Brecht: GOSPOD PUNTILA IN NJEGOV HLAPEC MATTI. Ljudska igra. MGL.  
Nedelja, 27. 6. ob 19. uri:  
Haydn: ŠTIRJE LETNI ČASI. Izvajajo zbor in orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Boga Leskovića in s solisti Nado Vidmarjevo (sopran), Mitjem Gregoračem (tenor) in Jožetom Stabejem (bas).  
Četrtek, 1. 7. ob 20. uri:  
MAGNIFICO. Najlepše mehiške pesmi in popevke v izvedbi ansambla iz Skopja. Vstopnice so v predprodaji v kostanjeviški trafiki, lahko pa jih rezervirate tudi po telefonu na tel. št. Kostanjevica 19.  
Skupne obiske bodo organizirali: iz Podbočja tov. Jože Šketa, iz Krškega Turistično društvo Krško, iz Novega mesta Dolenjska turistična zveza in iz Sentjerneja trgovina »DOLENJEC«.



Kostanjevica na Krki nas spet vabi...

(Nadaljevanje s 1. str.)

skega lista pa bi ob tej priložnosti znova radi povedali, kateri problemi predvsem ovirajo naš kolektiv, da ne more uspešneje izvrševati svojih odgovornih nalog.

Najprej naj ponovimo, kaj govore omenjene teze



o lokalnem ali pokrajinskem (občinskem tisku); 7. točka VI. poglavja teza pravi takole:

„... Komunalno časopisje je pomemben činitelj pri uveljavljanju javnosti dela, s tem da bolj popolno obvešča občane o komunah, s čimer priteguje več in več občanov k oblikovanju politike in javnega mnenja določene politično-teritorialne skupnosti.

Poleg zapaženega napredka, ki ga ima to časopisje pri spremljanju družbenopolitičnega življenja na svojem področju, se srečuje z resnimi problemi, ki otežujejo izpopolnitev ustrezne fiziognomije. Predvsem so ta uredništva zaradi sistema samofinanciranja in nekaterih administrativno-birokratskih odnosov odvisna od posameznih forumov, kar zelo ovira komunalne liste, da bi prerasli v družbene tribune občanov.

Komunalno časopisje je zelo pomembno za krepitev samoupravljanja delovnih ljudi. Svojo družbeno funkcijo lahko opravlja samo s pogojem, da postane tribuna mnenj delovnih ljudi, da da prostor za polemike, razgovore, za javno formuliranje politike komun. Socialistična zveza in drugi družbeni činitelji v komunah morajo

podpirati razvoj in vsebinsko oblikovanje komunalnega tiska v tej smeri. Se zlasti je neogibno z občinskimi statuti urediti družbeni in materialni položaj tega tiska.

Tudi komunalne radijske postaje zelo veliko prispevajo k informiranju občanov na določenem področju. Tudi njim je potrebno posvetiti ustrezno pozornost. V okviru jugoslovanske radiofuzije se nimajo urejenega svojega statuta.

Najprej ugotovitev: po mnenju izdajateljskega sveta in uredništva našega časnika Dolenjski list kljub znatnemu napredku in lepemu razvoju še ne more trditi, da je že prerasel v družbeno tribuno občanov. Kakor razveseljivo narašča število sodelavcev in število prispevkov o samoupravnem življenju, tako hkrati raste tudi novi problemi, za stare in nove naloge pa dostikrat zmanjka — prostora! Materialna podlaga lista je še vedno sila šibka: lansko leto smo zaključili z izgubo (2.027.186 din), proračun za leto 1965 pa je bilo treba od lanskega decembra do letošnjega junija kar trikrat spreminjati (zaradi novih tiskarskih stroškov in zlasti poštinih davkov žal vedno le navzgor!). Dolenjski list spet živi iz rok v usta — brez jamstva, da mu je obstoj zagotovljen. Dokaz:

izmed 9 občin solastnic tednika jih je od 5. januarja 1965 do 15. junija 1965 šele pet podpisalo pogodbo o podaljšanju solastništva in o sofinanciranju za tekoče leto. Občine METLIKA, RIBNICA in TREBNJE pogodb še niso podpisale, medtem ko nas je občina NOVO MESTO pisмено obvestila, da je določila v svojem proračunu skoraj tolikšno vsoto kot jo predvideva letošnja pogodba, vendar je v njej vezala 20 odst. na posebne pogoje. Izkušnje prejšnjih let nas uče, da tako »vezanih« vsot konec leta navadno ni mogoče dobiti iz občinskih blagajn. Do 31. maja 1965 je 9 občin nakazalo šele 30 odst. pogodbenih sredstev, dotlej pa je

V nedeljo se je predsednik Tito vrnil v domovino. Nazadnje je bil v Nemški demokratični republiki na uradnem obisku. Zdjaj pa se odpravlja še na obisk v Sovjetsko zvezo.

Sam je po prihodu v Beograd dejal: »V Nemški demokratični republiki so nas sprejeli tako, da nas je to ugodno presenetilo. Sprejem je bil nad vsemi pričakovanji. Ljudstvo Nemške demokratične republike nas je sprejelo z vso prisrčnostjo in simpatijami, ki smo jih občutili na vsakem koraku. Posebno topel sprejem je bil v Dresdenu. Deležalo je, vendar to ni bila ovira, da ne bi prišle na mestne ulice nepregledne množice ljudi in nas najprisrčneje pozdravljale.« Tovariš Tito je tudi poudaril, da so še velike možnosti za razširitev gospodarskega sodelovanja s to deželo, ki ima zelo razvito zlasti kemično industrijo, saj je glede nje na sedmem mestu na svetu, če pa računamo proizvodnjo na enega prebivalca, pa je kar na drugem mestu na svetu. Iz skupnega uradnega sporočila o obisku je razbrati soglasje glede vseh bistvenih vprašanj sodobnega sveta zlasti pa, da je narodom sveta na prvem mestu potreben mir. Morda je posebej značilno, da so Tita na vsej poti po Nemški demokratični republiki spremljale parole, v katerih je izražena misel, naj ne bi bilo nikdar več vojne, ki bi se začela z nemških tal. To je vsekakor stvar, ki je spriču revanšističnih gesel in antikomunistične gonje v Zahodni Nemčiji nikakor ne gre podcenjevati.

Prav tiste sile v Zahodni Nemčiji, ki jim ni do miru in ki prav zato podpirajo teroristične skupine, so

pretekli teden, ko se je naš predsednik mudil v Nemški demokratični republiki, organizirale atentat na našega konzula Klarića v Zvezni republiki Nemčiji v Münchnu. Dva ustaša sta streljala nanj. Rano na stegnu so mu operirali, toda ena krogla je še ostala v pljučih. Andrija Klarić se zdaj k sreči dobro počuti in zdravniki sodijo, da je že iz-

mi, kjer je igrala »Crvena zvezda« proti moštvu v Dusseldorfu. Takrat so emigranti na stadionu raztrgali našo zastavo, policija pa tega ni preprečila, čeprav so vnaprej vedeli, kaj se pripravlja. Kljub močnemu pritisku demokratične javnosti v Zahodni Nemčiji torej še dokaj neovirano delujejo take sile, ki bi imele danes vojno kot jutri.

Med pomembnimi dogodki preteklega tedna vsekakor ne gre prezreti velike partizanske zmage v Južnem Vietnamu. Pri okrajnem središču Dong Xoay, ki leži kakih sto kilometrov od Saigona, se je pretekli teden vnela bitka, ki je največja v vsej vietnamski vojni. Partizani so napadli tamkajšnjo ameriško in saigonsko posadko ter jo likvidirali ter mesto po dveh dneh silovitega boja zavzeli. Polej so uničili vojaške naprave ter se umaknili. Iz Saigona so poslali na pomoč celo vojsko, ki pa se ni mogla prebiti do samega Dong Xoaya, ker so enote osvobodilne vojske sklenile okrog mesta obroč in so tisti Saigonce in Američane, ki so prišli v mesto po umiku partizanov, povsem odrezani od sveta. Hrano, strelivo in drugo pomoč dobivajo samo z letali. Tudi ranjence morejo odpeljati samo po zračni poti. Pa smo spet v novi fazi vietnamske vojne. Ameriški predsednik Johnson je namreč odredil, naj ameriške enote neposredno posežejo v boje v Vietnamu, se pravi nič več kot pomoč saigonskim silam, ampak bodo odsej tudi same začele ofenzive in protiofenzive, če pa jih bodo dobili po grbi, tega ne bodo mogli biti več krivi »nesposobni saigonski generali«, ampak si bodo morali poraze pisati na svoj rovaš.

## Sprejem nad pričakovanji

ven nevarnosti. Policija pa je prišla nekaj sumljivih tipov, ki so že večkrat poskušali atentate na naše državljane v Zahodni Nemčiji, jih terorizirali, vendar proti njim ni ukrenila nič posebnega, četudi so med njimi tudi taki, ki imajo na vesti tudi roparske napade. Bonsko zunanje ministrstvo je izrazilo »obžalovanje«, da se je kaj takega spet pripetilo v ZR Nemčiji, saj še ni dolgo tega, ko so ustaški zločinci ustrelili našega predstavnika Mončila Popovića. Policija pa očitno ne kaže posebnega zanimanja, da bi zaščitila naše državljane, saj ne posreduje niti takrat, ko je prej opozorjena, da se kaj pripravja proti našim državljanom bodi proti časti naše države. Nedavno tega je bila vnaprej opozorjena, da pripravljajo emigranti demonstracijo proti našim državljanom bodi proti

zapadlo že 42 odst. teh zneskov. Konkretno: zadnjega maja letos so občine dolgovale upravi našega lista 4.627.000 dinarjev neplačanih obrokov.

Napačno bi bilo trditi, da se odnosi občin-soustanoviteljic in lastnic lista do kolektiva uredništva in uprave od lani na letos niso spremenili. V praksi ne poznamo več prejšnjega dotiranja časnika; nadomestil ga je sistem plačevanja delovnega programa; občine so odkupile 11 strani za vse leto naprej (4 izmed njih sicer do danes še brez pogodb!). Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in že običajnega skromnejšega obsega

tednika v poletnih mesecih bo časnik zdaj vsaj 8 do 10 tednov izhajal samo na 16 in 12 straneh, število



problemov in potreb po dobrem obveščanju pa se tudi v tem času ne bo zmanjšalo. Ponavljam: šibka materialna podlaga tednika nam ne dopušča, da bi spremenili naš goli boj za eksistenco lista enkrat za vselej z vsestranskimi prizadevanji za boljše vsebino! To pa je eden izmed glavnih problemov, da se preraščanje v javno tribuno odvijata prepočasno. Podobno je položaj tudi pri drugih slovenskih pokrajinskih tednikih in značke »medobčinske sirote« žal še nismo mogli odvreči...

S tem združen je problem samoupravne delovne organizacije, kar naj bi bil tudi kolektiv, ki so mu ob-

čine naložile odgovorno dolžnost urejanja in izdajanja pokrajinskega tednika. Komaj toliko sredstev zberemo (letos bomo sami ustvarili 62,34 odst. za list potrebnih sredstev, na medobčinsko financiranje pa bo odpadlo le 37,66 odst.), da lahko govorimo o »enostavni reprodukciji«, medtem ko o načrtni vzgoji kadrov, štipendiranju, stanovanjski izgradnji in pod. — le razpravljamo, saj nam za te dejavnosti sproti zmanjka materialne podlage.

Navzlic takemu stanju je tudi naš kolektiv načelno za to, da je tudi v novinarstvu treba dosledno razvijati družbenoekonomске odnose tako kakor v gospodarstvu — vendar pa bo družba le morala upoštevati, da komunalni tisk (razen morebitnih izjem) nikjer ne predstavlja pridobitnih delovnih organizacij. Treba bo ustvariti pogoje oz. možnosti za uspešno gospodarjenje v takih kolektivih, da bi lahko spodbudno poslovali po načelih pridobivanja in delitve dohodka. V občinskih družbenih planih (pa tudi v planih drugih družbenopolitičnih skupnosti) bi moral biti komunalni tisk deležen ustreznega položaja in instrumentov. Izhodišče za to zvrst našega političnega tiska pa je:

z občinskimi statuti je treba urediti njegov družbeni in materialni položaj.

Če nam je potreben in če ga občani hočejo imeti (cenejšega ali dražjega, o tem naj odločajo sami prek svojih odbornikov!), ga moramo kot najučinkovitejše sredstvo obveščanja tudi usposobiti, da bo finančno, kadrovsko, organizacijsko in tudi sicer kos nalogam, ki jih razvijani sistem samoupravljanja prinaša predvsem v občinah. Zdrava lokalnost, ki se prav v tem tisku tesno veže s samoupravnostjo, bo pomagala občanom in kolektivom teh listov, da bodo lahko hitreje preraščali v tribuno javnega življenja.

T. GOSNIK

## TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● PRED POMEMBNI MI ODLOČITVAMI. Kakor je napovedal zvezni sekretar za finance Kiro Gligorov, smo pred važnimi spremembami, ki bodo iz temeljev oblikovale nove, zares ekonomske odnose v našem gospodarstvu. Začelo se bo s tako imenovano devizno reformo, s katero bodo spravili tečaj dinarja glede na dolar na skupni imenovalec. To se pravi, da v prihodnje ne bomo imeli več različno vrednih dinarjev, kar je doslej oviralo, da bi prišli do enotnega merila vrednosti oziroma produktivnosti. Primerjava je bila zabrisana z bolj ali manj visokimi premijami, z različnimi davčnimi prispevki in z raznimi administrativnimi elementi. Najbolj prizadeta je bila bazična industrija, ki zavoljo neekonomskih cen ni imela dovolj spodbude za nadaljnji razvoj, zaradi česar je zaostajala za razvojem ostalih panog, zlasti predelovalne industrije, ki je bila v vseh pogledih favorizirana. Nizke cene energije in surovin na eni strani in visoke cene izdelkov predelovalne industrije na drugi strani — to je povzročalo neskladnosti, ki bi se v prihodnje še povečevale, če se ne bi naposled odločili za temeljit »korporativski« poseg v te odnose. Čeprav je industrija kvantitativno hitro naraščala, je bil uspeh glede na te neskladnosti pogosto le navidezen. Daleč večja škoda je nastajala zavoljo zaostajanja bazične industrije in zaradi pogostnih neekonomskih lokacij take ali drugačne industrije, ki niso računale s stvarnimi, realnimi cenami energije, prevoza po železnici in podobno.

V devizno reformo je treba iti tudi zaradi naloge, ki jo je pred nas postavil VIII. kongres ZKJ, da se namreč prenese razširjena reprodukcija v domeno gospodarskih organizacij. To pa ni mogoče vse dotlej, dokler mora federacija akumulirati znatna

sredstva, da bi lahko plačevala izvozne premije, razne regrese in drugo. To se pravi, da je treba spraviti tečaj na njegov realno vrednost in tako odpraviti razloček med izvoznimi in uvoznimi cenami ter potrebo po premijah. Izvoz bo premiran le v izjemnih primerih in pod posebnimi, časovno in dru-

## NUJNI UKREPI

gače vezanimi pogoji. Razen tega bo treba znižati carine, da bi se tako carinske stopnje v povprečju približale ravnj carinskih tarif v drugih državah. Domača industrija bo torej še zmeraj zaščitena, toda ne za vsako ceno, ampak le v primerih, ko je to upravičeno, v interesu vsega gospodarstva. V celoti vzeto pa bodo pričakovani ukrepi bolj zaostriili vprašanje konkurenčne sposobnosti naših podjetij v odnosu do svetovnega trga. Trda bo predla predvsem tistim podjetjem, kjer so doslej zmeraj računali le na pomoč od zunaj, medtem ko so zanemarjali svoje rezerve, zapostavljajoč trud svojega gospodarjenja. Pogoji gospodarjenja bodo trši tudi za tiste tovarne, kjer so brezglavo zaposlovali novo delovno silo in tako le ekstenzivno povečevali proizvodnjo, namesto da bi večali svoj dohodek po poti intenzifikacije vseh proizvodnih zmogljivosti.

Kiro Gligorov je v svojem ekspezu na seji vseh gospodarskih odborov zvezne skupščine posebej poudaril, da ukrepi ne bi smeli iti na breme standarda delovnih ljudi. Reforme naj plačata predvsem investicijska in

splošna potrošnja, čeprav ni izključeno, da v kakšnem podjetju, kjer so bli doslej v privilegiranem položaju, zaradi česar jih razmere niso silile, da bi postali dobri gospodarji, ne bo šlo preveč gladko.

● MEDNARODNA ZVEZA KRAJEVNIH OBLASTI. Njen 27. kongres je bil te dni v Beogradu. Udeležence je pozdravil predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj, ki je med drugim poudaril, da sodelovanje med mesti raznih držav utira pota demokratskim mednarodnim odnosom v prihodnosti.

● NAJVEČJE POPLAVE V ZADNJIH 120 LETIH. Tako pravijo o sedanjih katastrofalnih poplavih Donave in Tise. Voda narašča po 12 cm na dan. Pravijo, da najhuje šele pride. Na okopih, ki varujejo naselja in polja pred vodno stihijo, je približno 700.000 ljudi. Nekateri delajo na nasipih 24 ur brez prestanka, zlasti tam, kjer voda prebije nasip in je treba takoj zgraditi novega.

● OMEJITEV INVESTICIJ. Na seji izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije so se zavzeli za čimvečje investicijske omejitve. Če tega ne bomo storili zdaj, bo jutri še težje. S posebnim zveznim zakonom bo republiška skupščina pooblaščen, da tudi pravnoveljavno odloči o omejitvah oziroma o ustavitvi del na posameznih velikih objektih.

● STO MILIJARD dinarjev izgubimo zaradi slabe organizacije dela na gradbiščih. To so ugotovili na kongresu sindikata gradbenih delavcev v Zagrebu.

● 126 MRTVIH V KAKNJU. Od v strašni nesreči preminulih rudarjev se je poslovil ves Kakanj. Na pogreb so prišle tudi delegacije iz vse države. Od vsepovsod prispeva tudi pomoč družinam ponesrečenih rudarjev.

## MDB na Savskem nasipu v Zagrebu

V slovenski brigadi, ki bo od 4. avgusta do 4. septembra gradila savski nasip v Zagrebu, bodo tudi srednješolci iz novomeške občine. Brigadirji bodo stanovali v sodobno urejenem naselju, kjer bo poskrbljeno za vrsto dejavnosti, zabavo in strokovno izpopolnjevanje. V brigado se lahko prijavijo mladinci nad 16. letom pri občinskem komiteju ZMS v Novem mestu.

## Dobrnica-Trebnje brez avtobusa

Podjetje GORJANCI se je odločilo, da s 1. junijem ukine redno avtobusno progo Novo mesto-Trebnje-Dobrnica-Zužemburg, na kateri je imelo letno okrog 2 milijona dinarjev izgube, oziroma kar 76 dinarjev na kilometer. Ukinitev bo najbolj prizadela učence, ki se z dobrniškega območja vozijo v Trebnje. Zaradi nerentabilnosti so GORJANCI ukinili avtobusno progo med temi kraji tudi pred dvema letoma.

V POMANJKANJU DRUGIH BAKRENIH ZAŠČITNIH SREDSTEV OPOZARJAMO KMETOVALCE IN KMETIJSKE ZADRUGE NA NAŠ PROIZVOD

# CUPRABLAU

● CUPRABLAU ima odlične fizikalne lastnosti — se ne seseda, ne maši škropilnih šob, se počasi izpira, intenzivno modro barva liste. Uporabljamo ga lahko s tlačnimi škropilnicami in s pršilniki (molekulatorji)

Priprava škropiva je zelo enostavna. Apno ni potrebno. CUPRABLAU lahko kupite pri vseh kmetijskih zadrugah in pri Agrotehniku.

CUPRABLAU je preizkušen preparat za zatiranje peronospore na vinski trti in hmelju, krompirjeve plesni in cercospore na sladkorni pesi ter za zatiranje ostalih glivičnih bolezni. Navodilo je na vrečkah.

## CINKARNA

metalurško kemična industrija - CELJE

## Opekarji tudi ob nedeljah

Zaradi slabega vremena je bil kolektiv brežiške opekarne letošnjo pomlad oškodovan za 18 milijonov dinarjev — Sezonci iz Srbije so prišli na delo že v aprilu, vendar zaradi deževja več tednov sploh niso mogli delati

Deževna pomlad ni spravila v zadrego samo kmetincev, ampak je prinesla zvrhano mero skrbi tudi opekarjem. Kolektiv Opekarne v Brežicah je bil samo v aprilu in

maju oškodovan za 18 milijonov dinarjev.

Aprila so delali delavci komaj 6 dni, v maju pa po silni 14 dni. Napravili so 800.000 opečnih enot manj kot so

jih planirali za to obdobje. Glina je tako razmočena, da je še zdaj ne morejo kopati. Pri izdelavi zidakov ji obvezno dodajajo že osušeno opeko.

V podjetju so zaskrbljeni, če bodo ob takih pogojih sploh lahko izpolnili planske naloge. Obveznosti so za leto velike in proizvodnjo nameravajo povečati od lanskih 5 milijonov opečnih enot na 7 milijonov. Da ne bi podjetje zašlo v prevelike težave, se je kolektiv odločil za nedeljsko delo. Sezonci so predlagali celo daljši delovni dan.

Letos so sezonski delavci iz Srbije prišli v opekarne že 1. aprila. Imeli so smolo, saj do zdaj še niso mogli prijeti za delo tako, kot bi želeli. Posledica vsega tega je tudi manjši zaslužek. Povpraševanje po opeki je več. Je kot lani. Mnogi kupci se vračajo iz opekarne praznih rok. Opeka se slabo suši in celo tista, ki so jo napravili aprila, še ni suha. Normalno je za sušenje dovolj 14 dni, zato ni čudno, če opeke tako primanjkuje.

V podjetju upajo, da bodo izgubljene dneve vsaj delno nadomestili z delom ob nedeljah in praznikih. Nekaj lepših nedelj so delavci že izkoristili. Potrudili se bodo, da bodo v poletnih mesecih čimveč napravili. Letos imajo namreč velike obveznosti. Odplačati morajo 21 milijonov posojila in 6 milijonov obresti.

## Za tretjino manj obrtnikov

ObS Krško je v torek razpravljala o obrti — Obširo poročilo opozarja, da bo treba obrtne obrate razvijati zlasti v krajevnih središčih in še posebej skrbeti za obrtni naraščaj — 1957. je bilo v občini 269 zasebnih obrtnikov, zdaj pa jih je samo še 182 — Pomanjkanje kreditov za razvoj je sililo družbene obrtne obrate v proizvodno smer, slaba organizacija dela ob pomanjkanju strokovnjakov pa je imela za posledico integracijo.

Poročilo o obrti, pripravljeno za sejo občinske skupščine Krško, ki je bila 15. junija, je zelo obširno. Povojni razvoj industrije je tako kot povsod tudi v krški občini zmanjšal pomen obrti, vendar to ne pomeni, da bo obrt odpravili, pač pa je treba izpremeniti strukturo obrtnih strok. Nepravilna davčna politika v povojnem času je zavrla predvsem malo, zasebno obrt.

Z uvajanjem sodobne mehanizacije v gospodarstvu in v gospodinjstvih so potrebe po sodobnih obrtnih obratih vedno večje.

Rastočim zahtevam je skušala zadoščati predvsem družbena obrt, ki je naletela pri tem na vrsto ovir in nevednosti. Vsekakor so bili potrebni razvoj družbene obrti krediti, teh pa žal zaradi večjih potreb v industriji za obrt ni bilo na voljo. Družbeni obrtni obrati so zategadelj reševali stanje tako, da so svojo dejavnost usmerjali v proizvodno obrt. Ob tem pa je svedela uslužnost obrti, čeprav so bile potrebe po njej vedno večje, nazadovale.

Družbena obrt je pomanjkanje kreditov sicer res vsaj deloma nadomestila s tem, da se je začela ukvarjati s proizvodnjo, toda tu so se

pojavele nove težave. Na voljo ni bilo primernih strokovnih kadrov, ki bi zagotovili dobro organizacijo dela in sodobne tehnološke postopke. Nekateri obrtni obrati so se zato znašli v težavah in v teh primerih so v krški občini gasili požar z integracijo. V obdobju od 1962 do 1964 je dozorela združitve večjih družbenih obrtnih obratov, ki niso imeli pogojev za samostojni obstoj.

Poglavje zase je investicijska politika v obrti. Kljub temu ugotavlja poročilo, da so občinski organi pri usmerjanju gospodarskega razvoja upoštevali pomen razvoja posameznih obrtnih panog ob hkratnem razvoju industrije. V obdobju od 1962 do 1965, ki ga poročilo obdeluje, je bilo investiranih v obrt 104 milijone 400 tisoč din, vrednost osnovnih sredstev pa se je pri tem povečala za 37,1 odst. Investicije so bile smotrne, saj je dinar, vložen v obrt v letu 1962, povrnil 1,64 din v proizvodnji, v letu 1963 2,41 din in v letu 1964 2,69 din v proizvodnji.

Poročilo se je pomudilo precej časa ob vprašanih kadrovske politike v obrti in ob težavah zasebnega obrtništva. Tudi v krški občini kaže mladina zelo malo zanimanja za uk v obrti. Kljub

temu je bilo v zadnjih treh letih porabljenih za redno izobraževanje obrtnih delavcev 21 milijonov 405 tisoč din, za razne tečaje pa 3 milijone 109 tisoč din. Obrtni obrati, zlasti večji, močno potrebujejo strokovnjake s srednjo in višjo izobrazbo, ki bi izboljšali organizacijo dela in proizvodnjo modernizirali. Precej dobrih strokovnjakov je obrt posredovala industriji.

Zasebna obrt je v povojnem času zabeležila velik padec. Leta 1957 je bilo v občini 269 zasebnih obrtnikov, danes pa jih je samo še 182. Zaradi boljšega zasluzka in boljših pogojev dela so obrtni delavci bežali v industrijo, k upadanju zasebne obrti pa je pripomogel tudi davčni vijak. Najvišja davčna obremenitev za zasebne obrtnike je v občini 6 milijonov 952 tisoč din na leto, najnižja (za kovača) pa 4.080 din. V zasebni obrti je danes zastopanih še 47 obrtnih dejavnosti s skupaj 261 zaposlenimi, med katerimi je 79 najetnih delavcev. Povprečna starost obrtnikov je 50 let. V poročilu ugotavljajo, da bo treba mladino navajati v uk v obrti, saj je po nepopolnih podatkih letos v občini na voljo 76 učnih mest v 23 obrtnih strokah v zasebni in družbeni obrti.

## Predavanja po kolektivih

Delavska univerza v Brežicah bo v juniju organizirala tolmačenje novega zakona o delovnih razmerjih po kolektivih. V večjih podjetjih in zavodih, kjer imajo nad 50 zaposlenih, bodo poslušali predavanja v svojih delovnih organizacijah, manjši kolektivi pa se bodo združevali. Predavali bodo pravniki. Namen teh tolmačenj je, da bi vsak delavec spoznal pravice in dolžnosti, ki mu jih nalaga oz. daje novi zakon. Delavci bodo potem lažje dajali predloge za spremembo internih pravilnikov.

## Odkup prašičev popušča

14. junija ni bilo na novomeškem sejmišču posebnega prometa s prašiči, kar kaže, da pomladanski odkup popušča. Prodanih je bilo 462 prašičkov, čeravno jih je bilo naprodaj 715. Cene so ostale od zadnjega sejma neizpremenjene: manjši pujski od 5.000 do 10.000 din, večji od 10.500 do 20.000 din.

## Ima dinar različno vrednost?

Marsičemu se čudimo danes, to, kar bom opisal, pa je vredno česa več kot zaudenja. Včasih je človek natančno vedel, koliko bo plačal za kakšno poštno pošiljko, ker je bila tarifa za vso Jugoslavijo enaka. Na pismo, oddano v Beogradu, si moral nalepiti natančno toliko znamk, kot za ono, ki si ga oddal v Skopju, ali v Ljubljani, ali v Brežicah.

Danes pa za vse poštno pošiljke ni več tako in človek se zato nehoče vprašuje, mar dinar nima v naši državi povsod enake vrednosti? Tako sem se vprašal, ko sem za knjigo, ki sem jo odposlal po pošti iz SRH, plačal drugačno poštno tarifo kot za enako knjigo, ki sem jo oddal v Sloveniji!

DAMJAN VAHEN

## Kreditni za tretjino potrebnih

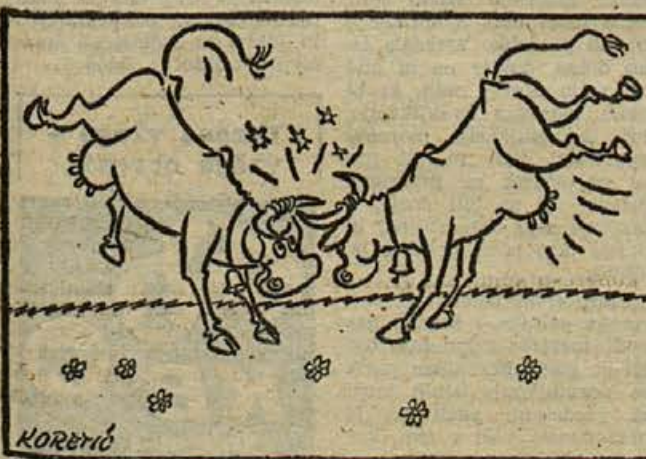
Pri občinskem odboru ZZZB v Trebnjem pripravljajo predlog za dodelitev kreditov borcem, ki so prosili pomoči pri obnovi svojih stanovanj. V ta namen imajo 8.000.000 dinarjev, ki jih je prispevala republika. Menijo, da bo pomoč iz te vsote lahko deležnih le 25 borcev, ki bi jim odobrili po 200.000 do 600.000 dinarjev kredita. Prednost imajo vsekakor borci — kmetje, ki jim ZZZB v zadnjem času posveča vedno večjo skrb. Predlog je predsedstvo ZZZB že obravnavalo. Tako bo pomagano tretjini pomoči najbolj potrebnih borcev. Dejanske potrebe so precej večje.

Je, saj računajo, da bi stanovanjsko vprašanje 70 prosilcev lahko ugodno rešili samo tedaj, če bi imeli nekaj nad 60 milijonov dinarjev.

■ V drugi polovici leta 1966 bodo začeli v Jugoslavijo dobavljati monofazne električne lokomotive, kakor predvideva program modernizacije železnice. Takih lokomotiv bomo dobili 250 v vrednosti 40 milijonov dolarjev.

■ Po podatkih iz 31 sladkornih tovarn so lani pridobili iz sladkorne pese okoli 33.000 vagonov sladkorja, kar je največja proizvodnja sladkorja po vojni. Največ sladkorja bo domačemu trgu dobavila Vrbaska sladkorna tovarna — nad 3.900 vagonov.

## KLOPOTEC



# PISMA UREDNIŠTVU

## Laž ima kratke noge

Tovariš urednik!

V vasi Straža pri Raki stoji prijazna cerkva Sv. Valentina. Čeprav je dobro vzdrževana, je bila potrebna natančne ureditve. Delo je prevzel neki priložnostni delavec in se zmenil za znesek 60.000 dinarjev. S svojim tovarišem, ki mu je pomagal, je cerkev kar čedno prebrali. Takrat se je iznenada po vasi raznesla novica, da je bil za to, ker je popravil cerkev, prijavljen, da je nato prišla inspekcija in da se je moral zagovarjati pri pristojnih organih in za kazen odšteti lepe denarce.

Ljudje so godrnjali, češ koga je le to skrbelo. Beseda je dala besedo in iz govoric, ki so mi prišle na ušesa, sem razbrala, da krivijo mene.

Lahko si mislite, da mi ni bilo vseeno. Čeprav nisem ne vem kako verna, nisem proti veri in zato sem začela popraševati, da bi izvedela od kod izvirata laž in natančevanje. Kaj hitro sem ugotovila, da je nekaj rekla fant, ki je cerkev popravil, precej pa so dodale še vaše klepetulje. Ker sem se odločila tožiti, mi je fantova mati dobesedno povedala takole:

»Nobene inspekcije ni bilo, le župnik iz Leskova je prišel pogledal, kako delo napreduje. Zaradi dela, ki ga je prevzel in opravil, ni imel sin nobenih potov in tudi nobene kazni ni plačal. K sodniku za prekrške pa je res moral iti, toda zato, ker je v gostilni Bon na Raki storil nekaj nedovoljenega!«

Ko sem ugotovila kako je z zadevo, sem se malo pomirila, čeprav težko. Se vedno pa se vprašujem, zakaj so vaše klepetulje skušale resnico pokriti z neresnico? Laž ima kratke noge, pravi naš stari pregovor, zato bi bil pač čas, da bi vsi, ki se z opravljanjem radi ukvarjajo, spoznali vrednost tega izreka!

ANCKA ZIBERT,  
Ardo pri Raki

## Otroško igrišče ni parkirišče!

Tovariš urednik!

Stanovanci v naselju Majde Silc so zelo ogorčeni zaradi brezobzirnosti dveh avtomobilistov, ki uporabljata otroško kolibo na igrišču za blokom števil 16 za garažo. Njena nesramnost je še bolj očitna, ko podita otroke z igrišča, kjer se navadno igrajo ob lepem vremenu. Stanovanci so že večkrat slišali, kako sta njihova prešerna soseda — avtomobilista kričala na otroke in jih podila od kolibe.

Staršem otrok, zlasti še DPM v Kandiji, ne more biti vseeno, kako nekateri posamezniki gazijo po njihovem prizadevanju, da bi primerne uredili vprašanje otroškega varstva v tem predelu Novega mesta. Zlasti DPM, ki je porabilo za ureditev igrišča že nemajhne denarje, je zelo prizadeto. Do zdaj se je posrečilo igrišče toliko urediti, da se otroci na njem lahko po ves dan igrajo. Kolibo so postavili zato, da bi se otroci vanjo zatekli pred dežjem ali pred močno sončno pripeko, ker še ni drevja.

Torej je dovolj razlogov za ogorčenost. Nikomur ne more biti vseeno, ko vidijo,

kako posamezniki kradejo otrokom pravico, da bi se lahko nemoteno igrali. Vsi prizadeti se strinjajo, da bi take predrznežne primerno kaznovali in jih tako poučili, da otroško igrišče le ni in ne sme biti parkirišče!

Prizadeti iz naselja  
Majde Silc

## Cesta pa taka!

Tovariš urednik!

Zdi se mi, da je pač treba reči besedo ali dve tudi o slabem vzdrževanju cest pri nas, še posebej pa o slabem vzdrževanju nekaterih cest na ribniškem področju. Rad bi spregovoril o cesti IV. reda Ribnica — Jurjevica — Lipovšica — Sodražica. Pred nekaj leti je bila to ena najboljših vzdrževanih cest v tem okraju, saj je imela več cestarjev, ki so jo sproti popravljali.

Odkar so uvedli skupinsko cestarsko delo, je kvaliteta vzdrževanja te ceste očitno padla. Ne bom se spuščal v to, kaj je boljše in cenejše: ali skupinsko cestarsko delo, ali posamezni cestarji, res pa je, da bo ta cesta na nekaterih odsekih kmalu neprimerna tudi za najpogostnejši promet! K temu velja dodati samo še to, da se dobršen del prometa iz Ribnice v Sodražico odvija po tej cesti!

Omenjena cesta je primerne vzdrževana le na odseku od Ribnice do Jurjevica. Za 1. maj so jo nasuli z gramozom tudi od ceste III. reda Zlebič — Sodražica pa do odcepa na Travno goro. Ker je bilo to delo opravljeno tik pred praznikom, gre brez dvoma za očitno željo, da bi čez praznične dni povečali udobnost vožnje na Travno goro. To popravilo lahko smatramo kot dokaz, da se da, če je le volja, popravilo opraviti v kratkem času na dobršnem kosu ceste! Ostali deli ceste pri križišču Sušje — Ravni dol in Lipovšica — Jurjevica pa je ostal nepopravljen vse do dne, ko vam pišem te vrstice. Cesta je tu v tako slabem stanju, da se ljudje pač upravičeno zgražajo nad malomarnostjo pristojnih, torej tistih, ki jim je vzdrževanje cest poverjeno. Po vsej verjetnosti bo dobršen del krivde padel na cestnega nadzornika, da bi se lahko promet odvijal vsaj kolikor toliko zadovoljivih pogojih. Naj pripomnim še to, da popravilo ne bi bilo tako drago, saj bi bilo potrebno le eno do dvoednevno skupinsko delo z avtomobilskim dovozom gramozu.

Sprašujem se (najbrž nisem osamljen!), kako le se moremo toliko pogovarjati o razvoju turizma v ribniškem koncu, če cest, ki so osnovni pogoji za motoriziranega turista, vzdržujemo tako slabo!

IVAN SEGA,  
Ravni dol 1,  
Sodražica



Nič drugačen ni od drugih malčkov in vendar je že v rosnj mladosti, komaj se je dobro razgledal okrog sebe, moral k tujim ljudem, od doma, od matere. Zato, ker mu dom ni mogel nuditi vsega za normalen razvoj. Družba je poskrbela zanj, našla mu druge »starše« — rejnike, našla mu je drugi dom. Lep, svetel, kakršnega imajo tudi drugi otroci. Nova mamica skrbi zanj kot za svojega in v njenem naročju se počuti prav prijetno...

# Malčki so dobili nov, lepši dom

Zakon pravi: »Skrbstveni organ da v rejništvo otroka, ki nima lastne družine, katerega telesni in duševni razvoj je v družini, v kateri živi ogozren... Otrok se odda v rejništvo na privolenje staršev oziroma skrbnika. Če je bil otrok staršem odvzet, privolenje staršev ni potrebno...«

Socialna delavka pri občinski skupščini Kočevje Nežka Mihelčič je povedala, da trenutno skrbijo za devet rejencev, zanje pa izda občina na mesec okrog 120.000 dinarjev rejnine. Od teh devetih rejencev jih je skrbstveni organ občine osem odvzel staršem, ker pri njih malčki niso imeli zagotovljenega normalnega duševnega niti telesnega razvoja. Sedem od teh otrok je nezakonskih.

Slabe gnotne razmere, je še povedala, niso pogoj za oddajo otroka v rejništvo. Skrbstveni organ je celo dolžan poskrbeti, da se domače razmere uredijo in lahko otrok živi doma, pri materi. V naštetih primerih (osmih

od devetih rejencev!) pa so bili prisiljeni odvzeti staršem otroke in jih dati drugim družinam v rejo, ker razmer, v kakršnih živijo starši — oziroma matere — ni bilo moč hitro urediti. Predvsem bi bilo treba najprej prevzgojiti starše; nekateri se vdajajo pijači, matere nemoralno živijo, precej je delomrzništva, nekateri so duševno slabo razvite, nekateri pa nimajo niti stalnih stanovanj. Za štiri od sedmih nezakonskih otrok sploh ni mogoče ugotoviti očetovstva, ostali trije očete pa plačujejo rejnino, vendar je za njih z nekaj tisočali na mesec že vse opravljeno. Nobenega čuta, nobenega čustva do otroka. Čutijo le, da jih je nekdo pristilil, da plačujejo rejnino.

— Kakšna pa je rejnina, ki jo plačuje občina za enega otroka?

— Občina daje za enega otroka do treh let starosti mesečno 18.000 dinarjev rejnine družini, ki skrbi zanj, od 3-7 let 17.000 din, od 7-12

let 20.000 dinarjev in nad 12 let starosti 21.000 dinarjev.

— Lahko dobite družino, da vzame tujega otroka v rejo? — Doslej smo jih dobivali težko. Radi bi, da bi se družine, ki imajo pogoje za rejništvo, same javile na občini. Predvsem morajo take družine imeti dobro stanovanje, da so same urejene, niso materialno ogrožene in da imajo po možnosti tudi svoje otroke. In pa, seveda, da vzamejo tujega otroka v rejo iz ljubezni do otrok in ne zaradi tistih 18 ali 20 tisočakov rejnine!

— Kako pa je z urejanjem razmer družin otrok, ki so v reji?

— Kakor rečeno, najprej bi bilo treba vzgojiti starše. Ni skoro nobenih možnosti za ureditev razmer takih družin. Predvsem je težko dobiti primerna stanovanja, pa tudi s stalno zaposlitvijo je težko, posebno zadnje čase. Edini izhod za otroka je, da ga damo v rejo drugi družini in mu tako omogočimo normalen razvoj in normalno življenje.

Razen teh devetih otrok, za katere skrbimo, ni posebno perečih primerov, ko bi morali dati otroke v rejo. Nedvomno pa je še precej otrok, ki bi jim morala družba zagotoviti boljše vzgojne in življenjske razmere. Za to pa potrebujemo precej več sredstev. V rejo pa ne daje le skrbstveni organ pri občini, pač pa tudi družine same. Nad temi otroki nimamo nikakega pregleda, čeprav bi morali tudi zanje poskrbeti. Želili bi, da bi ljudje prijavili vse primere, ko so dali otroke v rejo, da bi tudi skrbstveni organ poskrbel za čim boljše življenje malčkov pri tujih ljudeh in jim po možnosti pomagal. —vec

# Debeli rtič je vreden pomoči

Aktivisti RK iz Novega mesta so preteklo nedeljo pohiteli na izlet na Debeli rtič pri Ankaranu. Pred nekaj leti je organizacija RK Slove, nije organizirala veliko akcije, v kateri so zbirali sredstva za to znano mladinsko okrevališče. Takrat si ni nihče mislil, kaj vse bo z zbranimi sredstvi zraslo na Debeli rtiču. Ko smo se bližali, nas je že od daleč pozdravljala izmed zelenila južnega drevja kopic novih, belih stavb v paviljonskem stilu. Tu si predšolski in šolski otroci preko vsega leta, pa tudi ob počitnicah nabirajo zdravja in moči. S prijaznim vodstvom vzgojnega in zdravstvenega osebja smo tudi mi lahko v nekaj urah spoznali dnevni red in življenje otrok, ki so na Debelem rtiču na zdravljenju.

Predšolski otroci imajo dve stavbi; v njih so poleg spalnic še prostori za igro, za dnevno življenje, jedilnica in tudi televizor imajo. Vse je čisto, zračno in sončno. Šolski otroci imajo posebno stavbo za deklice in posebno za deklice. Po hodnikih so razpostavljene lične omariče za obleko in osebni pribor, ki so kar odprte. Kot so nam povedali, navajajo s tem otroke k poštenosti in spoštovanju tuje lastnine.

Za šolske otroke, ki pridejo sem na okrevanje za mesec ali dva, je posebno poskrbljeno. Za njih je organiziran tudi šolski pouk. Vzgojitelji so nam pokazali, kako pouk poteka. Je kombiniran, vsak dan traja štiri polne ure, z njim pa dosega jo lepe uspehe. Pokazali so nam razstavo likovnih izdelkov tehničnega pouka. Bili smo iznenadeni, res pa je tehnična delavnica zelo dobro

opremljena. Na voljo imajo dovolj sodobnih pripomočkov, ki pouk popestrijo in jih lahko uporabljajo za razne dejavnosti v deževnih dneh.

Naselje se ni dograjeno, pravkar pa dograjujejo stavbo za funkcionalno delo, za upravo ter jedilnico z bolniškimi prostori. V narču imajo še gradnjo prostorov za pouk na prostem, raznih naprav za šport, za igre, javne nastope in podobno. Kopališče v zalivu tik Debelega rtiča je dovolj prostorno in je lepo urejeno ter zaščiteno.

Primerne je za tiste, ki se plavanja šele učijo in za one, ki so dobri plavalci.

Iznenadeni in prijetno presenečeni smo se poslavljali od prijaznega vodstva in se šele po ogledu Debelega rtiča dobera zavedli, kako koristno je bil vložen denar, ki smo ga pred leti zbirali. Tovarišica iz naše skupine je bila tako navdušena, da je rekla:

Prav rada bom zbirala prispevke za Debeli rtič, ker zdaj dobro vem, koliko pomeni za zdravje naših otrok! — M. T.

# Brez šolnikov ne bo šlo

Na zadnji seji sveta za šolstvo v Brežicah so razpravljali o zadevi, ki najbolj tare šolske zavode, o problemu kadrovske zasedbe. 61. člen zakona o šolstvu namreč pravi: učitelj na osnovni šoli je lahko, kdor je končal učiteljsko ali skupino za razredni pouk pedagoške akademije, učitelj za predmetni pouk pa, kdor je končal višjo pedagoško šolo, pedagoško akademijo, višjo gospodinjstvo šolo, ustrezno fakulteto, visoko šolo oziroma umetniško akademijo.

V brežiški občini pa je stanje precej drugačno. Med 151 prosvetnim delavci na šolah je kar 54 učiteljev, ki poučujejo na višji stopnji, torej v predmetnem pouku. Skupaj z učnimi močmi za telesno vzgojo bi torej potrebovali 54 predmetnih učiteljev, precej teh mest pa zasedajo zdaj učitelji.

Na šolah najbolj primanjkuje predmetnih učiteljev za slovenščino, matematiko, fiziko in angleščino, pa tudi ostali predmeti niso veliko na boljšem. Kot vse kaže, bodo v prihodnjem letu dve ali tri polne osnovne šole ostale brez predavateljev z višjo izobrazbo. Na jesen se bo pojavil še en problem: iz učiteljskega bo prišlo letos šest učiteljev, razpisana pa so le tri učiteljska mesta. Vsekakor bo treba te učitelje zaposliti in poslati na študij, nekateri, ki učiteljski poklic že opravljajo. Pri tem bi morali usmeriti študij v tiste predmete, za katere predmete učitelje najbolj pogrešamo. Gotovo bo prav, če damo prednost za nadaljnji študij tistim, ki so že zaposleni in imajo že nekaj izkušenj. Iz visokih in višjih šol lahko

prihodnje leto pričakujemo samo 29 študentov.

Pouk se vsekakor ne more odvijati v redu, če upoštevamo, da si na nekaterih šolah predmete posameznih skupin delijo učitelji po razredih med seboj. Razumljivo je, da ob tem nimajo potrebnega pregleda nad celotnim učencevim znanjem, otroci pa seveda pri tem trpijo, še zlasti, če pridejo od nezahtevnega k zahtevnejšemu vzgojitelju.

Če si ogledamo razpise prostih delovnih mest, bomo ugotovili, da niso razpisana vsa, ki so potrebna. Kadrovskih težav prav gotovo ne bo mogoče rešiti v enem letu, zato je že zdaj potrebno pogledati nad celotnim učencevim znanjem, otroci pa seveda pri tem trpijo, še zlasti, če pridejo od nezahtevnega k zahtevnejšemu vzgojitelju. Če si ogledamo razpise prostih delovnih mest, bomo ugotovili, da niso razpisana vsa, ki so potrebna. Kadrovskih težav prav gotovo ne bo mogoče rešiti v enem letu, zato je že zdaj potrebno pogledati nad celotnim učencevim znanjem, otroci pa seveda pri tem trpijo, še zlasti, če pridejo od nezahtevnega k zahtevnejšemu vzgojitelju.

Stari grehi nenačrtne kadrovske politike v šolstvu nas bodo torej še nekaj časa tolkli po glavi. Nemajhen vzrok za pomanjkanje učnih moči je predmetni pouk pa je brez dvoma tudi v tem, ker ni na voljo ustreznih stano-

vanj. Na seji sveta za šolstvo so po obširni razpravi sprejeli nekoliko pomembnih sklepov: z učitelji ki poučujejo predmetno, je treba takoj skleniti pogodbe, da bodo končali izredni študij za določeno predmetno skupino, ostala službena mesta bodo razpisovali dvakrat na leto, s študentskimi pa je treba omogočiti redni študij tistim učiteljem, ki trenutno še poučujejo, pa bodo na njihova mesta prišli učitelji z ustreznimi kvalifikacijami.

Spomenik v Beli cerkvi? — Pretekl mesec so si predstavniki Zveze borcev iz Novega mesta in Smanjete ogledali prostor v Beli cerkvi, kjer bodo postavili spomenik padlim borcem in žrtvam fašizma. Občinski odbor bo poskrbel za načrte in denar, krajevna skupnost pa bo zbrala podatke o padlih in žrtvah. Domačini bodo tudi uredili okolico, kjer bo spomenik stal in pomagali pri dovažanju materiala za gradnjo. Spomenik bo postavljen in odkrit do občinskega praznika 29. oktobra letos.

## Spomenik v Beli cerkvi?

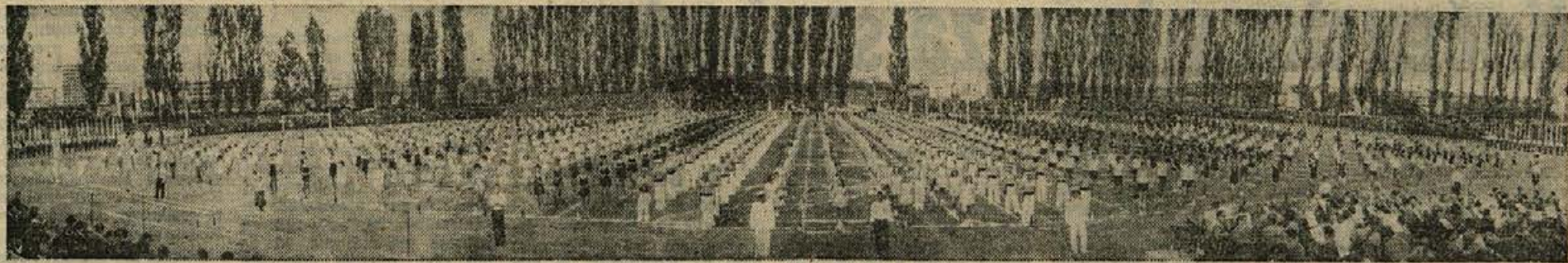
Spomenik padlim borcem in žrtvam fašizma. Občinski odbor bo poskrbel za načrte in denar, krajevna skupnost pa bo zbrala podatke o padlih in žrtvah. Domačini bodo tudi uredili okolico, kjer bo spomenik stal in pomagali pri dovažanju materiala za gradnjo. Spomenik bo postavljen in odkrit do občinskega praznika 29. oktobra letos.

Vezane vloge - višje obresti



# KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Avgust Sivak, Ivan Pogrjec, Marija Markelj, Milana Zore, člani kolektiva Splošne bolnice Novo mesto; Jožica Grandovec, članica kolektiva Službe družbenega knjigovodstva Novo mesto; Ivan Horvat, član kolektiva Postaja LM Novo mesto; Jože Surla iz Cestnega podjetja Novo mesto; Anica Sepič, Marjeta Ele, Danica Valant, Zofija Mehle, Vida Rollh, Marjana Barbič, Stane Lajkovič, Stanislav Poveh, Vladimir Gvardjančič, Josip Novosel, Ivan Barbo, Jože Kren, Gabro Ješič, Ivan Rauh, Anton Rudman, Franc Gal, Janez Mavsar, Jože Tisovec, člani kolektiva Pošta Novo mesto; Anica Janko, Darja Podbevšek, Jožica Klajder, iz Centra za socialno delo Novo mesto; Alojz Držar, Ivan Turk, Niko Kulovec, Franc Tramite, člani kolektiva IMV Novo mesto; Jožeta Zagorč, članica kolektiva Pionir Novo mesto; Jožeta Zagorč, gospodinja z Javorovice; Ivana Pavlič, članica kolektiva Novotek Novo mesto.



VRH PRIREDITEV V MESEC DNI TRAJAJOČEM ZLETU JE BIL NEDELJSKI NASTOP MLADINE IZ TREH REPUBLIK V KARLOVCU

# „Ta mladina je bodočnost domovine...“

**V zletnih prireditvah je sodelovalo 20.000 fantov in deklet – Stadion premajhen za številne gledalce – Zadnja etapa štafetne palice je bila legendarna Petrova gora – Nastop mornarjev najbolj navdušil**

Karlovac je bil te dni simbol razigrane mladosti treh naših republik: Hrvatske, Bosne in Slovenije. Mladi telovadci iz Like, Korduna, Banije, Moslavine, Bosenske krajine, Bele krajine, Dolenjske, Jugoslovanske vojne mornarice in pešadije so prinesli sem pozdrave in čestitke veliki manifestaciji bratstva in enotnosti naših narodov – VIII. zletu.

Mesto je bilo en sam pisan šopek raznobarnih športnih krojev, ki so se v številnih kolonah zlivali na stadion NK »Železnica«. Tam se je v nedeljo popoldne zbralo deset tisoč gledalcev.

ki so navdušeno pozdravljali mladi rod.

VIII. zlet bratstva in enotnosti, ki je trajal na vsem področju poln mesec dni, je dosegel svoj vrh 11. in 13. junija na prireditvah v Karlovcu in njegovi okolici. Na številnih športnih tekmovanjih, kulturnih prireditvah, sobotni akademiji in nedeljskem glavnem nastopu je sodelovalo več kot 20.000 mladih ljudi.

V nedeljo popoldne, točno ob četrti uri, je prišel na stadion pokrovitelj zleta, predsednik zvezne skupščine tovariš Edvard Kardelj. Z njim so bili predsednik Glavnega

odбора Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije Lazar Koliševski, predsednik hrvaškega sabora Ivan Krajačič, general Ivan Rukavina, predsedniki centralnih komitejev Zveze mladine BiH, Hrvatske in Slovenije in drugi gostje.

## Manifestacija, ki združuje spomine s sedanostjo

Ta čas je na glavno tribuno prinesel zletno štafetno palico, ki je obšla vsa področja, s katerih so prišli nastopajoči, 20-letni karlovški atlet Ante Purgar.

loge in predvsem naloge naše mladine.

Prav pri reševanju teh nalog vam želimo mnogo uspeha in sreče v nadaljnjem delu in življenju!

## Mladost je navdušila

Takoj nato so gledalci pozdravili pionirje iz karlovških osnovnih šol. Raznobarnost in otroška prisrčnost in sproščenost sta veli iz vaje Vlastimile Blaškovičeve. Sploh velja poudariti, da so bile vaje živahne, vedno resnične; gledalci pa so z veseljem sprejeli tudi vlože za narodnimi motivi. Navdušenje na prepolnem mestnem stadionu je tako naraščalo iz minute v minuto, iz vaje v vajo. Lep uspeh je doživela vaja Nuše Smerdujeve v izvedbi pionirk karlovških osnovnih šol, takoj nato pa je bil val odobravanja že namenjen mladincem iz Bihaća.

Dolenjska je nastopila z vajo, ki je nosila simboličen naslov: Nastop mladine. 616 dijakov, deklet in fantov, je uprizorilo točko po zamisli Mira Longike, Majde Peperko in Milana Smerduja. Glasbo je prispeval Stane Fink, recitiral pa je Franc Može. Dolenjska je torej prišla v Karlovac z lepim vremenom, gledalci pa so nastopajočim s ploskanjem dokazali, da so prišli z istim uspehom, kakršnega jim je zaželel predsednik zletnega odbora Ivan Jurković. Učinkovit zaključek teže vaje: Triglav v sredini, napis »20 let« in krog fantov in deklet je pomenil lep uspeh Dolenjske na letošnjem osmem Zletu bratstva in enotnosti na tej veličastni manifestaciji mladine, prebivalstva treh republik in športa.

## Aplavz za Cerarja

Miro Cerar, najboljši športnik Jugoslavije, nosilec mnogih zlatih medalj iz olimpijskih iger, svetovnih in evropskih prvenstev je požel viharen aplavz takoj, ko se

je prikazal na stadionu. Navdušenje občinstva, ki je Mira in telovadno vrsto pozdravljalo na vsakem koraku, je bilo nepopisno, ko je Cerar odtelovalil svoji vaji na bradlji in konju z ročaji; na dveh orodjih, ki stama v njegovi telovadni karijeri prinesla največ priznanj.

Točka je minevala za točko, veselo in sproščeno, z navdušenjem mladih src in z vidnim veseljem gledalcev na tribunah, ki so uživali, ko so gledali veselo mladost. Mornarji, ki so nastopili v Beogradu ob dnevu mladosti, so še enkrat potrdili svojo visoko kvaliteto s skladno in brezhibno izvede-

lovac v teh trenutkih. Deset tisoč nastopajočih bo Karlovac ohranilo v živem spominu, čeprav se morda kdo od njih ne bo nikoli več povrnil vanj.

Karlovac je živel za zlet, ves je trepetal zanj, za ne pozabne sportne borbe, — ne po kvaliteti, ki je tudi ni manjkalo, — ampak po borbenosti, po bratstvu in po simboliziranju velike revolucionarne preteklosti in mirne socialistične izgradnje. Karlovac je živel vse leto za te tri velike svečane dni, ki se bodo vrisnili v srce vsakemu, kdor je bil v tem lepem mestu ob Korakladno in brezhibno izvede-

## Telesni vzgoji boljše materialne pogoje

V nedeljo je imel predsednik zvezne skupščine tovariš Edvard Kardelj razgovor z udeleženci zleta. Razgovoru so prisostvovali tudi Antun Biber, predsednik glavnega odbora SZDL Hrvatske, inž. Boris Bakrač, predsednik izvršnega sveta Sabora, Pero Djetelić, predsednik Jugoslovanske zveze organizacij za telesno vzgojo, Mirko Bolfek, predsednik CK ZM Hrvatske, in predstavniki organizacij iz Slovenije, Hrvatske ter Bosne in Hercegovine.

Razgovor o priložnostnih dejavnostih se je razvil v razpravo o položaju in problemih telesne vzgoje v Jugoslaviji. Udeleženci razgovora so povedali svoje mnenje o potrebi po drugačnem financiranju te družbene dejavnosti in priznanju, ki ga danes objektivno zasluži.

Predsednik zvezne skupščine je takšno mnenje podprl in rekel, da je treba ustvariti močnejšo materialno osnovo za telesno vzgojo, hkrati pa izdelati program za vključevanje tega udejstvovanja v sistem samoupravljanja — da bo delovni človek nosilec razvoja v organizacijskem in gmojnem pogledu. Po mnenju tovariša Kardelja morajo biti delovne organizacije nosilci te dejavnosti.

Po razgovoru je predsednik zletnega odbora Ivan Jurković izročil visokemu gostu grb Karlovca, ki ga je v bron odlil domači kipar amater Nedeljko Fak.

Edvard Kardelj je potem z ostalimi gosti obiskal jugoslovanski Usnjarski institut.



Zletna štafeta se bliža glavni tribuni (Foto: Branko Lukič)

Pozdravljamo VIII. Zlet bratstva in enotnosti, veliko manifestacijo mladine treh sosednjih republik, ki je znova pokazala čvrsto tovarštvo in prijateljsko sodelovanje mladega rodu, ki zvesto hodi po poteh očetov — borcev za svobodo! Iskreno želimo podobna srečanja tudi v prihodnje, da bo med nami še več razumevanja in sodelovanja!

## Člani delovnih organizacij in kolektivov iz novomeške občine

Dolenjska lesna industrija NOVOLES — Tekstilna tovarna NOVOTEKS — Služba družbenega knjigovodstva pri podružnici NB Novo mesto — Zdravstveni dom — Komunalna banka — Gozdno gospodarstvo — Trg. podjetje DOLENJKA — ELEKTRO Ljubljana, enota Novo mesto — INIS, tovarna stekla — Avtobusni promet GORJANCI — Tovarna zdravil KRKA — Splošno gradbeno podjetje PIONIR — Industrija perila LABOD — Tovarna šamotnih peči KERAMIKA — Industrija obutve — Tovarna pohištva OPREMALES — Elektrotehnično podjetje — Železniško transportno podjetje — Opekarna Zalog — Hotel METROPOL — Obrtno podjetje ELA — Komunalno podjetje VODOVOD — Medobčinska zavarovalnica — Cestno podjetje — Splošno ključavničarstvo KOVINAR — Komunalni zavod za socialno zavarovanje — Pekarna in slaščičarna — Hotel KANDIJA — Zdravilišče Dolenjske Toplice — Hotel Grad Občec — Trg. podjetje HMELJNIK — Mladinska knjiga — Zavod za urejanje zemljišč — DOLENJSKI LIST.

**Našete delovne organizacije in ustanove toplo priporočajo svoje izdelke oz. usluge!**

Potem je tovariš Kardelj pozdravil nastopajoče in dejal:

»To je manifestacija, ki na najboljši način združuje spomine na velike dni NOB z našimi današnjimi nalogami, napori in vključevanjem mladih ljudi v ta prizadevanja. Vesel sem, da lahko sodelujem v tem tradicionalnem srečanju mladine in narodov partizanskih krajev naših treh republik, tistih krajev, ki so bili ves čas narodno osvobodilnega upora oporišča in neusahljivi viri njegove moči. Prav na tem področju je okupator poskušal vsiliti imperialistične meje in demarkacijske črte ter tako razbiti enotnost ljudi, ki so vedno čutili potrebo po medsebojnem sodelovanju in niso nikoli imeli razloga za postavljanje mej med seboj.«

Potem je govoril o doprinosu teh krajev za našo skupno zmago v vojni in uspehe v povojni izgradnji ter končal z besedami:

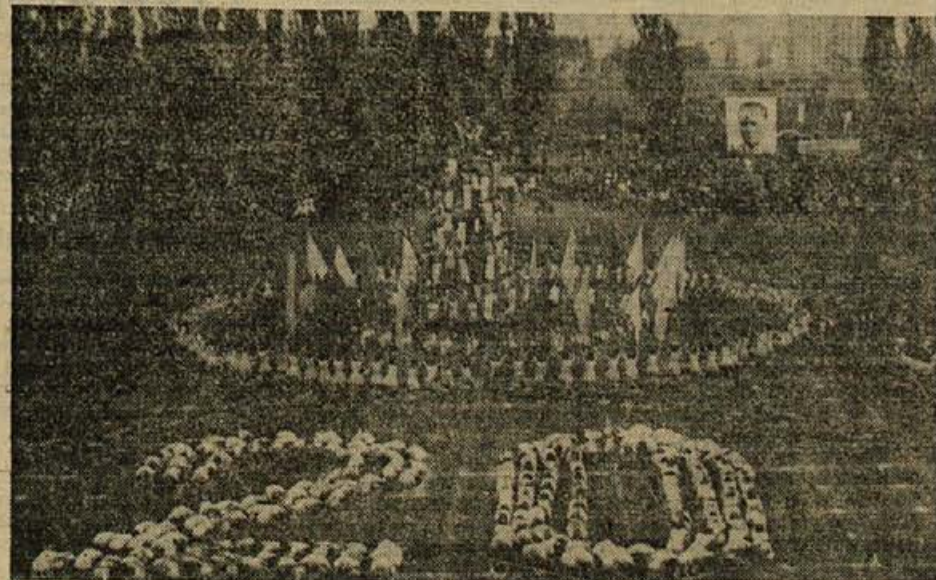
»Seveda bo treba še mnogo naporov, če hočemo odpraviti ostanke siromaštva in zaostalosti, ki nas še vedno ovirajo pri ustvarjanju močnejše materialne osnove za samoupravljanje delovnih ljudi, za nadaljne izboljšanje njihovih življenjskih pogojev in razvoj kulture naših narodov. To so naše bodoče na-

no vajo, takoj nato pa je prišel zadnji trenutek, višek manifestacije, veliki zaključek letošnjega osmega zleta, ki je bil rojen v krvavi revoluciji. Marsikatero oko se je orosilo ob jurišu naše armade in kozaračkem kolu, ki je simboliziralo bratstvo in enotnost naših narodov. Streljanje in poki petard so samo še popestrili enkratno vzdušje, ki ga je doživel Kar-

dni živel za trenutke velikega zaključka.

- Kot je Karlovac sprejel svoje goste s pozdravi: »Dobrodošli na VIII. zletu«, tako se je velika družina mladine in športnikov razšla s pozdravom: »Na svidenje na naslednjem zletu!«

M. MOŠKON  
J. SPLIHAL



Zaključna slika zleta v Karlovcu — veličastna manifestacija bratstva in enotnosti, živ spomenik 20. obletnici osvoboditve.

# Kočevska v boju za svobodo (3)

## Gospodarska kriza na Kočevskem

Vprašanje nemštva je bilo v prvih povojnih letih politizirano ob strani, čeprav so tudi Nemci kovali svojo samostojno kočevsko republiko, s katero seveda niso uspeli, ker jih je val revolucionarnih ljudskih množic potisnil popolnoma ob stran. Ko je buržoazija v letih 1920/21 vodilne komuniste pozaprila ali pa izgnala iz Kočevja, je revolucionarni val upadel, ni pa nikoli zamrl. Delavski razred Kočevske je v skupnem boju vseh Slovencev pod vodstvom KPJ nadaljeval svoj boj dalje v najtežjih pogojih proti Nemcem in vladajočim režimom stare Jugoslavije.

Prvi kočevski komunisti so v povojnih letih po prvi svetovni vojni postavili temelje

Piše Peter Šobar

za rast in razvoj slovenske narodne in socialistične zavesti v ljudskih množicah na Kočevskem. V tem boju so prednjačili kočevski rudarji, ki so bili v vseh letih boja vedno v prvih vrstah in so njihove zasluge neprecenljive. Narodna in socialistična zavest je na Kočevskem živo gorela in se razvijala dalje ves čas težkih bojev, ki so se razvijali pozneje.

Gospodarski razvoj po prvi svetovni vojni je cvetel na Kočevskem samo nekaj let. Nerešeno nacionalno vprašanje, politični in gospodarski boji med slovensko buržoazijo na eni strani in kočevskim nemškim meščanstvom na drugi strani so pripeljali Kočevsko v težak gospodarski položaj že v letu 1927.

Kočevski Nemci so iz svojih nacionalnih interesov uničili v Kočevju slovensko Merkantilno banko, Mestno hranilnico in največje slovensko podjetje na Kočevskem A. Kajfež, ki so šli v letu 1927 vsi v konkurs. S tem so Nemci zadali Slovincem težak udarec, od katerega si Slovinci niso mogli več opomoči.

**SESTANEK V LAGOSU.** — V Lagosu so se sestali zunanji ministri članice organizacije afriške enotnosti, da bi se dogovorili glede bližnjega sestanka šefov — članice organizacije afriške enotnosti. Devet afriških držav je namreč sklenilo, da se tega sestanka, ki bi moral biti v glavem mestu Gane, v Akri ne bodo udeležili. Zunanji ministri so sklenili, da je treba ustanoviti poseben odbor, ki naj prouči obtožbe teh devetih držav proti Gani, češ da ta država podpira protidržavno dejavnost pri njih. — Ganski minister pa je po tem sklepu dejal, naj nikar v Gani ne iščejo krivca za lastne težave.

Po uničenju teh treh slovenskih gospodarskih faktorjev na Kočevskem so Nemci organizirali svoj denarni zavod »Sparkasse«, ki je bil osnova za krepitev nemštva na Kočevskem. Nemci so spretno izkoristili nasprotstva slovenskih buržoaznih strank, ki so se med seboj borile za glasove volilcev, vse ostalo pa so zanemarile. Tako so se Nemci finančno in

rudarjev, v letu 1920 pa je bilo zaposlenih 1.200 rudarjev! Podobno kakor na rudniku je bilo na lesenih obratih pri gozdnih delavcih, v obrti in trgovini. Od leta 1927 do 1936 je bilo na Kočevskem čez 3000 ljudi brezposelnih. Delavci so bili v tem času ponižani na stopnjo berača in prosili so za vsakdanji kosček kruha, da so se preživeli. To težko stanje so izkoriščali

di, pa naj bo to v Kočevju ali pa po vaseh.

## Boj KPJ na Kočevskem

V vsem tem političnem, gospodarskem in nacionalnem boju na Kočevskem je bila edina KPJ tisti osnovni element, ki je združeval in krepi slovenskega človeka na Kočevskem, da je vzdržal v



»Svoboda« Kočevje leta 1928. Med njimi Jože Seško

gospodarsko okrepili, Slovenci pa propadali. Politično so se kočevski Nemci vedno priključili vladajoči stranki, ki je bila na oblasti, da so imeli od tega večje koristi.

V teh bojih je bil najbolj prizadet slovenski delavec, ki je nosil vsa bremena na svojih ramenih. Vladajoče stranke in Nemci so slovensko delavstvo neusmiljeno izkoriščali po vsej Kočevski. Leta 1927 je na Kočevskem nastala velika brezposelnost. Že tako slabo gospodarsko stanje je svetovna gospodarska kriza, ki se je začela v letu 1928 in je trajala do leta 1936, Kočevsko še bolj prizadela. Množice brezposelnih ljudi so bile na Kočevskem od leta 1927 do 1937 vsakdanji pojav.

Število zaposlenih na rudniku se je v letih gospodarske krize znižalo samo na 85

ljudje vseh vrst slovenske in nemške narodnosti, da so iz delovnih ljudi Kočevske čimveč iztisnili. Nešteto je bilo primerov, da so zdravi in močni ljudje delali pri raznih gospodarjih samo za hrano brez vsakega plačila, samo da so se preživeli.

Nova tekstilna tovarna, ki jo je leta 1928 zgradil v Kočevju češki kapital, ni mogla rešiti vprašanja brezposelnosti, ker je zaposlila največ do 800 delavcev.

TPD je po letu 1935 stalno grozila, da bo obratovanje na rudniku Kočevje ustavila. Tekstilne tovarne so odpuščale delavce, lesna industrija je zastajala, prav tako trgovina z lesom. Vloge kmetov po denarnih zavodih so zamrzile, nastalo je neresljivo vprašanje kmečkih dolgov. Ljudje so povsod živeli v be-

## 3. in 4. julija srečanje prekomorčev

Pred osrednjo proslavo v Ilirski Bistrici

Le še nekaj tednov nas loči od velike proslave v Ilirski Bistrici, na kateri se bodo zbrali borci bivših prekomorskih brigad narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. To srečanje sodi med najpomembnejše prireditve ob 20-letnici osvoboditve v vsej republici in državi.

Tovariši in tovarišice, ki so se borili v prekomorskih brigadah izven domovine in na domačih tleh, so v borbi proti okupatorju prispevali velik delež, še posebno pomemben pa je bil družbeno-politični pomen teh partizanskih enot. Vanje so se množično vključevali primorski

Slovinci in Istrani, razen njih od Hrvatje, Crnogorci in pripadniki vseh Jugoslovanskih narodov. Prihiteji so iz dežel severne Afrike, Italije, Anglije, Francije, Nemčije in še od drugod, z njimi pa so prišli še mnogi drugi tovariši z namenom, da se skupno z našo partizansko vojsko bore proti fašizmu.

Doslej je bilo enotam prekomorskih brigad postavljeno v njih in odkritih že 18 spominskih plošč, od tega 6 v Sloveniji. Na našem področju so letos odkrili ploščo na Vinici v spomin na 17. april 1945, ko je pri Vinici prišla čez Kolpo vsa 5. prekomorska

Oportunisti in sporazumašji so sklepali z delodajalci in krajevnimi političnimi voditelji sporazume o prenehanju delavskih akcij in boja delavskega razreda. Te dogovore so komunisti razkrinkovali na sestankih delavcev in ostalih prebivalcev. Komunistom je uspelo, da so v letu 1923 organizirali stavko rudarjev v Kočevju in organizirali nešteto sestankov delavcev po vsej Kočevski.

Seveda sta žandarmerija in okrajno glavarstvo komuniste stalno zasledovala in preganjala. Šlo je tako daleč, da posamezni delavci komunisti, ki so bili doma iz okoliških vasi, niso smeli prihajati v mesto Kočevje, ker so jih, če so prišli v mesto, takoj zaprli. Oblast je komunistom omejila osebno svobodo in morali so živeti samo v krajih svojega bivališča. Žandarmerija jih je celo spremljala na delo in z dela, če so dobili kje zaposlitev.

Vsled tega je bil boj na vseh področjih izredno težak, posebno še na gospodarskem polju. Rudnik in tekstilna industrija je bila v rokah tujege kapitala. Obsežne kočevske gozdove je imel v svojih posestih Auersperg in kočevski Nemci, ravno tako lesno industrijo in trgovino z lesom in ogljem. Obrt, trgovino in gostinstvo so imeli povsod v svojih rokah kočevski Nemci, kakor tudi skoro vsa zemljiško in hišno posest. V medvojnih letih je bilo na Kočevskem kar 48 trgovcev z lesom!

Vsi navedeni delodajalci so skrbeli zato, da so imeli čimveč dobičkov. S pomočjo oblasti so zatrli vsako akcijo za izboljšanje življenjskih pogojev delavstva, katerega so na vseh koncih in krajih neusmiljeno izkoriščali. Nešteto je bilo na Kočevskem takozvanih hlapcev in dekel, ki so delali skoro brezplačno pri raznih delodajalcih, samo da so se preživeli.

brigada z nad 2000 možmi. Ilirska Bistrica se na srečanje Prekomorčev 3. in 4. julija že dalj časa pripravlja, da bo prisrčno in dostojno sprejela brigade, ki so tudi za osvoboditev tega kraja največ prispevale.

Pred kratkim je izšla knjiga Prekomorci. Izdal jo je osrednji pripravljalni odbor za proslavo prekomorskih brigad v njej je opisana zgodovina teh enot NOV, prikazane so razmere in pogoji, v katerih so brigade delovale, vsebuje pa tudi seznam vseh padlih tovarišev in tovarišic, ki so se borili kot prekomorci.

Za zaščito in da bi umik laže potekal, sta oba bataljona pustila po eno četo na grebenu Rjavke. Tudi III. bataljon je storil podobno. Našteti premiki so trajali komajda dobro uro. Zategadelj smo toliko laže umaknili vse enote na greben, ki je bil ob položajih bataljona. S takšnim manevriranjem in takšno akcijo smo sovražniku onemogočili ogrožiti naše položaje in preprečili obkolitev.

Stab brigade je z jurišnim bataljonom odšel v bližino Kompolja. Čim smo prispeli tja, smo poiskali radijsko zvezo s štabom XV. divizije. Na srečo smo jo kmalu dobili. Obvestili smo jih o poteku bojev in jih prosili za sporočilo o sovražnikovi aktivnosti na glavni cesti Novo mesto—Trebneje ter v dolini Krke. Razen tega smo jim povedali, da je pri nas stanje vedno bolj zapleteno in vroče in da bi bilo nevarno ostati na prvotnih položajih. Povedali smo, da se bojimo, da bi pritegnili nase tako močne sovražnikove sile, da jim ne bi bili kos.

Ker sta manjkali samo še dve uri do mraka, smo se bali, da sovražnik ne bi medtem zasedel Cirknika. Ta položaj je bil za hrbtom naših enot in za nas zelo pomemben. Če bi se to zgodilo, za nas ne bi bilo najboljšega. III. bataljonu smo zategadelj naložili, naj se kar najhitreje premakne v okolico Cirknika in naj zavaruje hrbet naših enot. Področje okoli Cirknika je bilo pomembno tudi zato, ker smo se po njem nameravali pomakniti nazaj, čez cesto Novo mesto—Trebneje.

Ko smo se umaknili s prvotnih položajev, je sovražnik pritisnil proti Sv. Križu in Gabrovki ter zavzel Tlačo. Na desnem krilu je skupina okoli 60 do 80 sovražnih vojakov prišla po grebenu od Brezovega do Rihtarčka in se tu spopadla z II. bataljonom. Ta jo je zaustavil, sovražnik pa se je pri Rihtarčkom utaboril. Vse do mraka ni bilo nato nobenih premikov naših enot.

Medtem smo od našega štaba dobili obvestilo, da sovražnik razporeja močne oddelke ob glavni cesti od Treb-

Polkovnik JLA Vid Jerič: 6

## Pred dvajsetimi leti

nega proti Velikemu Gabru. Zvedeli smo, da je prispelo v Trebnje novih 2.000 vojakov. Vse to nam je jasno govorilo, da namerava sovražnik naslednjega dne še ostreje napasti. Ponovno smo pretehtali položaj, da bi lahko ukrenili, kar bo treba za razvoj bojev.

## Odločitev za umik čez cesto in Krko

Močna okrepitev sovražnikove posadke v Trebnjem, položaji, ki jih je zasedel ob glavni cesti Trebnje—Veliki Gaber, in dejstvo, da se je sovražnik odločil s svojimi oddelki pri Sv. Križu prenočiti, vse to nam je povzročilo precej skrbj in razmišljanj. Če bi se odločili ostati na dosedanjih položajih še en dan, bi prevzeli kot poveljstvo brigade veliko odgovornost, saj bi naslednjega dne sovražnim napadom težko kljubovali. Naše možnosti za uspeh so bile zelo majhne. Sovražnik je bil v očitni premoči, zato je bil spopad za nas zelo tvegan. Kakor hitro bi izgubili položaje okoli Cirknika, nad Brezjem in Tihabojem, bi nas lahko začel sovražnik preganjati na mile viže. Naše izobveze bi bile v tem primeru brez dvoma precej večje kot sovražnikove in zato se za kaj takšnega nismo mogli odločiti.

Raje smo sklenili, da se v isti noči umaknemo bodisi proti Trebnjemu na Ostri vrh ali pa preko Ajdovca na Kamenski hrib. S tem bi se umaknili s položajev, kjer so

bile sovražnikove klešče najbolj nevarno stisnjene, hkrati pa bi sovražnika zmedli in mu prekržali načrte za naslednji dan. Prepričani smo namreč bili, da bo šel na lov za namj takoj, čim bo odkril, da smo se že umaknili. Ostri vrh ali pa Kamenski hrib sta pogorji, na katerih bi se brez posebnih težav obdržali vsaj en dan, če ne več. Ta dan bi nam popolnoma zadoščal, saj smo bili za umik čez Krko že pripravljeni.

Kakor hitro se je zmrčilo, smo začeli z ureditvijo novih odločitev. I. in II. bataljon smo umaknili nazaj na položaj v Cirkniku, kamor je odšel I. bataljon v predhodnico. II. bataljon je bil na čelu glavnine in je moral skrbeti za ranjence, ki jih je razporedil po začetju svoje kolone. Za njim je šel v pohodu jurišni bataljon. III. bataljon je ostal na položajih pri Cirkniku toliko časa, da se je glavnina odmaknila, nato pa se je začel umikati še on in je med umikom prevzel vlogo zaščitnice vseh enot. Izpovedka je šlo vse po zamišljenem načrtu. Sovražnik namreč k sreči tisto noč ni šel za nami. V nasprotnem bi imeli precej preglyvic, preden bi se ga otresli in se umaknili čez cesto. Zakaj ga ni bilo za nami, čeprav je bil v veliki premoči, nam je ostala uganka. Najbrž je bil prepričan, da se bomo na starih položajih zadržali še en dan.

Naš pohod je potekal najlepše vse do bližnje Trebnjega. Tam smo se morali ustaviti, da bi obveščevalci in izvidniki zbrali podatke o stanju na cesti in ob prog. Izvidniki in obveščevalci so s to nalogo že pred nami odšli naprej in bi morali poiskati tudi prostor, kjer bi najlaže prečkali obe komunikaciji. Čakali smo skoraj celo uro, preden smo zvedeli, kaj je. Cesta in proga sta bili zasedeni z močnimi sovražnikovi oddelki. Odločili smo se, da gremo čez cesto in potok Temenico v neposredni bližini Trebnjega. Obveščevalci pa so medtem ugotovili, da je cesta med Vino gorico in Starim trgom prosta. To je bila res velika usluga, ki nam jo je naredil sovražnik...

# Kostanjeviško poletje 1965

S sedmo festivalno prireditvijo — Euripidovo »Medeja« — se bo v soboto, 19. junija 1965 zvečer ob 20. uri v Kostanjevici slovesno pričel osrednji spored VI. Dolenjskega kulturnega festivala. Spet bo zagorela festivalna plamenica, oznanjevalka vsakoletnih kulturnih prireditev, revije najvišjih dosežkov na področju slovenske kulture, oznanjevalka kulturnih praznikov v tem sicer tako lepem, a skromnem delu naše domovine.

Spored letošnjih poletnih prireditev v Kostanjevici je kljub izredno nizkim dotacijam pester, dostojanstven in pomemben. Po kratkem uvodu, ki ga predstavlja nekaj veselih in nekaj spominskih prireditev (med veselimi sta vsekakor komediji Jeana Kerka »Mary, Mary« ter S. in B. Spewacka »Naši trije angeli«, prva v izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega, druga v izvedbi Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja; med spominskimi pa slovesna akademija »Koraki v svobodo« v izvedbi domačega prosvetnega društva, »Večer partizanske lirike«, ki so jo priredili slovenski književniki ter slednjič Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi« spet v izvedbi Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja) po tem uvodnem programu, ki se mu pridružuje še razstava izbora iz del slovenskega klasicista Franca Kavčiča (1762—1828), s z »Medeja« v izvedbi Drame Slovenskega narodnega gledališča — prične osrednji spored.

»Medeja«, več kot dva tisoč leta stara tragedija boja med maščevalnostjo in materinsko ljubeznijo, tragedija zapuščenih žene in užaljene soproge, ki se je navkljub helenskim tradicijam poročila iz ljubezni in ne zgolj iz stanovskih in premoženjskih ozirov, ta tragedija polna ne-

znanske človečnosti, to prvo veliko odkritje ženske duše in ženske nravi, je nastala štiri stoletja pred našim štejem in prav zavoljo naštetih prvin še danes napolnjuje človeška srca s plemenitostjo in dobroto, zakaj iz nje diha resnični človek z vsemi dobrimi in slabimi atributi.

Cista postavitev te velike mojstrovine v režiji Andreja Hienga in scenski zasnovi Svete Jovanoviča ter v glavni vlogi Prešernove nagradjenke in prvakinje našega osrednjega gledališča — Stefke Drolčeve nam daje polno zagotovilo, da je prav to delo najprimernejše za slovesno otvoritev letošnjih kulturnih praznikov v Kostanjevici.

Že v četrtek, 24. junija, je potem na sporedu Brechtova ljudska igra »Gospod Puntilla in njegov hlapček Matti«. To izredno delo polpretekle dramatik v režiji Janeza Vrhunca, in naslovni vlogi letošnjega Prešernovega nagradjenca Vladimirja Skrbinška spada med najuspešnejše.

## Pevski koncert na Suhorju

V soboto, 19. junija, bodo priredili Mariborčani na Suhorju koncert narodnih in partizanskih pesmi. Sodelovala bosta dva moška pevski zbor: Partizan in zbor Zvezje slepih, ki štejeta skupaj 80 članov. D.

## Krški predstavniki na slavlju ob 130-letnici rojstva S. Jenka

V nedeljo je bilo pri Jenkovem spomeniku v Podreči (občina Kranj) lepo slavlje ob 130-letnici rojstva pesnika Sorskega polja. Prišlo je mnogo domačinov in gostov, ki so hkrati praznovali 20-letnico osvoboditve, krajevni praznik Mavčič in spomin na

še uprizoritve renomiranega Mestnega gledališča ljubljanskega. Prav zato to gostovanje z nestrpnostjo pričakujemo.

Vrhunec letošnjih prireditev naj bi pomenila izvedba Haydnovega oratorija »Štirje letni časi«, ki ga bo pod vodstvom Boga Leskoviča izvedel v nedeljo, 27. junija 1965 ob 19. uri zvečer zbor in orkester Slovenske filharmonije s solisti Nado Vidmarjevo, Mitjem Gregoračem in Jožetom Stabejem. Oratorij je pripravilo 130 izvajalcev. Delo bodo izvajali v nemščini, ker so ga nastudiral za gostovanje na festivalu v Dubrovniku in bo izvedba v Kostanjevici neke vrste generalna za nastop v mednarodni kulturni areni. Oratorij bo komentiral direktor Koncertne direkcije Slovenije prof. Igor Andrejčič.

V četrtek, 1. julija, bo ponovno v gosteh skopski ansambel »Magnifico«, ki bo izvajal nov spored najlepših mehških pesmi in popevk. Letos se je ta simpatični ansambel povečal in okreplil.

Tak bo osrednji program VI. Dolenjskega kulturnega festivala. Manjka Opera, ki pa smo se je zavoljo nenaklonjenih vremenskih razmer pa tudi zavoljo pomanjkanja sredstev to pot odrekli. Odrekli smo se tudi sovjetskega državnega ansambla

»Balalajka«, ki smo ga prvotno predvideli.

Toda osrednjemu programu sledi kljub temu še likovni del. Pripravljene so štiri likovne razstave in prav toliko recitalov vodilnih dramskih in glasbenih umetnikov, katerim se bo pridružila še domača izvedba »Miklove Zale«; leto pripravlja prosvetno društvo »Lojze Košaka« in bo v nji nastopilo okoli 80 izvajalcev. Mladinsko igro »Sestero mušketirjev«, pripravila Mladi oder domačega prosvetnega društva. Vse te prireditve bodo na sporedu v avgustu in jih bomo posebej najavili.

Poleg napovedanega pa se bo 1. julija pričel V. mednarodni simpozij kiparjev, ki se ga bo ob domačih umetnikih letos udeležil tudi po en umetnik iz Japonske, Poljske in Kanade.

Festival in simpozij bosta slovesno zaključena zadnjo soboto v avgustu z nastopom »Koroškega akademskega okleta« in z običajno iluminacijo kostanjeviškega klostra.



Stefka Drolčeva v vlogi Medeje — Obiščite predstavo ljubljanske Drame, ki bo v soboto zvečer ob 20. uri v dvorani Doma kulture v Kostanjevici na Krki!

## Mala kritika o malih sanjah

Kritika o mladinski igri »Dežela malih sanj« je bila napisana in na različne načine komentirana. Ker svoje delo najbolj poznam sama, sem odločila predlog tistih, ki so bili pripravljene napisati svoje misli kot odgovor na kritiko, zato odgovorjam sama.

Predvsem me moti trditev pisca, da je moje delo »odmaknjeno od preprostosti in da so odgovori modrega drevesa preveč modri za 6-letnega otroka«.

Nihče ne trdi, da sem delo namenila predšolskim otrokom, ki so jim ljube lutke, risanke in radijske ure pravljic in katerih besedni zaklad resda še ni dovolj bogat. Namenila sem jo šolskim otrokom, od katerih danes pričakujemo že veliko. Če bi pisec poznal učni načrt šole, bi dognal, da zahtevamo od njih že precejšnjo mero modrosti, če pa bi poznal tudi psihologijo šolskih otrok, bi vedel, da tudi besede modre-

ga drevesa niso bile tako modre, da jih ne bi mogli dojeti. Prav vmesni prizorčki, ki se zdijo piscu odveč, razlagajo vsako vzgojno misel ozir. vsako življenjsko resnico zase.

Ko so otroci po končani predstavi prišli na oder in sem jih kot vedno, kadar sem uprizorila katero svojih del — spraševala, če so razumeli, zakaj je ta ali oni igralac tako delal in govoril kot je, sem znova ugotovila, da so razumeli zaplet in razplet celotne igre ter tudi razplet posameznih prizorov.

Piščevi očitki letijo tudi na knjižni in odrski jezik. Mislim, da glede knjižnega jezika ne bi mogel očitati kakih nepravilnosti, saj so vse besede v knjižni rabi. Če pa z odrskim jezikom meri na izreko, ki je bila pri dveh igralcih narečno obarvana, tega ne bi smel trditi za vse nastopajoče. Sicer pa je izreka nekaj, kar sodi v režijo in ne more biti pomanjklivost dela.

Zal mi je, da kritike ni napisal oz. ocenjeval nekdo, ki dobro pozna mladinsko literaturo. Tako ne bi prišlo samo do ugotovitev — to je dobro ali to je slabo; pisec bi lahko strokovno analiziral posamezne trditve in kritika ne bi zvenela samo kot mnenje posameznika.

BOZA PODERGAJS

## V nedeljo gostuje Drama v Ribnici

Minulo nedeljo popoldan je kot gost Festivala nastopil v Ribnici ljubljanski simfoniski orkester z opernimi solisti Vilmo Bukovec, Rajkom Koritnikom, Edvardom Sršenom in Jožetom Stabejem. Zal je bil obisk proti pričakovanju zelo slab.

V nedeljo zvečer, 20. junija, pa se bodo pričele letošnje poletne kulturne prireditve Ribniškega festivala z nastopom ljubljanske Drame. Nastopili bodo z novim dramskim delom domačega avtorja Mirka Zupančiča DOLINA NESTETIH RADOSTI. Predstava bo v letnem gledališču v gradu ob 20. uri; če bo slabo vreme, bo gostovanje preloženo na petek, 3. septembra zvečer.

## Literarni večer v Kočevju

Zaključna prireditve ob podelitvi letošnjih Jurčičevih bralnih značk za šolanje z območja pedagoškega zavoda Ljubljana-Vič je bila prejšnjo soboto v domu telesne kulture v Kočevju. Zvečer je bil tudi literarni večer, na katerem so brali svoja dela književniki Branka Jurca, Ela Peroci, Marička Znidaršič in Branko Žužek. Literarni večer je lepo uspel.



Božidar Jakac: Ožgana tepka, 1944

življenje ter delo Simona Jenka, o katerem je med drugimi govoril tudi pisatelj Franc Bevč. Slavlja se je udeležila tudi 20-članska delegacija družbeno političnih in prosvetnih delavcev občine Krško, med njimi tudi znani pedagog univ. prof. dr. Mahljó Rostohar, kipar in medaljer Vlado Stoviček ter drugi. V njihovem imenu je govoril književnik Jaro Stoviček iz Zagreba, ki je med drugim zlasti poudaril pomen kulturnega sodelovanja, ki ga že vrsto let razvijata Kranj in Krško. Predsednik občinskega odbora SZDL Krško, Peter Markovič je ob tej priložnosti predstavnikom kranjske občine izročil reliefno upodobitev Simona Jenka, ki jo je nalašč za to slavlje izdelal medaljer Vlado Stoviček iz Leskovca pri Krškem. Umetnino bodo shranili v zbirki gorenjskega muzeja v Kranju.

## B. Jakac razstavlja v Beogradu

V soboto so v salonu beograjske moderne galerije odprli samostojno razstavo Božidarja Jakca, enega naših najvidnejših jugoslovanskih likovnih umetnikov. To je hieratična prva samostojna razstava našega rojaka profesorja Jakca v Beogradu, ki je vzbudila v glavnem mestu republike živahno zanimanje za umetniška dela enega naših najuglednejših grafikov in slikarjev.

## DOLENJSKA GALERIJA

Je odprta  
v torek, četrtek in soboto  
od 9. do 12. in od 16. do  
19. ure,  
v sredo, petek in nedeljo  
od 10. do 13. ure.  
V ponedeljek zaprto

## DOLENJSKI MUZEJ

Je odprt  
vsak dan razen ponedeljka  
od 10. do 13. ure.  
Na obisk vabi  
UPRAVA  
DOLENJSKEGA MUZEJA  
NOVO MESTO

## Churchill kot slikar

Nedavno umrli večkratni premier Velike Britanije in Nobelov nagradjenec Winston Churchill je v prostem času tudi slikal. Na njegovem posestvu Chartwell je ostalo okoli 250 slik, večinoma platen, ki jih je predstavnik znane londonske trgovine z umetniškimi stvaritvami Sothy ocenil na 250.000 funtov, kar zneso v našem denarju več kot pol milijarde dinarjev. Neko Churchillovo sliko so prodali že pred dvema letoma, in sicer za 1100 funtov (okoli 2,5 milijona dinarjev), na neki razprodaji v dobrodelne namene pa je kupec za Churchillovo platno plačal 7300 funtov (16 milijonov dinarjev).

## Nova zakonska določila o ocenjevanju in napredovanju v osnovni šoli

### Spremembe pri napredovanju v naslednji razred

Namen tega članka je pravzaprav v tem, da seznanimo starše s spremembami, ki jih prinaša že omenjeni zakon v zvezi z možnostmi napredovanja z negativnimi ocenami.

Zakon o osnovni šoli iz leta 1959 je za učence od prvega do četrtega razreda predvideval napredovanje z negativnimi ocenami, po sedaj veljavnem zakonu pa

mora učenec prvega razreda ponavljati razred tudi v primeru, če ima samo eno negativno oceno v kateremkoli

### PIŠE Nada Gostič

učnem predmetu. Od drugega do sedmega razreda po novem ni več napredovanja v naslednji razred z dvema negativnima ocenama. Z eno negativno oceno učenec v teh razredih sicer lahko napreduje, vendar le tedaj, če

prejšnje leto iz istega predmeta ni imel negativne ocene.

Ker je novi zakon veljaven že od marca letos, bodo torej učenci morali že jeseni ponavljati razrede od drugega do sedmega tudi takrat, če kdo ob koncu šolskega leta dobi negativno oceno v tistih predmetih, v katerih je imel tako oceno že lani. Tako bo letos po predvidevanjih le malo tistih, ki bodo prišli v naslednji razred z eno nezadostno oceno.

V prihodnje bo po šolah veliko več ponavljalcev, vzporedno s tem pa pričakujemo v osmih razredih veliko manj popravilnih izpitov iz tistih predmetov, v katerih so učenci doslej prihajali v osmi razred negativno ocenjeni več let nazaj.

Po mnenju šolnikov so omejitve pri napredovanju brez pozitivnih spričeval vsekakor vzgojne in bodo preprečevale neresen odnos do šolskega dela.

### Novosti za učence osmih razredov

Za učence osmega razreda osnovne šole nakazuje novi zakon naslednja važna določila:

uspešno končajo osmi razred in obvezno šolanje samo oni učenci, ki so ocenjeni v vseh predmetih s pozitivnimi ocenami. Če imajo na koncu osmega razreda v spričevalu enega ali več negativnih redov, jih lahko popravijo z izpiti do dopolnjevanja 17. leta starosti.

Popravilnih izpitov torej ne morejo več opravljati še kasneje, kakor je bilo možno sedaj. Po odredbi o šolskem koledarju za osnovno šolo, ki jo je izdal republiški sekretar za šolstvo v maju 1965, je prvi možni rok za opravljanje popravilnih izpitov šele med 24. in 31. avgustom. Ker tako prvega junjskega roka ni več, se bodo učenci s popravilnimi izpiti lahko vpisovali v srednje šole ali šli v uk šole jeseni, če bodo izpiti uspešno opravili. V jeseni pa je zelo malo možnosti za vpisovanje, zato bo najbrž v bodoče malokateri učenec tvegal in se bo raje učil med šolskim letom, da ne bo imel popravilnih izpitov.

■ Z omenjenimi spremembami mi stopamo v novo obdobje je šolskega življenja in z njim pričnemo tudi nov odnos do šolskega dela učencev. Prav pa bo, če ga bodo tudi starši sproti spremljali in vzgajali svoje otroke za vsakodnevno pripravo na šolo.

(Konec)



## „Hišna mati pristopajte ...“

Najbolj bogata točka črnomaljskega kresovanja je bila brez dvoma semiška občet. Ko hišna mati preda nevesti hleb kruha, hurkije in »nakolenče« (otroka) ter ji s tem izroči gosposinjstvo, ji zaželi zdrav rod in da ne bi v družini nikoli zmanjkalo kruha. Svatje nato zaplešejo in zapojejo zdravico. Med petjem poljubljajo — poljubita se tudi ženin in nevesta. — seveda prvič (o, lepi, stari časi...!). Potem pokliče muzikant svate, naj z darom pomagajo ženinu in nevesti, da bosta laže prebrodila začetne težave pri ustvarjanju skupnega ognjišča. Ta navada je še danes živa v semiških vasih. Pri daru objemajo ženina in nevesto in vsi jokajo, dokler jih ne preline muzikant z veselo polko ...



## Belokranjska mladina izbira poklic

Kaj je ugotovila anketa med učenci devetih osnovnih šol

Zavod za zaposlovanje delavcev Črnomelj je na svojem področju izvedel anketo o izbiri poklica. Na vrsto vprašanj so odgovorili učenci, ki obiskujejo šolo osmo, deveto in tudi deseto leto v Črnomlju, Metliki, Semiču, na Vinici, v Dragatušu, Adlešičih, na Suhorju in v Podzemlju in v starem trgu.

Anketa je pokazala, da so se že skoro vsi učenci osmih razredov odločili za poklice, medtem ko so se učenci petih, šestih in sedmih razredov, ki tudi končujejo obvezno šolanje, že sprijaznili z mislijo, da bodo prijeli za delo, kjer bo potrebno ne glede na svoje želje, veselje in zanimanja.

### Učenci osmih razredov že vedo

Na vseh šolah je 273 učencev osmih razredov. Več kot 20 odstotkov se jih je odločilo za uk v raznih poklicih. Fantje si želijo postati predvsem mehaniki, strugarji in ključavničarji, dekleta kažejo največ zanimanja za trgovski, šiviljski in frizerski poklic. Okoli 9 odstotkov osmošolcev

se je odločilo za tehnične šole in gimnazijo, v zdravstvene in administrativne šole pa bo šlo 17 odstotkov učencev. Vsi drugi se bodo skušali priučiti na delovnem mestu ali pa se bodo vpisali v ekonomsko ter vzgojiteljsko šolo in pedagoško gimnazijo.

Le 7 odstotkov učencev še ne ve, kam jih bo pot zanesla čez nekaj mesecev, ko bodo zapustili šolske klopi.

S tistimi, ki bodo šolanje nadaljevali na raznih srednjih šolah v Sloveniji, ne bo posebnih težav. Sprejeti bodo če so dovolj pridni, sposobni in če je njihovo znanje zadovoljivo, kar se bo pokazalo na sprejemnem izpitu.

Mnogo težje pa bo z učenci, ki nameravajo v uk. Za fante je na razpolago dovolj učnih mest, medtem ko za dekleta učnih mest v Črnomlju in Metliki ni. Najbrž bodo morala v uk v druge kraje Slovenije.

### Še eno leto v šoli

Učenci, ki končujejo učno obveznost v sedmem, šestem, petem ali celo četrtem razredu, imajo pravzaprav zaprta vsa vrata. To dobro vedo,

zato jih je v anketi okoli 150 napisalo, da bodo še eno leto obiskovali osnovno šolo. Nekateri so se odločili za zaposlitev, le 9 jih bo ostalo doma na kmetijah.

Anketa je imela namen spodbuditi učence k razmišljanju o poklicu, zavod za zaposlovanje pa je z njo dobil dragocene podatke za izdelavo načrtov in programov dela za prihodnje

D. TODOROVSKI

## Nihče ne bo ostal doma

Osnovno šolo v Dragatušu je letošnje končalo 18 učencev. Vsi so že več mesecev razmišljali s starši in vzgojitelji vred, kam po končanem šolanju. Pri usmerjanju v poklic jim je precej pomagal Zavod za poklicno usmerjanje v Črnomlju, ki je dragatuškim učencem omogočil obisk nekaterih tovarn v Ljubljani.

Največ učencev se je odločilo za zaposlitev v trgovini in gostinstvu, manj pa jih gre v medicinske, tehnične in grafične šole. Četudi so skoro vsi učenci otroci kmečkih staršev, se nihče od njih ni odločil

ostati po obveznem šolanju doma na kmetiji. Kdo bo pa delal na zemlji?

M. B.

## »Hojte gospa!«

— tako vabijo k stojnicam kmetice na črnomaljskem živilskem trgu. Zadnji četrtek so imele naprodaj jajca po 35 din, fižol po 200 din liter, kokoši po 1.800 do 2.000 din, krompir po 50 din kg, smetano v skodelicah po 150 din, sirček v kupčkih po 150 din ter sadike zelja in ohrovtu po 5 din.

# Kaj pa podzemski svet?

V odkrivanju podzemlja postajajo črnomaljski jamarji vedno bolj večji — Mlada sekcija uspešno dela že več mesecev — Veseli so lepe pomoči in razumevanja, ki ga za njihovo delo kažejo predstavniki občinske skupščine in delovnih organizacij — Kdo more trditi, da se morda tudi v Beli krajini ne skrivajo velika podzemna presenečenja, ki lahko turizmu še bolj na široko odpro vrata?

V okviru kluba novomeških jamarjev že nekaj mesecev deluje v Črnomlju jammerska sekcija. V začetku je za nje no delo kazala zanimanje zlasti dijaska mladina, vendar so zdaj vajenci številneje zastopani in tudi bolj delavni člani sekcije.

Skupno s tovariši iz Novega mesta, pa tudi sami, so se spustili že v več jam na novomeškem in črnomaljskem področju. Pravijo, da je najbolj zanimiva in najlepša jama v Velikih Selih pri Adlešičih, ki ima po mnenju domačih raziskovalcev največje možnosti za turistični razvoj.

Urediti bi morali le dohod

in opraviti nekaj manjših del, kar vse bi lahko naredila mladina. Med domačini je za jama že veliko zanimanja, posebno od tedaj, ko so videli razstavljene fotografije izredno lepih kapniških tvorbo.

Med Adlešiči, Vinico in Bojanci je povsod gozdnat in skalnat teren, zato domnevajo, da so tam nove, še neraziskane jame. Črnomaljski jamarji jih bodo skušali odkriti. Imajo pa tudi srečo, da je prišel v Črnomelj službovat izkušeni jamski strokovnjak Saša Logar, ki jim bo pri tem pomagal.

Za delo jammerske sekcije se vsa javnost zelo zanima, naklonjena pa ji je tudi ob-

činska skupščina, saj je za nabavo raziskovalne opreme in druge stroške prispevala v letošnjem letu 180.000 dinarjev. Lepo razumevanje kažejo tudi delovni kolektivi, posebno Rudnik Kanjarica, od katerega so jamarji dobili že 10 svetilk in čelad, nujno potrebnih za raziskovalno delo več desetih metrov pod zemljo.

### Partizansko srečanje v Semiču

V nedeljo dopoldne, 20. junija, bosta v Semiču nastopila moški pevski zbor PARTIZAN in moški pevski zbor Zveze slepih, ki štejeta 30 članov. Obiskovalci bodo videli tudi semiško občet, s katero bodo venjetno jeseni Semičani gostovali v Mariboru. V Prosvetnem domu Jožeta Mihečiča bo popoldne koncert ljudskih in partizanskih pesmi. Po programu bo v Domu Partizana veselo partizansko srečanje. Mariborčane bo pripeljal v Semič tovariš Rudi Pušenjak — Uragan FRANC DERGANČ

## Semič: turizem in avtobusi

Veliko občanov ima že svoja motorna vozila, s katerimi ob nedeljah hite na odlič, vendar je kljub naraščajoči motorizaciji še veliko ljudi, odvisnih od raznih javnih prometnih sredstev. Tudi tem bi morali omogočiti obisk Bele krajine!

Nujno bi bilo treba izboljšati avtobusne zveze vsaj v glavni sezoni. Turizem je namreč pomembna veja gospodarstva, ki pa je pri nas šele v razvoju, zato bi ga morali podpreti z vseh strani, pa tudi s strani prevoznih podjetij.

Semičani pričakujejo letos precejšen obisk turistov. Film o Semiču je v glavnem že posnet, konec meseca pa ga bodo interesenti že lahko odkupili. V kratkem bodo v

prodaji tudi barvne turistične razglednice Semiča, pripravljenih bo okoli 20 zasebnih turističnih sob, kar vse je organiziralo in priskrbelo domače turistično društvo.

D. F.

## ZORA — najboljši izvoznik

● Ko je lesna industrija ZORA v Črnomlju zgradila lani novi žagarski obrat, je bila lokacija za novogradnjo odobrena s pogojem, da bo podjetje staro žago na Cesti 21. oktobra umaknilo. Doselej je stari žagarski obrat še nemoteno posloval, kaže pa, da ne bo več dolgo. Trikotna industrija BETI je namreč začela kazati težnje po razširitvi obrata v Črnomlju, zato bo morala ZO. RA staro žago umakniti. Med obema podjetjema tečejo razgovori za odkup prostora, vendar se doslej še ni sprejemljivo za oba kolektiva

● ZORA je bila v petih mesecih poslovanja letos naj-

boljši izvoznik v domači občini, saj je izpolnila v tem času več kot 66 odstotkov letnega izvoznega plana. V ZDA, Holandijo in Rodezijo prodajajo naslone za fotelje, obešalnike ter razne ročaje za orodja.

● Po obvestilu Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino so ZORI konec aprila ugasnili obratni krediti za proizvodnjo in pripravo blaga v višini 80.000.000 din. Ta denar bi moralo podjetje do konca junija vrniti. Od kod vzeti, se sprašujejo v kolektivu? Če se kljub novim predpisom ne bodo mogli v banki kako pogovoriti, ne bo kazalo drugega kot vso proizvodnjo iz bukovega lesa ustaviti.



13

E, prav ima Franc Miljevac! Stari ljudje so že vedeli, kje in kako je treba postaviti malenico. Saj verjetno ta tudi ni prva, ki stoji na tem kraju. Mogoče je tisto prvo pred stoletji odnesla voda, mogoče tudi drugo, tretjo... Kdo naj to ve, kdo?...  
Da, Franc Miljevac! Zdaj smo že v dvajsetem stoletju, ko mlinci ob Kolpi resnično umirajo. Ali bo malenica v Mali Paki s svojim čelnim zidom, ki je kot premec ladje, kljubovala Kolpi in času, ki teče čez njo in mimo nje?  
Kdo naj to ve, kdo?...

Po malem se mi v čolnu ukvarjamo tudi s prevozništvom. Včasih nam namreč kdo z brega zavpije, naj ga prepeljemo na drugo stran. Tako na primer ženska, ki se je vrnila s Severina, kjer je nekaj nakupovala. Zdaj sedi s caj-nami in zavoji na bregu kot kup nesreče in čaka čolnarja, da bi jo prepeljal čez reko. Pa ji pridemo kar prav. Doma namreč tudi njo čaka gladna deca, gladno blago (tu ima v mislih živino) in gladni prasci. No, hvala nam, hvala, ker smo ji skrajšali čakanje.

Vzamemo v čoln možaka, vzamemo fantička, ki bi rad šel v »adlešički štacun po žigle in peterlema«, pa še na pošto bo stopil mi-mogrede. Bližja jim je namreč po-

šta v Adlešičih, bolj pri roki kot njihova na hrvatski strani.

In tako je zdaj zamotavil v čoln tudi fant s kolesom. V Netretiče bi rad, pa mu bomo skrajšali pot. Sicer bi moral riniti kolo po bregu do Krasinca, kjer je most.

Tako naredimo uslugo temu in onemu. Kaj mu ne bi, ko pa ni mosta prav tam, kjer bi ga človek želel in potreboval. Pred zadnje vojno vse od Vinice do Metlike ni bilo nobenega. Potem je vojska leta 1955 zgradila most pod Žuniči. Leta 1961 pa mu je pridružila še most na Krasincu.

Zdaj je ta most pred nami. Na betonskih podpornikih so zrastle le-

sene kože, nakar so tramovi, debele podnice in ograja povežali oba bregova. Ljudje s tega in onega brega so si segli v roke. Zelja davnih prebivalcev teh krajev, da bi jim kučarski velikan postavil most, je bila leta 1961 uresničena.

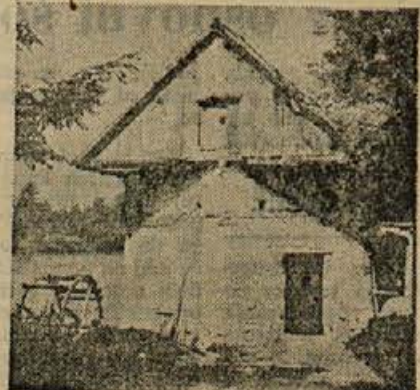
Svet ob Kolpi je tu široko odprt. Na levi in desni so rodovitna polja. Na belokranjski strani so lepe njive Poljcev; od tu so doma belokranjski »žbularji«, ki zalagajo s čebulo in drugimi pridelki bližnje in daljne kraje.

Počasi spolzi čoln pod mostom. Na levem bregu pa se sredi zelenja zasvetijo zidovi malenice na Krasincu.

Fortunov mlin na KRASINCU je postavljen na res lepem kraju. Če se spomnimo na malenice in žage v mračnih, odljudnih soteskah, potem leži krasinski mlin kot na dlani, lep, bel, posajen v zeleno pokrajino ob svetli Kolpi.

Res je to popoldne vse svetlo. Sonce sije, voda se kot živo srebro poganja čez gladek slap, listje vrb in drugega drevja se komaj vidno premika v rahlem vetrcu.

Mlinska kolesa danes stoje in tudi gospodarja ni doma, ker je odšel po opravkih v Črnomelj. Pač pa nas sprejme prijazna Fortunova žena, ki nas takoj povabi za mizo pred hišo in postavi pred nas domačega kruha in masla.



Malenica v Mali Paki

**NOVICE**  
črnomaljske Komune



# Gospodarstvu trdnejše temelje

Doseženi uspehi v prvih štirih mesecih poslovanja ne smejo slepiti gospodarskih organizacij - Pripraviti se moramo na nove ukrepe za ustalitev gospodarstva - Delo naj bo edino merilo za zaslužek

8. junija je bila v Metliki pomembna seja občinskega komiteja ZKS, občinskega sindikalnega sveta in občinskega odbora SZDL. Navzoči so bili tudi ljudski poslanci Leopold Kresc, Niko Belopavlič, Lado Mišica, predstavniki občinske skupščine in gospodarskih organizacij.

Skupna seja je bila sklicana zavoljo tega, da bi analizirali stanje gospodarstva v občini, ugotovili napake in pomanjkljivosti ter jih pravočasno odpravili, preden se bodo podjetja znašla v še hujših težavah.

Kljub temu da je bila preiskrba z reprodukcijskim materialom neredna, da je odlok o zamrznjenih cenah malce zavrl prodajo in da so bili omejeni kratkoročni krediti, poteka izpolnjevanje letnega plana v metliški občini zadovoljivo. V prvih štirih mesecih poslovanja v letu 1965 je bil plan dosežen s 30,9 odstotka. Ta uspeh pa kolektivov v podjetjih ne bi smel uspravati, misleč, da je vse v redu, kajti pomembni ukrepi za ustalitev celotnega jugo-

slovankega gospodarstva šele sledijo.

Ce v podjetjih dotlej ne bodo res storili vsega za izboljšanje notranje organizacije dela, dvig storilnosti in boljše izkoriščanje zmogljivosti, se lahko zgodi, da se bo marsikateri kolektiv znašel v izredno hudih težavah. Izhod bo moral najti sam, ker družba ne bo več dajala sredstev kot pomoč gospodarskim organizacijam.

## Delo: edino merilo za zaslužek

Na seji so omenili, da razen v obratu NOVOTEKS ni nikjer zaslužek tehničnega, komercialnega in drugega strokovnega kadra odvisen od proizvodnih uspehov. Vodilni in upravni uslužbenci prejema več ali manj enake mesečne dohodke, kar jih gotovo ne spodbuja k boljšemu delu.

Tovariši poslanci so poudarili, da bo treba tak način nagrajevanja v kolektivih korenito spremeniti. Nikomur ne bomo več očitali, če zaslu-

ži 100 tisočakov in več, ako je zaslužek plod njegovega dela. Pač pa bo treba poiskati rezerve v neupravičeno zaračunanih dnevnih, potninah in drugih izdatkih podjetja.

V razpravi so izjavili, da smo doslej v kolektivih notranje rezerve vse preveč iskali pri neposrednem proizvajalcu, premalo pa pri administrativnih, tehničnih in vodilnih uslužbencih.

## Konec s počivanjem v službi

Novi gospodarski ukrepi bodo prislili kolektive, da bodo poslovali po ekonomskem izračunu in da bodo zaposlovali le toliko delovne sile kolikor je bodo neobhodno potrebovali - pa niti enega človeka več. V sedanjih praksi pa se je dogajalo, da sta delavca ni istem stroju zaslužila eden 25.000, drugi 50.000 din. To pomeni, da je

v službi eden res delal, drugi pa počival. Tega v prihodnje ne bo več!

Kdor ne bo dosegel norm in kdor ne bo v službi intenzivno delal, se bo moral od kolektiva posloviti, ne glede na to, če je zaslužka potreben ali ne.

O vseh naštetih problemih so na seji sprejeli nekaj sklepov, katere bodo v pisni obliki posredovali vsem kolektivom v občini kot napotilo za nadaljnje delo pri postavljanju trdnejših temeljev domačemu gospodarstvu.

## Še enkrat: »Nagrada je naša!«

V 21. številki našega lista smo poročali, da so Radovičani zagnali, ker jim je matična metliška šola ni takoj dostavila radijskega sprejemnika z gramofonom in ploščami, katerega jim je ob razpustu podarila sindikalna podružnica OLO Ljubljana.

Osemletka v Metliki se čuti prizadeto, zato je njen ravnatelj Ivan Zele ta spor osvetlil še z druge strani.

Se pred vstopom v brigado je delala Marija Grudnova v

## Metlika: v soboto seja občinske skupščine

Oba zbora občinske skupščine Metlika bosta na skupni seji 19. junija obravnavala dosežke družbenega plana v preteklih petih mesecih ter problematiko šolstva v domači občini. Razen tega bodo sprejeli več odlokov, razpravljali o financiranju zdravstvenega zavarovanja ter obravnavali več jamstev in posejil.

Metliki s terenskimi aktivisti. Z vso vnemo je zbirala po mestu hrano, obleko, sanitetni material in drugo za partizane. Sama je tudi nosila iz mesta razne stvari, ki jih je bilo tedaj težko dobiti. Potem pa ni mogla drugače, odšla je v borbo s puško v roki.

Orumenel list papirja, na katerem je napisano vojaško poročilo, ne pove danes mnogo o junaškem dekletu, ki je napisalo to poročilo. Več kot dvajset let je poteklo, odkar je omahnila v smrt Marija Grudnova, učiteljeva hčerka iz Radovice. Padla je v jurišu v borbah z Nemci pri Senjanju 5. decembra 1944. Se danes po mnogih letih se s splošovanjem pogovarjajo o njej bivši borci. Od politdelegata v četi je Marija napredovala za pomočnika komisarja III. bataljona v XV. brigadi. Ko je XV. brigada napadala sovražno postojanko Sentjan na Dolenjskem, je Marija z bombami v roki jurišala na sovražnikov bunker. Celo nemški vojak je strmel nad njenim junaštvom. Vojaško poročilo pa je napisano s skoraj otroško-šolsko pisavo. Drobna roka, ki je zadajala sovražniku hude izgube, je pisala o junaštvu borcev in o poteku borbe. Bila je odlikovana z redom hrabrosti ne samo zaradi tega ker je bila sama pogumna - bila je za vzgled tudi drugim borcem. Že po naravi je bila odločna in po-

Radio z gramofonom in ploščami, ki smo ga dobili iz Ljubljane, ni bil primeren za prenašanje iz razreda v razred (velika omarica), zato smo čakali, če se bo svet šole odločil radijski šoli kupiti drug, primeren radijski sprejemnik s primernimi ploščami za otroke. Ko pa so se Radovičani pritoževali in začeli sumničati, češ da si nameravamo njihovo darilo prilastiti, smo radio z ostalimi stvarmi vred poslali na Radovico, da ne bi bilo zamere. In kaj so storili?

Namesto v šolo so vse skupaj zapeljali naravnost v gasilski dom! Ker je bila naša dolžnost pobrigati se za lastništvo, smo morali gasilskemu društvu zagroziti, naj darilo vrne. Se so oklevali nekaj dni, nato pa se je zglasil pri nas v Metliki predstavnik gasilskega društva in obljubil, da bodo radio vendarle prenesli v šolo.

Upajmo, da so ga res in da je s tem nesporazum poravnal!

## Mladinska slovesnost na Veselici

Pred nedavnim je bila na Veselici v Metliki prisrčna slovesnost, ki bo učencem zadnjih razredov osemletke gotovo ostala v lepem spominu. Po kulturnem sporu so bili pionirji sprejeti v ZMS, hkrati pa so podmladkarji iz Podzemlja, Suhorja in Metlike postali člani mladinske organizacije Rdečega križa.

Doslej RK ni vključeval mladine, kar se je pri delu organizacije zelo poznalo.

## OBVESTILA

### Razpis licitacije

Po sklepu delavskega sveta LE PIS - Ilesno predelovalne industrije Suhor, prodamo iz osnovnih sredstev:

tovorni avto mercedes, tip 1938, v neuporabnem stanju in brez gum.

Licitacija bo v ponedeljek, 21. junija 1965, na Suhorju. Prednost pri nakupu imajo družbene organizacije, nato pa zasebniki.

Podmladkarji vse od končane osemletke do tedaj, ko so odrasli, niso delali v RK. Zdej je poskrbljeno, da se bodo otroci že od malega vzgajali v tej humani organizaciji.

Mladina RK je sprejela tudi precej obširen delovni program za letošnje leto. Pomagal bodo starim, bolnim in onemoglim, nabirali zdravilna zelišča, odpadni material, zbirali bodo sadje in zelenjavo za šolske kuhinje ter sodelovali v krvodajalski akciji pri zbiranju prijav. Poleg vsega tega si bo mladina RK prizadevala za čistočo v šoli in v vsej okolici, v kateri živijo.

**PEDAGOGI!** - V izredno praktično korist vam bo knjiga pedagoških člankov in študij - **PEDAGOSKI TEDEN V NOVEM MESTU**. Izdala Dolenjska založba. Dobite v knjigarnah. Samo 500 dinarjev!

## metliški teden

### Novici s Suhorja

Pretekli teden so imeli višji razredi suhorske osemletke izlet na Gorenjsko. V Kranju so si ogledali Prešernov gaj, v Dragi grobišče talcev, v Begunjah celice smrti, v Vrbi Prešernovo rojstno hišo, na Bledu so z gradu opazovali biser Gorenjske, najbolj pa jih je navdušil slap Savica. Kljub slabemu vremenu so bili vsi zadovoljni.

V nedeljo popoldne je Mladinsko gledališče Pionirski dom iz Ljubljane uprizorilo na Suhorju partizanski miting z enodejanko Klopčiča Matl. To gledališče je bilo tri dni na turneji po Beli Krajini, saj so obiskali Metliko, Črnomelj, Semič in Suhor. Skoraj nobeno oko ni ostalo suho, ko so igrali enodejanko. Prebivalci so bili navdušeni, nastopajoči pa so se prijetno počutili v Beli Krajini.

M. P.

gumna. Priljubljena je bila pri vseh tudi zaradi svoje vesele narave. Velike napore bojevanja je tudi zaradi tega lažje prenašala. Njeno vojaško poročilo, zdaj del zgodovine, odraža pogumno in vedro razpoloženje borcev, katerim je bilo za vzgled mlado dekle.

Na spomeniku padlih borcev se blestijo črke z njenim imenom. Njen življenjski kratak premlado je zadela krogla sovražnikovega mitraljeza. Živ pa je ostal lik mladega in pogumnega dekleta. Letos ob dvajseti obletnici svobode se bomo s hvaležnostjo spominjali imen vseh junakov za svobodo.

REGINA FIR

**Najlepše darilo za 20-letnico osvoboditve: DOLENJSKI ZBORNIK 1963**

Dobite ga v knjigarnah. - Cena 1500 dinarjev

### Poznate hotel »Sirota«?

Ze nekaj let postuje v Črnomlju hotel Lahinja, lani pa je bil tih odprt hotel »Sirota«, kakor mu pravijo domačini.

Gostišče na polji v Vojno vas vodi A.K., baje zelo uspešno, saj postreže strankam z vinom, cigaretami, tudi s kosilom in večerjo in po potrebi s prenočišči.

Ce ne bi bila vsa okolica prizadeta zaradi tega, ker se gostje v tej hiši često napijejo in razgrajajo pozno v noč, ne bi bilo ljudem nič mar, tako pa se vsi pritožujejo.

Ali inšpekcijski organi vedo za to? Dobro bi bilo pogledati, koliko se v tej hiši prodaja hrane in pijače in kakšna je kvaliteta tega blaga!

### Nova gostilna »Pri Belokranjcu«

5. junija zvečer je bila v Črnomlju odprta nova gostilna »Pri Belokranjcu« na Metliški cesti 9. Pravzaprav je to prva hiša v Črnomlju, do katere pripelje cesta iz Metlike, zato obstaja možnost, da bi vse goste že tam prestregli. Seveda, če bo solidna postrežba in ne preveč slane cene.

Obrtno dovoljenje za lokal ima Katica Švajger. Prostori

so na novo urejeni. Lokal ima 2 gostinski sobi in kuhinjo, zunaj pa je dovolj prostora za ureditev strežbe na prostem. Deležje je doslej prepredevalo, da se teh del še niso lotili.

Skoda le, da je za hišo skladišče odpadnega materiala, kar bo marsikdo rekel, da ti dve dejavnosti ravno ne sodita vkup.

## POZIV za prijavo nedovoljenih (črnih) gradenj

Po sklepu republiškega urbanističnega inspektorata SRS z dne 28. 3. 1965, objavljenem v DELU in LJUBLJANSKEM DNEVNIKU

### POZIVA

Skupščina občine Metlika vse občane in delovne organizacije, ki so zgradili ali pričeli graditi stanovanjske hiše ali druge gradnje brez predpisane dovoljenja za lokacijo, da brezpogojno prigrisajo te gradnje skupščini občine Metlike, referatu za gradbene zadeve, do 15. 7. 1965.

Na podlagi prijav vseh do sedaj začelih in že dokončanih gradenj bo uveden postopek za pridobitev naknadnega dovoljenja za lokacijo in za graditev.

Protivsem tistim, ki do roka za prijavo nedovoljenih gradenj poziva ne bodo upoštevali, bomo ukrepali po zakonu o urbanistični inšpekciji.

SKUPŠČINA OBČINE METLIKA

Pravzaprav je delo v mlinu kar sama vzela v roke. Mož ima namreč naduho in mu prah v malenici škoduje. Privadila se je. Sicer pa je mož tudi poskrbel, da je delo v malenici čim manj naporno. Vse je pretehal in se potem lotil dela in preurejanja. Če hoče odpreti mlinske zapornice, mu ni treba hoditi iz malenice. Odpira jih kar v mlinu z vitli, ki vlečejo navzgor mlinske zapore, privezane na verigo ali žico. Pa tudi vodna kolesa niso taka kot drugod: križ je sicer lesen, obod pa je Fortun skoval iz železa in nanj pritržil železne nosilce, ki držijo lopate.

Mlin je kar prostoren; pet kamnov ima, na gornjem podu pa stroj za čiščenje pšenice in za napravo ječmena in kaše. Razen tega stoji tu tudi lep lončen kamin, ki pozimi ogreva malenico.

Vse naprave v mlinu ženejo štiri vodna kolesa, peto pa je prirejeno tako, da goni mlinski kamen ali pa žago na dvorišču. Res, videti je, da sta tu delala pamet in spretna roka.

Pa še nekaj: tudi pri Fortunovem mlinu je stena na gornji strani zidana lomljeno, prav tako kot pri mlinu v Mali Paki. In nekoč je bila to grajska malenica, saj je stal gradšč Burgstallov komaj pol kilometra od vasi.

Ne, o Kučarju pa res ne bomo pravili. Veliko je bilo že pisanega o tem hribu, kjer je bilo v prvem tisočletju pred našim štetjem vojaško, gospodarsko in, lahko rečemo, tudi industrijsko središče predzgodovinskih Ilirov v Beli Krajini. Toplinice železa na Kučarju, številne gomile in grobovi v njegovem podnožju in bližnji okolici govore o taktatnem mogočnem, visoko kulturnem ljudstvu.



Malenica v Krasincu

Danes čakata Podzemelj in toppla Kolpa na domače in tuje turiste. Mogoče jih bo pripeljala nova asfaltna cesta, ki teče prav pod Kučarjem.

Mlin v OTOKU sta si pred leti delila Janez Pezdirc in Jože Cajnar. Potem ko je Pezdirc umrl, je malenica pričela počasi propadati. V treh žlebovih se je nekoč vrtilo šestero koles, danes pa menda od časa do časa, zaropotata le še en ali dva kamna. Poněkod so od zunanjih koles ostala samo še debela hrastova vretena, motorog in lopat pa ni več. Kos zidu nad enim vretenom se je že porušil. Češ čas se bo odkrnil nov kamen, zrušil se bo nov kos zidu... Da, to je začetek konca.

Spuščamo se po vodi in Janez zajema v kamero vodna kolesa, kamnito malenico in njen leseni gornji del pa še hišo nad njo, ki je bila nekoč trdna in bahava, danes pa se lesenj gank podira in tudi vse drugo je dokaj žalostno. Morda

je to samo še spomin na stare čase, ko so navadni ljudje pili vino »po, vinarju, mlinarji pa po goldinarju«. Da, toda kje je že vse to!

Zato pa je mlin v hrvatskih MIŠINCIH trden, močan. Kar iz vode raste visok zid iz rezanega kamna in njegovi odsevi se lomijo v vodi, da se človeku zdi, kot da gleda kak dvorec, ki se je nenadno dvignil iz rečne gladine.

Verjetno sta ta mlin in žaga od vseh, ki smo jih doslej videli, zgrajena najbolj solidno. Lastnik Stančević je tu vodno moč ujel v turbino, ki žene pet mlinskih koles in žago. Potem se je semkaj priženil neki Debevc tam od Novega mesta. Časi so se spremenili in vse je naneslo tako, da danes žaga stoji, od mlinskih koles pa meljeta samo še dva. Tudi stanovanje nad mlinom je prazno; razbita okna čudno obtožujejo zro v sončen popoldan.

Pod jezom v Mišincih nas voda hitro nese navzdol. Gladina je ravno tako visoka, da kar lepo drsimo čez številne skale. Sem in tja mole nizke škrbine iz vode. In ko še nekaj časa veslamo, zagledamo na eni teh škrbin, veliki kot poveznjen klobuk, sivo čapljo.

Z Zvonkom prenehava veslati, da je ne bi splašila. Kot kipec stoji sloka ptica na skali. Janez pa je že naperil objektiv vanjo in čaka, da se bo odgnala s čeri.

Počasi polzi čoln. Zmerom bliže smo čapljji. Potem se nenadno odžene in že zabrni kamera. Janez ji sledi, dokler ptica daleč pred nami ne sede v veje jagnjeda.

Z Zvonkom hitro veslava. Ko čapljo znova preplašimo, jo Janez spet lovi v kamero.

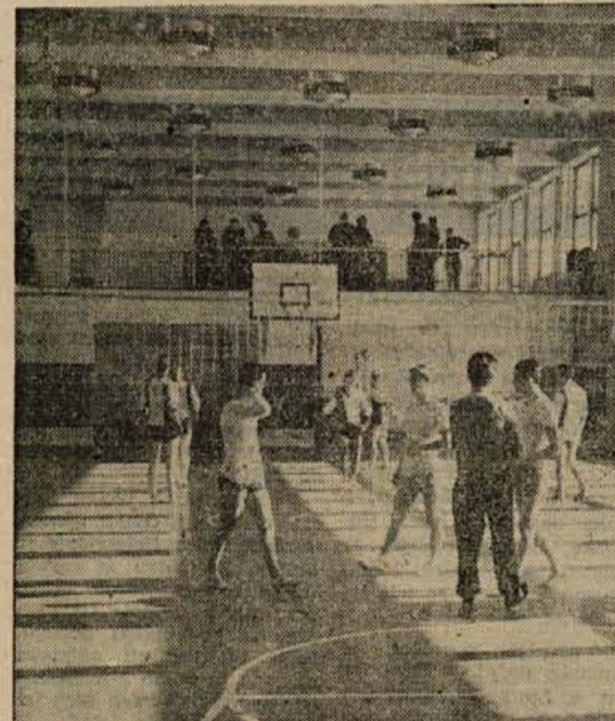


Dopoldnevi na kočevski tržnici postajajo vse bolj živahni. Kljub temu da tržnica vedno ni najbolje založena in da morajo gospodinje od tu še v druge trgovine, se rade ustavljajo in kupujejo, kar pač nudijo prodajalci. Za zdaj pa nudijo v glavne le solato (po 300 din kilogram), semena, zadnje čase rože v lončkih in pa igračke. Teh je še največ.

## TE DNI V KOČEVJU

• ZADNJE CASE SE JE precej razpasla razvada, da nekatere organizacije in podjetja lepjo oglase in vabila na zunanjo stran izloženih oken, ne da bi vprašali za dovoljenje lastnika. Vsa okna so že zamazana, čiščenje pa je zelo težko in tudi ne vedo, kdo bo to očistil. V tej rubriki smo že nekajkrat predlagali, da bi bilo potrebno misliti na razglasne kiese. Kaže pa, da grede vse pripombe mimo pristojnih, ali pa ustreznih pripomb ne preberejo.

• OB NEPRESTANIH DEZEVIH dneh vedno pogosteje opažamo, kako važno je pravilno peskanje potov med okrasnimi zelenicami v mestu. Ker za to nihče preveč ne skrbi, so posledice zelo vidne. Pota so površno posuta, na njih se nabirajo luže, ki se jim pešci izognejo tako, da hodijo po travi in gredicah. Ponekod je že vse zgaženo. Krivi smo najbrž sami, ker delamo brez čuta za odgovornost, prevečkrat samo zato, da mine osem delovnih ur.



Telovadnica doma Telesne kulture v Kočevju (Foto: A. Arko)

## »Urban« sprejel prve goste

Pred nekaj meseci smo že pisali o finančnih težavah »Urban« — doma počtniški, skupnosti ribniških kolektivov v Novigradu v Istri. Zvedeli smo, da je dom zdaj prestal težave s tem, da je dobil še enega gospodarja, Avtobusno podjetje iz Maribora. Le-to je dobilo gornje prostore lepe počtniške stavbe in jih dokončno uredilo in opremilo. Za dokončno opremo pa je počtniška skupnost letos žrtvovala okrog 6 milijonov dinarjev (kupili so nove kavče itd.). Turistična sezona se je v »Urbanu« uradno pričela 15. junija, sicer pa je sprejel prve goste že v začetku meseca. Otroci iz domače občine so se na pomladnih izletih radi ustavljali tam in se naučili morskega zraka, ustavili pa so se tudi že nekateri člani kolektivov. Za sezono, julija in avgusta, je dom že zdaj rezerviran, saj se je samo iz Inlesovega obrata v Ribnici doslej pri-

javilo okrog 80 družin, tako da je 11 razpoložljivih sob že oddanih za vso sezono. Dnevni pension za člana počtniške skupnosti je 1.500 dinarjev, za druge pa 1.800 dinarjev.

### Matični urad Kočevje

V času od 20. maja do 4. junija so doma rodile: Gizela Režonja iz Rajndola — Ivana, Ema Weiss iz Slovenske vasi — Dušana, Veselka Lipovac iz Kočevske Reke — Roberta, Milena Vlačič iz Slovenske vasi — Tatjana, in Jozefa Kovčič iz Zeljne — Albino. V Ljubljani je rodila: Magda Vremec iz Kočevja — Jana.

Poročili so se: Jožef Kranjc, delavec, in Silva Lukaček, delavka, oba iz Gor. Ložine; Jožef Vesel, mizarški pomočnik iz Koblarjev, in Pepca Hodnik, krojaška pomočnica iz Slovenske vasi; Robert Debeuc, invalidski upokojenec, in Mara Stropnik, učiteljica, oba iz Kočevja; Rade Bratavič, delavec iz Paljuv, in Frida Knavs, delavica iz Livoida; Jožef Mikulič, delavec iz Novih Lazev, in Neža Marinčič, poljedelka iz Kostola; Franc Plink, delavec iz Mrtvice, in Irena Kosman, predlika iz Konca vasi.

## Niso pozabili na dom

• V Moravi in številnih drugih okoliških vaseh mladih ljudi skoro ni več. Odsli so v industrijo, za boljšim kruhom, odsli so v Kočevje, Ljubljano in še dalje. Le ob sobotah in nedeljah se jih precej vrača domov, na oddih, k staršem, s seboj pa prinašajo živahnost in mladost. V Moravi so mladinci ob prostem času, ko so se vračali konec tedna in ob praznikih domov, s prostovoljnimi delom uredili lep park. Napravili so precej klopi, na katerih starejši tako radi počivajo, zasadili breze in drugo rastje. Za 1. maj so sredi vasi postavili visok mlaj, kateremu je sapa na žalost odlomila vrh. In ob nedeljah, posebno če je lepo vreme, se poveselejo, zaplešejo, iz zvočnikov na vasi pa se zliva vesela, poskočna glasba. Tako, ki se starejšim privzdigne pete.

• Takoj pri vasi je naraven izvir vode. Mladina, ko se vrača domov, razmislija, kaj bi lahko napravili ob tem izviru. In so sklenili:

### Na Travi smo zvedeli

• Gasilci na Travi pridno zbirajo prispevke za dokončanje gasilskega doma. Zbrali so že nekaj materiala in denarja, vendar je to še premalo, da bi napravili nad domom solidno streho. Na Travi je treba urediti tudi pokopališče, ograja, vrata in mrtvašnico. Pokopališče je sicer na lepem kraju, vendar zapuščen.

• Vodovod je že zelo oslabil. Lansko leto so imeli precej težav, ker je v sušnem času zmanjkalo vode. Če se stvari ne uredijo, bo jeseni šola brez vode, saj lani cela vas ni imela vode štiri mesece. Potrebno bi bilo napraviti pri drugem studencu novo zajetje.

### Opravičilo in pojasnilo k sestavku »Ne može«

V Dolenjskem listu številka 15 je bil 15. aprila objavljen sestavek pod naslovom »Ne može«. Ker sem z objavljenim gradivom najbolj prizadet, se želim, ne da bi skušal pri tem zmanjševati svojo nerodnost in odgovornost, opravičiti.

Zavod za izmero in kataster zemljišče v Kočevju je bil v času ko je prišlo naročilo Zveze borcev, zelo obremenjen s delom za občinsko skupščino Kočevje. Pripravi smo morali geodetske podlage za zasnovo površine v Dolgi vasi, Kočevju in na Rudniku, treba je bilo izdelati situacijo z obrisom komunalnih naprav za novo šolo, ter pospešili izračunavanje katastrskega dohodka za 1965. Vse naštetje je bilo neodložljivo, k temu pa je treba pristeti še naloge, ki jih mora zavod opravljati sicer.

Ker je bilo stanje takšno, sem res nepremišljeno uporabil besedi, ki sta naslov sestavka v vašem listu. S tem seveda nisem nameraval nikogar, najmanj pa Zvezo borcev žaliti in niti nisem nameraval naročeno delo odkloniti. Besedici »ne može« sta moja stalna fraza, ki jo uporabljam v običajnih pogovorih, pa tudi v primerih, ko česa, kar mi je naročeno, ne morem opraviti. Vedno pa se v takšnih primerih s strankami dogovorim, do kdaj bo lahko naročilo uresničeno.

Brez oziroma na to kar sem povedal prej, pa se opravičujem za ti nenamerno in na hitro, brez premisleka izročeni besedi organizaciji Zveze borcev, občinski skupščini Kočevje in vsem tistim, ki so se zaradi tega čutili prizadete. Naročeno delo Zveze borcev je bilo kot zelo nujno kljub temu opravljeno takoj.

B. SLOKAR

# Krajevna skupnost v Dragi na startu

Most preko Cabranke, več vodovodov, ureditev pokopališč, zemeljski plaz nad Podplanino in še kaj so skrbi krajevne skupnosti v Dragi — K milijonu din, ki jim ga je dodelila občinska skupščina, bodo morali prebivalci primakniti še marsikaj, da bo letos opravljena čimveč.

Končno je bila pred kratkim tudi v dragarskem koncu v kočevski občini ustanovljena krajevna skupnost. Precej časa namreč nihče ni hotel prevzeti predsedniškega oziroma tajniškega mesta. Kljub vsemu pa imajo v tem koncu občine občani dolgo vrsto problemov in potreb, ki jih bodo lahko vsaj deloma uredili le z enotno akcijo in pa, seveda, ob finančni pomoči občine, saj je krajevna skupnost razen prostovoljnega dela občanov nima lastnih sredstev. Občinska skupščina je krajevni skupnosti Draga do-

delila iz sredstev za KS milijon dinarjev.

In kakšna dela čakajo krajevno skupnost? Popravilo pokopališnega zidu v Noyem Kotu, gradnja lesenega mostu preko Cabranke v Črnem po-

toku, povrnitev dela stroškov gradnje vodovoda v Podplanini (vaščani so vodovod že zgradili), zaustavitev zemeljskega plaz nad Podplanino, ureditev preskrbe z vodo na Travi (ojačati zajetje), popraviti pokopališki zid na Travi, sanirati izviri studencev v Srednji vasi, namestiti vsaj pet luči od Lazca do Podpreske, sodelovati pri rekonstrukciji ceste Novi Kot—Prezid itd. Nekatera teh del bo vsekakor treba preložiti na naslednje leto, saj za vse ni dovolj sredstev.

## Pionirji — ljubitelji živali

Na osnovni šoli Jože Šeško v Kočevju so lani ustanovili podmladek društva za varstvo živali, ki je pod vodstvom mladega učitelja Iva Staniča začelo pridno delati: sedaj imajo 240 članov, priključilo pa se jim je še 40 pionirjev iz šole Mirko Bračič. Na sestankih imajo predavanja, gledajo filme in diapozitive in se tako vzgajajo v spoštovanju do narave in ljubezni do živali. Na praktičnih sestankih izdelujejo krmilnice za ptice in škorč-

nice za spomlad. Za svoje delo so dobili prvo republiško nagrado — mikroskop.

Organizirali so tudi lastni časopis, ki so mu nadeli ime Gnezdece, potem ko so pregledali okrog 180 predlogov. Za ovitek so izdelali linorez in ga sami razmnožujejo. Dopisniške vrste so razširili tudi v druge kraje Slovenije. V drugi številki jim je društvo za varstvo živali napisalo priznanje: »Ko pošljate daleč naokrog svoje misli v obliki tiskane besede, vam iskreno čestitamo. Prav posebno smo veseli vašega prizadevanja, da kot člani podmladka društva za varstvo živali v Kočevju pod vodstvom Iva Staniča tako pridno skrbite za izdajo svojega glasila. Se posebej pa izrekamo pohvalo ravnatelju Ivanu Širaju, ki je podmladku v veliko oporo.«

A. Arko

## Paberki iz Morave

Morava, vas med Štalcercji in Banjo loko, sodi med tiste kraje, ki ne spadajo v nobeno krajevno skupnost v kočevski občini. S tem pa ni rečeno, da nimajo tukajšnji prebivalci vsakovrstnih problemov in težav, ki pa jih skušajo reševati sami, kakor vedo in znajo. Že v kratkem razgovoru z nekaterimi vaščani sem napaberkoval lep kupček zanimivih vestí.

Recimo — pošta! V stari Jugoslaviji, vedo povedati, so v vas dobivali pošto vsak dan, imeli so lastno pomožno pošto in z novicami so bili stalno na tekočem. Zdej je njihova pošta v Kočevski Reki, poštar pa pride v vas vsak drugi dan, včasih celo na tri dni. V današnjem času, ko se življenje tako naglo razvija, pravijo, moramo pri nas prebrati dan ali celo dva dni stare časopise. Marsikdo bi se rad naročil časopis, pa se mu ne splača, ko ga ne dobi, pravi čas.

## Uspela filatelistična razstava v Kočevju

V počastitev 20-letnice osvoboditve in v okviru prireditve TD Kočevje so filatelisti priredili svojo 7. razstavo. Razstavljali so inž. Milenko Honzak (Italija in VUJNA), Janez Levstik (Avstrija), Anton Mihelčič (Jugoslavija, sateliti), Andrej Arko (Nizozemska, živali in cvetice), Marija Andolškova (Sport), Mitja Hribar (Sport) in Boris Honzak (plava — rdeča).

Razstava je bila okusno pripravljena v 27 vitrinah. Razstavo si je ogledalo veliko šolske mladine, obiskala pa sta jo tudi podpredsednik in sekretar filatelistične zveze Slovenije, ki sta se pohvalno izrazila o kvaliteti in obliki razstave.

—ko

požiralnik bodo zamašili in nastalo bo majhno jezerce. Majhno sicer, vendar prijazno, posebno še, ko bodo uredili okolico.



Republiški prvaki mlajši pionirji osnovne šole Jože Šeško iz Kočevja med turnirjem

## ŠALKA VAS: tudi lastna sredstva

Krajevna skupnost Šalka vas pri Kočevju bo dobila letos od občinske skupščine milijon in 200.000 dinarjev dotacije za urejanje najnujnejših komunalnih potreb na svojem območju. Razen tega bo skupnost imela okrog 900.000 dinarjev lastnih dohodkov. Za uresničitev letošnjega programa komunalnih del in kritje režijskoupravnih izdatkov bi krajevna skupnost potrebovala 1,4 milijona dotacije.

Letos namerava KS Šalka vas urediti vaško pot od glavne ceste do hiše Šmuc, popraviti pot Kljnja vas-Trata-Kočevje, posipati bo treba kolovoz Šalka vas-Cvišlerji, popraviti pot proti Zeljnjam, kjer je treba urediti še nekatere druge stvari itd. Milijon 500.000 dinarjev za nadaljevanje gradnje vodovoda je že zagotovljen pri Vodni skupnosti v Kočevju. V prihodnje bo treba tudi bolj vzdrževati cesto 4. reda skozi Šalko vas, ki je sicer občinska, vendar ni dovolj sredstev za modernizacijo.

### Dimnikarska služba

Nedvomno je dimnikarska služba eden najpomembnejših čimteljev pri preprečevanju požarov in bi ji bilo treba dati že zaradi tega vsi možno podporo. V kočevski občini je dimnikarstvo še vedno problematično, saj so za celo občino le štiri dimnikarji: dva v Kočevju, za dragarski konec opravljata to delo ribniški dimnikar, za struški predel pa dimnikar iz Velikih Lašč. Občani se večkrat pritožujejo zaradi nerednega in nekvadratnega dela dimnikarjev, kar pa je med drugim tudi posledica ostarelosti mojstrov in pomanjkanja dimnikarskega kadra nasploh. Nov zakon o dimnikarski službi pa določa, naj občinske skupščine sprejmejo odloke o opravljanju dimnikarskih storitev; s sprejetjem tega ogluka bo vsekakor treba rešiti tudi to vprašanje.

## Mimogrede v Osilnici

• Končno so prebivalci Osilnice od Kolpi dobili mesnico, ki so si jo tako dolgo želeli. 1. maja je KGP Kočevje odprlo lepo urejeno mesnico in zdaj preskrba z mesom ni več problem.

• Solo v Osilnici — je podružnica osemletke v Fari, bo letos zapustilo 12 otrok, ki se bodo poslej vozili v Faro. Na novo se je v prvi razred vpisalo 10 malčkov, medtem ko sta se lani vpisala le dva.

• Kaže, da bo osilniški vodovod letos le gotov. Vodovodne cevi so položene že od Zamosta do Sel in je potrebno izkopati še okrog 300 metrov jarka ter položiti cevi. Sredstva za cevi in montažo v višini 2,2 milijona ima Vodna skupnost, prebivalci pa so obljubili, da bodo izkopali jarek v najkrajšem času.



Nogometno moštvo NK Kočevje

# Ribniški pomenek o turizmu

Tov. Andrej Klemenc je načelnik oddelka za gospodarstvo in komunalne zadeve pri občinski skupščini Ribnica, sicer pa se zelo vneto ukvarja s turizmom. Kot predsednik turističnega društva je v pomenku nadrobil veliko mizarjal na to, kar lahko tujcem nudimo. Tudi čimveč turističnih sob bo treba urediti v Ribnici, čeprav jih nekaj že imamo in zanje že izšli načrtovi in spodbudne razvoje te dokaj pomembne panoge na našem ožjem in širšem področju.

— Tovariš Klemenc, poskusite opisati načrte vašega turističnega društva.  
— Olepšava Ribnice in okoliških vasi je brez dvoma poglavitna stvar. V načrtu imamo ureditev parka v gradu, dokončanje del na obzidju, uredili bomo poti po grajskem dvorišču in vse tisto kar je potrebno, da bo grad z okolico postal ribniški kulturni park. Na vidnih krajih po mestu bomo postavili reklamne napise, ki bodo opo-

daja nakazila turistična pisarna.

Gostinstvo je druga plat našega turizma. Ustanovili smo posebno komisijo, ki bo



Andrej Klemenc

obiskala gostilnišča in izdala napotke, kaj odpraviti. Nova ribniška restavracija, ki je naj sodobnejši gostinski obrat v občini, pa nujno potrebuje parkirni prostor.

— Slišati je, da turi-

stično društvo ne pozablja na urejanje okoliških naselij.

— Dali smo pobudo za zasaditev drevja ob cestah proti Bukovici, Sajevcu in drugod. S takšnimi prizadevanji bomo nadaljevali. Pohvaliti velja Bukovčane in tovariša Naceta Jereba, Prigorčane in tov. Franca Pečka, ki imata največ zasluga za ureditev tamkajšnjih vasi. Sicer pa bo treba urediti procelja hiš po vseh vaseh, skrbeti za zelenice in vaške prebivalce navdušiti, da bodo po oknih gojili rože.

— Gotovo imate tudi s spominkarstvom obsežne načrte?

— Prodajalno spominkov smo že preselili v večji, lepši prostor. Letos bomo prodali verjetno za 50 do 70 odst. več spominkov kot lani. Morda bi kazalo urediti trgovino s spominki v okviru trgovskega podjetja ali pa zavoda za kulturno turistično dejavnost, katerega nameravamo ustanoviti. 22.

Julija bo turistično društvo Ribnica odprlo turistično razstavo in podelilo interpretorju ribniške himne, opernemu pevcu Tonetu Kozlevčarju diplomno častnega občana.

— Kaj menite o ribniškem festivalu?

— Zelo ga cenimo, saj pomeni za Ribnico poleg duhovno-kulturne tudi pomembno turistično prireditev. Zdi se mi, da bi kazalo razpisati natečaj, da bi spodbudili pisatelje k pisanju stvaritev z domačo zgodovinsko snovjo (obleganje ribniškega gradu v času turških vpadov, ugrabitev Alenčice po Levstikovi ponaredi pesni, sežiganje čarovnic na grnadi, motivi iz bogate zakladnice ribniške šegavosti itd.). Krstne predstave takšnih del bi uprizarjali v letnem gledališču v gradu.

V grajskem parku bi lahko uredili alejo kipov in spominskih plošč, posvečenih velikim Slovencem, ki so bili rojeni ali pa so se šolali in delovali na našem področju. K uresničevanju te pobude smo že pritegnili kiparje, arhitekte in glavnice. Pristara grajska stavba, v kateri so muzej, letno gledališče, staro obzidje, temelji in arhade, bo z alejo kulturnikov pridobila novo vrednost in se izpremenila v celoto, ki bo zelo pomembna tako za kulturno kot tudi za turistično dejavnost pri nas.

KAREL ORAZEM

## PROGRAM

POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV V RIBNISKEGA FESTIVALA

Nedelja, 20. junija ob 20. uri: Mirko Zupančič — DOLINA NESTETIH RADOSTI — SNG Drama. (Če bo slabo vreme, bo predstava 3. sept.)

Sobota, 26. junija ob 20. uri: PRIMOSH PETELIN, PRETKAN KU OBEDIN — Mladinsko gledališče Ljubljana

Nedelja, 27. junija ob 20. uri: Bertold Brecht — GOSPOD PUNTILA IN NJEGOV HLAPEC MATTI — Mestno gledališče ljubljansko

Nedelja, 4. julija ob 16. uri: Jakov Gotovac — ERO Z ONEGA SVETA — gostuje SNG Opera iz Ljubljane

Sobota, 10. julija ob 20. uri: KONCERT ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE iz Ljubljane

Torek, 13. julija ob 18. uri v Sodražici in ob 20. uri v Ribnici nastopa MAGNIFICO iz Skopja z mehiškimi in latinskoameriški pesmimi

Petek, 23. julija ob 20. uri: THE PITTSBURGH JUNIOR TAMBURIZANS — jugoslovanske in slovanske narodne pesmi in plese izvajajo naši mladi rojaki iz Združenih držav Amerike

Sobota, 28. avgusta ob 20. uri: Cankar — KRALJ NA BETAJNOVI — SLG Celje

Sreda, 1. septembra ob 20. uri: nastopa kvintet AVSENIK

Nedelja, 5. septembra ob 20. uri: W. Shakespeare — SEN KRESNE NOCI — gledališče Ivan Zajc z Reke

Sobota, 11. septembra ob 20. uri: gost festivala je ansambel DALMACIJA iz Zagreba

Nedelja, 12. septembra ob 20. uri: Cankar — HLAPCI — amatersko gledališče Tone Čufar z Jesenic

Vse prireditve bodo v letnem gledališču v gradu, je v izjemnem primeru, če bo deževalo, v dvorani doma Partizana. Predprodaja vstopnic je za vsako predstavo v trafiki in uro pred prireditvijo. Vabljeni!

## In če boš kdajkoli kri potreboval ti?

Kri je zdravilo, brez nje dandanes bolnišnice in postaje prve pomoči sploh ne morejo več delati, kljub temu pa ponekod število prostovoljnih krvodajalcev pada — Delovne organizacije ribniške občine bi lahko mimogrede več naredile tudi za uresničevanje plemenitih načel Rdečega križa!

Pretekle sredo je bila v Ribnici letna skupščina Rdečega križa, ki se je udeležilo precej članov občinskega odbora in dolgoletnih aktivistov RK. Med njimi je veliko že starih občanov, ki sicer delajo z veliko zavzetostjo, vendar pa smo slišali pripombe, da bi bilo treba tudi v delo te humane organizacije pritegniti več mladih.

V poročilu občinskega odbora RK je bilo poudarjeno, da organizacija RK ne more in ne sme delovati sama, pač pa le v tesnem sodelovanju z drugimi organizacijami, zdravstvenimi ustanovami in občinsko skupščino. Zal je RK v svojih prizadevanjih še vse preveč sam, delo organizacije pa več ali manj gloni le na nekaj aktivnih članih. Kljub vsemu zadnje čase prav lepo sodelujeta RK in zdravstveni dom. Precej uspeha je bilo npr. pri sodelovanju ob svetovnem dnevu zdravja, ko je priskočila na pomoč tudi delavska univerza.

Za lanske občinski praznik je bil zadnji povabljen na sejo občinske skupščine predstavnik RK ter je takrat seznanil odbornike s problemi organizacije, načrti in potrebami. Nedvomno bi o problemih Rdečega križa v občini morala občinska skupščina razpravljati vsaj enkrat na leto, vendar se to od lanske pomladi že ni zgodilo. RK mora biti enakopraven z drugimi društvenimi organizacijami, je bilo poudarjeno na skupščini, to pa toliko bolj, ker je njegova prva skrb posvečena človeku.

Število članov RK v občini se ni povečalo, največje težave pa so s pobiranjem članarine. Manjše in neaktivne organizacije so združili v večjimi (Loški potok, Ribnica, Sodražica, Dolenja vas in Grčarice). Organizacije Rdečega križa naj bodo le tam, kjer so krajevne skupnosti, s katerimi naj tesno sodelujejo pri reševanju številnih zdravstvenih in socialnih problemov.

Na občinski konferenci RK so precej govorili še o šolskih mlečnih kuhinjah in krvodajalstvu. Šolske mlečne kuhinje bodo delovale še naprej, čeprav mednarodne pomoči ne bo več. OBS bo iz proračuna prispevala 5,6 milijona, starši pa bi lahko prispevali okrog 5,8 milijona dinarjev, kar je približno 300 dinarjev mesečno na otroka. V letošnjem šolskem letu prejema občina kot pomoč SMK hrano za 600 otrok, pomoč pa dobe le centralne šole, ki urejajo prehrano s podružničnimi šolami. Letos so prejele šolske mlečne kuhinje pomoči v vrednosti nad 3,8 milijona dinarjev (moka, mleko, olje).

Zal doslej še vedno niso uspeli z organizacijo Rdečega križa v delovnih organizacijah, kar je morda tudi deloma vzrok za manjše zanimanje za oddajo krvi. Če bi bil v podjetjih in obratih dobri aktivni RK, bi bil tudi odziv ob krvodajalskih akcijah nedvomno večji in bi plan odzema krvi lahko izpolnjevali. 1963. leta je bil prijavljen 401 krvodajalec, odzvali pa so do dobrih 114 ocm krvi, leto kasneje je bilo 405 prijav in nekaj nad 118 ocm odvzete krvi, letos pa se je prijavilo le 369 krvodajalcev, krvi pa so odzvali le 116 ocm, medtem ko je bil plan 720 krvodajalcev.

—vec

## Jutri občinska seja

Jutri ob pol osmih zjutraj se bodo spet zbrali odborniki obeh zborov občinske skupščine Ribnica na 3. redno sejo v tej mandatni dobi. Na seji bodo obravnavali poročilo sveta za splošne in notranje zadeve, predlog razširitve ožjega gradbenega okoliša mestnega naselja Ribnica, poročilo komisije za skrajšan delovni čas o prahu na 42-urni teden na Inlesovem obratu Hrast, poročilo o zaključnih računih in notranji delitvi dohodka v delovnih organizacijah, poročilo skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja občin Kočevje in Ribnica ter predlog novih stopenj socialnega zavarovanja. Obravnavali bodo še nekatere druge zadeve (volitve in imenovanja itd.)

## LJUDJE MED SEBOJ

Zelo radi eksperimentiramo in kompliciramo stvari. Tam, kjer je potrebno, pa tudi tam, kjer ni za to nikake potrebe. Pač iz navade, nekakšne notranje nuje. — 47 otrok iz tretjega in četrtega razreda osnovne šole v Dolenji vasi pri Ribnici se je 9. junija odpravilo na izlet v Ljubljano. V živalski vrt, muzej in morda še kam. Na pot so se namenili z vlakom, ki tri kilometre za Dolenjo vasjo sopiha od Kočevja proti Ljubljani. — Vodstvo šole je po vseh predpisih napisalo prošnjo za skupinsko vozno karto s popustom. Potelefonirali so na železniško postajo v Ribnico, kako je s tem in zvedeli, da pri njih potrdijo prošnjo in dobijo vozovnico. Prav tako so zvedeli na potaji v Lipovcu, od koder bi se zgodaj zjutraj odpeljali na izlet. Karte sicer lahko dobijo v Lipovcu, lahko pa tudi v Ribnici, kjer jim bodo prošnjo potrdili, da ne bo potem treba hoditi še v Lipovec. — Ko je tovarišica prišla s prošnjo in denarjem na postajo v Ribnico, so prošnjo potrdili, opremili s podpisom in žigom, v vozovnicami pa ni bilo nič. V Ribnici jih ni moč dobiti, je zvedela, morala bo nazaj in s kolesom v tri kilometre oddaljeni Lipovec! Ne, ne, drugače ne gre! Mož v modri uniformi in z rdečo kapo na glavi je prijazno odkimal in ugotovil, da tovarišica lahko mimogrede skoči še v Lipovec. Res je z dokaj slabimi občutki skočila tja po vozovnice, kjer je ponovno zvedela, da bi jih lahko dobila v Ribnici, na matični postaji.

## Zakaj enostavno, če...

Res zanimivo in poučno. Pa tudi komplicirano! Morda zato, ker so otroci plačali le četrtinske vozovnice? F. G.



Zanimiva turistična privlačnost v Slemenih je tudi »Pugled« nad Črncem, kjer je najstarejša hiša tega kraja (na sliki). — Slemenici, pozanimajte se za ta kraj, ki ima lepo preteklost in morda še lepšo turistično bodočnost! (V. P.)

## Izobraževanje na prvem tiru

Izobraževanje, tako strokovno, kot družbeno ekonomsko, je edina pot k boljši proizvodnji in kvalitetnejšemu samoupravljanju — Ne sprejemajmo na delo ljudi, ki nimajo popolne osnovnošolske izobrazbe!

11. junija je bil v Ribnici posvet o samoupravljanju v podjetjih. Posvet je sklical občinski sindikalni svet, udeležili pa so se ga predsedniki sindikalnih podružnic, člani plenuma in predstavniki iz delovnih in družbenih organizacij. Predsednik občinskega sindikalnega sveta Franc Koršorok je v poročilu zelo poudaril, da postaja izobraževanje pomembna naloga, to pa so prav tako podčrtali tudi v razpravi. Razne oblike izobraževanja na delovnem mestu in strokovnega izpopolnjevanja naj postanejo stalna oblika dela v delovnih organizacijah. Se vedno ugotavljamo, da se v podjetjih dogajajo nepravilnosti prav zato, ker je večina upravljavcev nerazgledanih. Na sejah samoupravnih organov ni pravih razprav, ker njihovi člani ne poznajo dovolj gradiva, o katerem naj bi odločali. Delovne organizacije naj v bodoče ne sprejemajo na delo ljudi, ki nimajo končane popolne osnovne šole, takšnim, ki že delajo, pa je treba omogočiti dopolnilno osnovnošolsko izobrazbo.

## V Sodražici imajo puške

Pred dnevi smo v sestavku o strelski družini iz Sodražice poročali, da nima pušk. Na občinskem odboru strelske zveze v Ribnici so nam nato pojasnili, da so stare puške že zamenjali z novimi in da strelsko društvo Sodražica tako puške že ima. Sedaj je odvisno samo še od ljubiteljev strelskega športa v Sodražici, kako bodo pozivili to športno dejavnost.

rall organi delavskega samoupravljanja in sindikalna vodstva — tako so menili na posvetu — kar se da temeljito seznaniti z novim zakonom o delovnih razmerjih in zakonom o varstvu pri delu.

## Za varnost pri delu

8. junija je bilo v Ribnici na pobudo občinske skupščine posvetovanje direktorjev in predsednikov delavskih svetov o novih pristojnostih inspekcije dela in o zakonu o varnosti pri delu. Posvetovanje je vodil ter odgovarjal na vprašanja prisotnih med-občinski inšpektor za delo Tone Počrvina iz Novega mesta. Udeleženci so se na posvetu seznanili z novostmi, ki jih je prinesla tozadnja zakonodaja.



# Taborniška Jugoslavija v Beli krajini

## Štiri brigade s partizanskimi imeni na pohodu po Dolenjski in Beli krajini - Nalet bo prišlo 3000 tabornikov in tabornic - Dve brigadi in parada skozi Metliko - Gostje iz Tita in Poljske

Cez dober teden dni bodo spet oživele partizanske steze v Beli krajini. Cez Gorjanec in Rog bodo skozi gozdove in vasi prišli v zibko partizanstva taborniki iz vse Jugoslavije.

Po prvotnem načrtu naj bi bil letos v Metliki 6. zlet Zveze tabornikov Slovenije, ker pa je zvezna taborniška akcija »Po poteh osvoboditeljev in graditeljev Jugoslavije« zaradi elementarnih nesreč v Srbiji prenesena v Slovenijo, bomo prve dni julija pri Metliki lahko srečali blizu 3000 tabornikov iz vse države.

Slovenski taborniki bodo v Metliko pripravili v štirih brigadah. Kot nekdanji partizani, se bodo tudi oni prebijali skozi gozdove in zasede proti zelnemu prostoru pri kopalnici na Kolpi v Metliki.

### Cankarjenci: Čez Gorjanec!

»Cankarjeva brigada«, v kateri so taborniške enote z

gade je Božo Pančur, predsednik občinske zveze tabornikov v Jesenicah.

Po tabornem ognju in poletju v Lažah bodo »Gubčevci« nadaljevali pohod čez Rožni dol, Preloge, koto 508 in triangulacijsko točko 547 do Semic, kjer bodo imeli kosilo, popoldan pa bodo odšli proti »Orešnjevi«, kjer bo zvečer partizanski miting.

### Zbor brigad bo 30. junija ob 12.30

V »15. belokranjski brigadi« so taborniki iz štajerskih enot. Oni bodo začeli svoj partizanski pohod v Ormožju in bodo čez Doblo in Mavren prišli prvi dan do Tuševskega doma. Tu bodo s člani ZB pripravili taborni ogenj in prenočili v vasi.

### Gorenjci po Beli krajini

»Gubčevci« brigade bo začela pohod na koto 265 južno od Bircne vasi, ter preko Ljubna in Uršnih sel prišla 28. junija zvečer v Laze, kjer bo prenočila. V tej brigadi so taborniki iz Gorenjske in Primorske. Komendant bri-

gade je Božo Pančur, predsednik občinske zveze tabornikov v Jesenicah.

Po tabornem ognju in poletju v Lažah bodo »Gubčevci« nadaljevali pohod čez Rožni dol, Preloge, koto 508 in triangulacijsko točko 547 do Semic, kjer bodo imeli kosilo, popoldan pa bodo odšli proti »Orešnjevi«, kjer bo zvečer partizanski miting.

### Zbor brigad bo 30. junija ob 12.30

V »15. belokranjski brigadi« so taborniki iz štajerskih enot. Oni bodo začeli svoj partizanski pohod v Ormožju in bodo čez Doblo in Mavren prišli prvi dan do Tuševskega doma. Tu bodo s člani ZB pripravili taborni ogenj in prenočili v vasi.

### Gorenjci po Beli krajini

»Gubčevci« brigade bo začela pohod na koto 265 južno od Bircne vasi, ter preko Ljubna in Uršnih sel prišla 28. junija zvečer v Laze, kjer bo prenočila. V tej brigadi so taborniki iz Gorenjske in Primorske. Komendant bri-

### Z Mariborčani skozi Metliko

Posebej dolgo pot pa bodo imeli taborniki mariborskega odreda XI. SNOUB »Miloša Zidanskega«, ki bodo 20. junija odšli peš skozi Pohorje do Bele krajine. Njihov pohod bo trajal 10 dni. S seboj bodo imeli vso komoro in celo majhno tiskarno, kar namenjajo na pohodu izdajati svoje glasilo. Komendant te brigade je starešina odreda Robert Bobanec.

Po zboru na koto 175 bodo vse brigade v defileju korakale skozi Metliko. Vodil jih bo komendant pohoda, domačin iz Bele krajine in podpolkovnik JLA, Niko Da-

### Program zleta

Prva dopoldne bo na letališču pripravljen za zletanje in sprejem za goste, popoldan pa bodo taborniki tekmovali v različnih taborniških tekmovanjih. Najbolj taborniki tu bodo tekmovali v atletski in okoliščinski tekmovanjih.

Prvi dan je posvečen »komunizaciji«, zvečer pa bodo imeli taborniki nočnega akcije. 3. julija bodo na programu še »taborni« popoldne pa na »taborni« skupine z več člani, člani Rodu moškega vala in harcerje - tabornike iz Poljske.

Belokranjci in Dolenjci iz nekdanje dobrodošlice in pozdrav vsem tabornikom, ki bodo čez 10 dni prišli k nam in jim želimo, da bi se pri nas prijetno počutili, da bi bila ta akcija koristen in lep prispevek k proslavam ob obletnici osvoboditve domovine!

### časno predsedstvo VI. zleta tabornikov v Metliki

Pokrovitelj zleta: Franc Leskošek-Luka, predsednik Zdrženja zveze borcev NOV Slovenije; Miran Blaha - družbeno politični delavec, Niko Dvorčan - predsednik obč. skupščine Crnomelj, Tone Črnčan - predsednik CK ZMS, Tone Gosnik - predsednik Dolenjskega lista, Franc Vrvičar - predsednik občinske skupščine Metlika, Sergej Črnčan - podpredsednik zveznega zbora zvezne skupščine SPRJ, Tone Kropušek - član izvršnega odbora CK ZKS, Jurij Levinčič - republiški ljudski poslanec in direktor IMV, Vlado Mišiča - generalmajor v p. in republiški ljudski poslanec, Vočko Črnčan - urednik APR RTV Ljubljana in predsednik Zveze borcev, Stane Repar - predsednik ZPM Slovenije, Borisa Thorževski - predsednik obč. skupščine Novo mesto in Sergej Vošnjak - direktor CZP »Ljudski pravice«.

## 60 NAGRAD

ki smo jih razpisali ob 15-letnici našega časnika letos februarja, bomo kmalu razdelili! Se-le te dni zaključujemo razpisovanje vseh za I. polletje 1965 plačanih naročnin. Če slučajno še niste nakazali 600 din. jih takoj pošljite, da boste sodelovali tudi vi!

UPRAVA D.L.

## Žrtev po 20 letih

Na dan, ko je vsa Italija praznovala dvajsetletnico osvoboditve, je postal 12-letni Giuseppe Iuliano v Balli Paglia pozna žrtev druge svetovne vojne. Deček je našel na polju ročno granato in se pričel z njo igrati. Granata je v rokah eksplodirala in ga raztrgala.

## Niso pozabili obveznosti

Vlomilci so odnesli iz blagajne davčne uprave v ameriškem mestu Yorku 57.518 dolarjev. Na mizi šefa uprave so pustili 518 dolarjev s kratko pripombo: »Ta denar smo pustili kot dobrotnino in prometni davek.«

## Marija Šimenc v stotem letu

Nekega kilometrov vožnje po asfaltni cesti iz Metlike proti Crnomlju in se maice slabe poti od otepea do vasi Otok vas privede do majhne, s slamo krite hiše, v kateri živi MARIJA ŠIMEC s svojo hčerko in zetom. Letos februarja je izpolnila 99 let življenja. Kot pravijo vaščani, je na stara leta postala utrjena od vsega hudega, kar je izkusila v življenju.

Rojena v isti vasi, se je silno mlada poročila, rodila se dem otrok, od katerih je le eden umrl v zgodnjem detinstvu. Vse življenje je delala za kos kruha zase in za otroke, ki so bili v glavnem odvisni od matere.

Simčeva mama zadnji dve leti samo ležijo, vsedejo se še lahko le toliko, da pojedla. Največja nadloga jih je zadela pred leti s tem, da so popolnoma otiušeli. Samo s hčerjo se lahko pogovarjajo. Zastopijo jo po premiru.

Brat Janez je šel v Ameriko, ko je dorasel, sestra Marija je šla dve leti kasneje za njim. Poredkoma sta pisala vse do pred nekaj leti. Znan ni od njih nobenega glasu več. En brat je poročen v Karlovcu, drugi v Zalogi. Z mamco sem ostala le

ku ustnic, zato tudi midve nisva mogli brez nje »začetki« pogovora.

Ana, poročena Koklič, njena tudi že priletna hči, je o mladosti svoje matere vedela povedati:

»Naša mama nikoli nič tepega niso doživeli. Spominjam se, da so ata večkrat za nekaj dni odšli zdoma. Ko so se vrnili, so mamco prepežali od hiše. Mama so hodili delat h kmetom, rajda otrok pa za njo, da smo si delili priloženo hrano. Kmalu po prvi svetovni vojni so ata umrli, ostali smo savi.

Brat Janez je šel v Ameriko, ko je dorasel, sestra Marija je šla dve leti kasneje za njim. Poredkoma sta pisala vse do pred nekaj leti. Znan ni od njih nobenega glasu več. En brat je poročen v Karlovcu, drugi v Zalogi. Z mamco sem ostala le

— Kakšna jed jim zdaj najbolj diši?

— Do predani so jedli še prekajeno svinino, zdaj jim že škodi. ARGO jugo imajo radi, mlečen riž, kavo in sladkor pa najraje. Včasih si zažele tudi kozarec vina.

— Imajo se dober spanec?

— Ponoči bolj slabo spijo, čez dan pa večkrat zadržujejo.

In res, medtem ko sva se pogovarjali, so mama spet zaspala.

— Pššš! je rekla hčerka.

— Pustiva jih, da se ne zbudijo. Moram na njivo. R. B.

## NESREČE

### Otok skočil pred moped

Jože Vlamar in njegova žena sta se 8. junija popoldne peljala s mopedom v Mokronog, pred osnovno šolo pa je skočil pred njiju uličec, ki se je igral na cesti. Moped in sopotnica sta padla, ne da bi se hujše ranila, pa tudi učenec ni bil nič.

### Zadremal v hladilniku

Na avtomobilski cesti v Krakovskem gozdu se je 18. junija prevrnil hladilnik ljubljanske »Prehrane«, ki ga je vozil Vinko Zupančič. Voznik je med vožnjo zadremal. Vozilo je krenilo s ceste, šlo nekaj časa po travniku in se prekucnilo. Škodo ocenjuje na 500 tisoč dinarjev.

### Motorist je bil vinjen

Na cesti II. reda je v Kamnem potoku pri Trebnjem 5. junija ob 12.15 zaradi prevelike hitrosti in vinjenosti med vožnjo zaneslo motorista Alojza Gabriela iz Pristave pri Trebnjem. Padel je po cesti in se laže poskušoval, na vozilu pa je za dva tisoč dinarjev škoda.

### Avto je drsel po strehi

Osebnih avtomobil ZG 326-77 je začelo 4. junija ob 9.30 na avtomobilski cesti pri Medvedjeku zanašati. Voznik Juraj Horvat iz Zaloge se je z vozilom najprej zadel v kamnit cestni ussek, od koder ga je odbilo in prevrnilo na streho, po kateri je voz še nekaj časa drsel in nato obstal na levi strani ceste. Na vozilu je za 800 tisoč dinarjev škoda, voznik pa je ostal nepoškodovan.

### Otok vlomil v stanovanje

Slobohrani otrok je 3. junija dopoldne v Srednji vasi pri Crnomlju splesal skozi odprto okno v stanovanje Ivana Gorčiča in odnesel 10.000 dinarjev. Mladolotkovni prestopek naj prebivalci sprejmejo kot opozorilo, da je treba okna in vrata v stavbah skrbno zapirati.

### Viseča ključavnica je popustila

Ponoči, med 28. in 29. majem, je neznanec vlomil v Mercatorjevo trgovino v Podturnu. Vlomilec je najprej odtrgal visoko ključavnico, nato pa je popustilo še dvoje vrat. Pri bežnem pregledu so ugotovili, da je tat odnesel nekaj konzerv in drobiaz.

### Smrt pod kolezi voza

13. junija ob 8.30 se je smrtno ponesrečil Franc Peterle, 51, iz Sentrupeta, ko se je s Homa vlačil z vprežnim vozom. Med vožnjo po klancu navzdol so se spili s kolesi Gospodar je padel pod kolesa in si ni več opomogel.

### Vlom z žago v Podturnu

Neznanec, ki je 12. junija vlomil v trgovino v Podturnu, je uporabljal žago. Iz trgovine je odnesel drobiž, konzerve in cigarete. Domačini so tatu videli, vendar ga pri postu niso motili.

### Varnostni organi so 8. junija med vlomom v Sevnici aretirali Feliksa Jevnikarja, 19, in Jožeta Korena, 20, oba iz Smartnega pri Litiji. Zoper storilca, ki sta v preiskovalnem zaporu, so že uvedli preiskavo. Jevnikar in Koren sta do zdaj vianjajala v trgovini na Mirni in Mokronog, pa tudi prva tatvina v Sevnici se jima je posrečila. Znano je tudi, kaj sta naredila z ukradenim blagom. To blago so našli v raznih skrivališčih in komisijskih trgovinah.



## ZNIZANE CENE DO 50% PRI NAKUPU ZA DEVIZE!

### Pri podjetju Contal - Ljubljana lahko pod najugodnejšimi pogoji kupite za tujo valuto (gotovina ali čeki; dolarji, marke, franki, lire itd.) izdelke naslednjih proizvajalcev:

- cement, salomiti: Tovarna Anhovo
- opeka: razni proizvajalci
- montažne hiše: Jelovica, Skofja Loka; Gradjevar, Ivanjki grad; Edilit, Ljubljana; Pomurka, Murska Sobota
- montažne garaže: Monter, Dravograd
- lesni in pohištveni izdelki: Marles, Maribor; Meblo, Nova Gorica
- pralni stroji, hladilniki, štedilniki: EM, Maribor; Gorenje, Velenje, LTH, Skofja Loka
- bojlerji: Tiki, Ljubljana
- posoda, radiatorji, banje, pometalna korita: Tovarna emaljirane posode, Celje
- televizorji: Rudi Čajavec, Banja Luka
- antene vseh vrst: Elrad, Gornja Radgona
- kolesa, motorji: Rog, Ljubljana; Tito - Pretis, Vogosča
- pisalni stroji: Teps, Ljubljana
- šivalni stroji: Mirna
- vse izdelke tovarne Iskra, Kranj
- izolacijski material: Izolirka, Ljubljana
- kmetijsko orodje: Metalna, Maribor

Podrobne informacije o načinu plačila in podatke s ceniki ter prospekti o predmetih, ki jih želite kupiti, dobite pri podjetju CONTAL, Ljubljana, Vošnjakova 3 (poleg hotela Lev), telefon 310-796, oziroma na predstavnštvu Maribor, Gregorčičeva 7, tel. 21-182 ali predstavnštvu v Celju, Miklošičeva 4, tel. 29-00.



## Današnja naklada: 24.380 izvodov

Današnje, 24. številke Dolenjskega lista, smo tiskali 24.380 izvodov, od tega 23.177 izvodov za stalne naročnike in 1203 izvode za prodajo v kolportazi.

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★



93. — Nad tuhinjskimi gozdovi se je razlilo jasno, kot rosa čisto jutro. Smonkarjeva Franca je poglala krave na pašo v breg nad domačijo. Sedela je na okleščnem deblu in pela partizanske pesmi. Ranjeni Tine, ki se je zdraval skrit na skednju, jih je tako rad poslušal, ker so mu pričale, da Nemcev ni blizu. Toda partizana Tineta že dolgo ni bilo več pri njih, ozdravel je in bil odšel.



94. — »Franca!« Dvignila je glavo. Ob robu gozda je stal Rudi. Stekla mu je nasproti. »Franca, Nemci gredo!« je upehan zaklical, se obrnil in izginil v gozdu. Franca je zagnala krave proti domu. »Nemci gredo, Nemci gredo.« je zavpila že na pragu. Domači so brž pospravili, kar se je dalo pospraviti in se umaknili v gozd nad domačijo. Franca pa je z neveselo novico stekla k sosedovim.



95. — Tam je bilo veselo in hrupno slavlje: sosedova mama, znana partizanska mamička, je imela god. Hiša je bila polna partizanov in vsa trboveljska rudarska godba, ki je bila pred meseci s svojimi instrumenti vred šla v partizane, je bila tam. »Nemci prihajajo!« je vzkliknila Franca. »Kaj še!« je nekdo zavpil, »vaša obveščevalna je zanič, že trikrat smo zaman bežali. Zdaj pa ne bomo!«



96. — Franca se je vrnila domov in odšla z domačimi v hodo. Ves dan so prebili tam in se noč so prespali v gozdu. Franca Nemcev ni bilo. Zjutraj so se vrnili domov. Franca je kot po navadi poglala krave na pašo. Svet je prišla vest, da se Nemci bližajo — toda Franca je prepoznala. Ob obronkih so se še lesketale nemobveščevalne v gostih vrstah so Nemci počasi prihajali od vse strani.

## SMEH STOLETIJ

Hans Bülow je bil Lacherjev naslednik za dirigentskim pultom v operi. Na enem prvih koncertov so mu navdušeno ploskali. Lacher je sedel v prvi vrsti in Bülow mu je z izzivalnim nasmehom zašepetal:

»Kajne, gospod Lacher, orkester je igral čudovito?«  
Lacher ga je besno pogledal in zasikal:  
»No da, orkester, ki sem ga vadil trideset let, res niste mogli v dveh mesecih pokvariti!«

Ko je Mary Wurm vprašala Bülowa, kako mu ugaja njeno igranje na klavir, ji je dejal:

»Gospodična, postati bi morali šivilja; tako pravilno in enakomerno kot vi ne zna nihče pritisniti pedalov.«

Nekdo se je Bülowu zelo mudilo. Ko je hitel navzdol po stopnicah hotela, se je skoraj zaletel v neznanca, ki je za njim srdito zavpil:

»Osela!  
Dirigent je vljučno snel klobuk, se priklonil in dejal:  
»Cast mi je. Moje ime je Bülow.«

Nekoga dne je prišel gledališki igralec Girardi prepoznano na vajo. Ko se je udobno primajal na oder, ga je Milčicker, ki zaradi njega ni mogel začeti s skušnjo, skoraj nadrl:

»Jaz bi na tvojem mestu sploh več ne prišel!«  
»Da, ti bi to storil,« je odgovoril Girardi mirno, »stoda jaz imam še čut dolžnosti...«

Prijatelj ga je vprašal, če ve, zakaj znan zakonski par nima otrok. Girardi je zmajal z glavo in dejal:

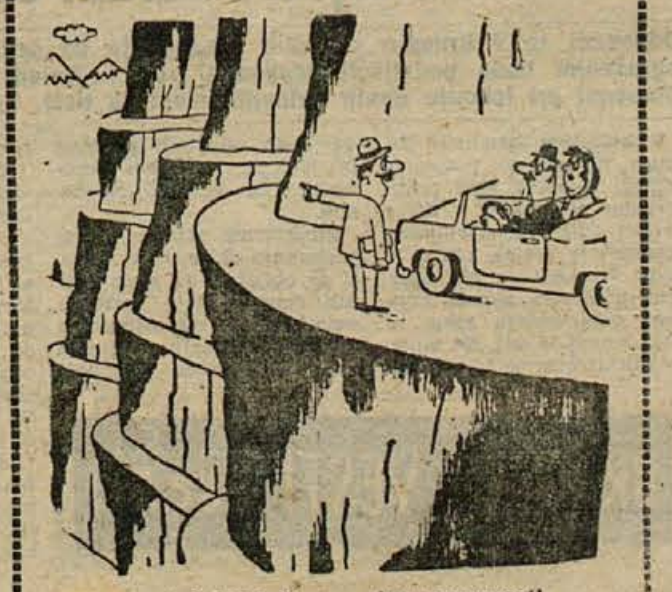
»Nesreča je v tem, da zahaja ženska premalo v družbo.«

Pisatelj Peter Rosegger se je mudil v družbi prijateljev, kjer ga je vprašala ženska srednjih let:

»Kdo je po vašem mnenju najboljši človek?«  
»Najboljši človek?« je menil Rosegger smehljaje. »Po mojem mnenju je najboljši človek prvi moč vovod, ki se je znova poročila.«



— Nikar me neprestano ne ščipljite pod vodo!



— Na morje? Nič lažjega — kar naravnost!

# Lani manj, letos več obrtnikov

V brežiški občini primanjkuje kolarjev, sodarjev, sedlarjev in kotlarjev — V družbeni obrti je potrebnih več zmogljivosti za vzdrževanje stanovanjskih stavb — Z ustrežnejšo davčno politiko so se nekatere vrste obrti letos bolj razvile

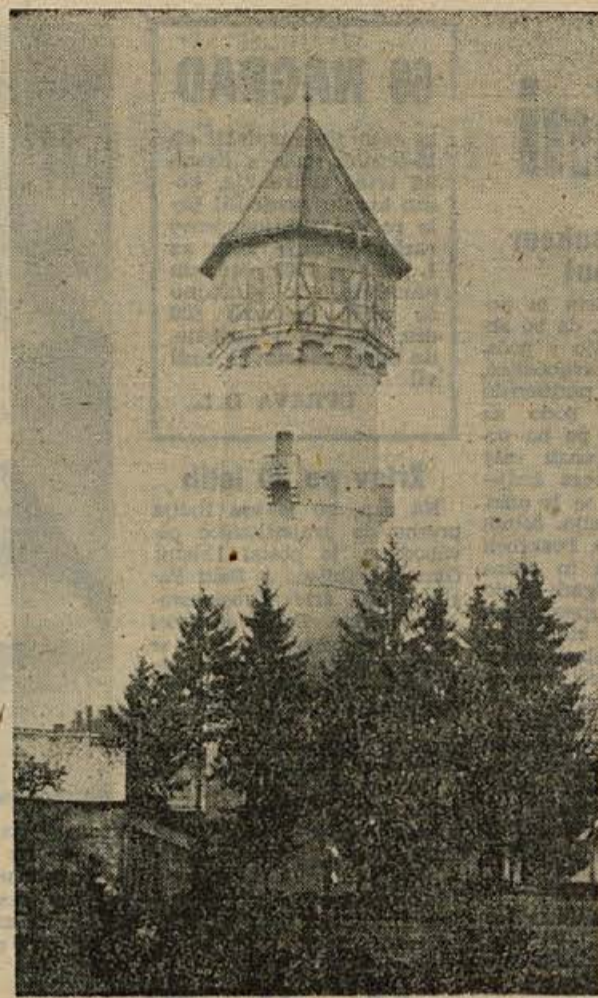
V brežiški občini so lani za beležili precejšen upad zasebne obrti. Leta 1963 je bilo v zasebnem sektorju zaposlenih še 270 obrtnikov delavcev, lani pa se je to število zmanjšalo za 98. Večina teh ljudi se je zaposlila v drugih gospodarskih panogah. Vzroki za

tolikšno zmanjšanje so v glavnem v davčni politiki. Letos se obrt spet krepi in v občini je registriranih že 207 obrtnih delavnic, v katerih dela 237 ljudi.

V zasebnem sektorju je najbolj razvita krojaška obrt, mlinarstvo, avto-prevoznništvo,

frizerska stroka, kovaštvo in izdelovanje suhe robe ter okrasnih predmetov. Primanjkuje pa predvsem kolarjev, sodarjev, sedlarjev in kotlarjev. Tako pride v občini na 2420 kmečkih prebivalcev le 1 kolar, na 6500 prebivalcev 1 sodar in na 1025 kmečkih prebivalcev 1 sedlar. Kotlarško obrt pa opravlja en kotlar za vso občino, torej za 12.000 kmečkih ljudi. Kotlarške izdelke sicer zdaj pretežno izdeluje industrija, vendar jih je treba popravljati, to pa lahko opravlja le obrtnik. Te obrti, ki izumirajo, bo občina poskušala razviti, da bi bile zadovoljene vsaj najnujnejše potrebe prebivalstva.

Vseh obrtnih delavcev je v brežiški občini 537, od tega jih dela v storitveni obrti 329. Ostali so zaposleni v proizvodnih dejavnostih. V družbenem sektorju bo treba povečati predvsem obrtne zmogljivosti za vzdrževanje stanovanjskih zgradb. Potrebe po takih servisih so zlasti v Brežicah, v Cerkljah, v Dobovi, na Bizeljskem in v Veliki dolini. Razen tega bo treba povečati število kleparjev, elektromehaničkov, vulkanizerjev, tesarjev, steklarjev, zidarjev, šivilj, čevljarjev, urarjev in cvetličarjev. Nekatere obrti so nujno potrebne tudi za uspešen razvoj turizma kot spremljajoče dejavnosti. Z novim predpisom o prispevkih in davkih občanov je pot do mladih kadrov v raznih obrtnih strokah že odprta in marsikateri obrtnik je vesel ugodnosti na račun sprejema vajencev.



VODOVODNI STOLP, KI SE DVIGA VISOKO NAD VENCEM MESTNIH STREH, ŽE OD DALEČ POUKARJA ZNACILNO SILHUETO BREZIC

## 4. julija piknik v Krški vasi

Turistično društvo iz Krške vasi bo te dni pričelo urejati otok na Krki, kjer nameravajo za dan borca pripraviti piknik. Pričakujejo, da bodo imeli precejšen obisk. Prireditelji bodo združili s plesom in drugimi zabavnimi točkami. Do otoka morajo najprej napraviti most. Pri tem jim bo pomagal garnizon Cerklje, ki je že objubil mostovne čolne. Gostinci bodo na otoku uredili paviljone in jih založili z jedili in pijačami. Če bo Krka do takrat dovolj topla, se bodo obiskovalci lahko tudi kopali.

## Danes razprava o delu stanovanjskega sklada

Skupščina občine Brežice bo na današnji seji obravnavala poročilo o delu upravnega odbora sklada za zidanje stanovanjskih hiš, poročilo komisije za lov in ribolov, poročilo komisije za prošnje in pritožbe ter poročilo komisije za volitve in imenovanja. Odločala bo o spremembi o izplačevanju odškodnine za nacionalizirane zgradbe in sklepala o potrditvi zaključnega računa uprave za dohodke. Na dnevnem redu je tudi razprava o najetju posojil za plačilo ATC v Brežicah in za vodovod na Veliki Dolini in vodovod v Brežicah.

## »Veliko smo že zamudili«

Uspešno delo krajevne skupnosti Dobova — V Mihalovcu, v Ločah in Rigoncah urejajo javno razsvetljavo — Ker še ne vedo, koliko sredstev jim bo na voljo, niso mogli zaposliti cestarja za krajevne poti, ki bi bil zelo potreben.

Krajevna skupnost v Dobovi je pripravila za letos obsežen delovni program, a ga ne bo mogla v celoti uresničiti. Pravijo, da je marsikaj že zamujeno. Najbolj jim je žal, da niso mogli zaposliti cestarja za krajevne poti. Nanje so lani navozili 550 ml gramozu in to delo je bilo opravljeno brez učinka, ker nihče tega gramozu ni urejal.

Za zaposlitev cestarja se niso odločili zaradi tega, ker še ne vedo, koliko sredstev bo krajevna skupnost dobila iz občinskega proračuna. Na vprašanje, če ga iz lastnih sredstev ne bi mogli plačevati, so odgovorili, da najbrž ne bodo imeli toliko dohodkov. To bi zmogli le, če bi pravočasno dobili gramoznico. Izkoriščati so jo začeli 1. maja. Zdaj čakajo na buldožer, ker jo je treba odkriti.

Precej se je zavlekla tudi akcija za ureditev nočne razsvetljave na poplavnih področjih. Svetilke bodo postavili v Mihalovcu, v Ločah in v Rigoncah. Vški odbori SZDL imajo za razsvetljavo naštetih vasi pripravljenih po 160.000 dinarjev. Razliko bodo krili vaščani in krajevna skupnost. Letos bodo zasvetile luči najprej v Ločah, kjer

so izglasovali samoprispevek. Po drugih vaseh prispevka občanov še ne zbirajo, ker ne vedo, koliko bo dala krajevna skupnost in kolikšen delež bo ostal prebivalstvu.

Največ skrbi povzroča krajevni skupnosti Dobova brod na Mostecu. Vzdrževanje precej velja, dohodek pa ni tolikšen, da bi kril izdatke.

## Malo prodanih prašičkov

...a tedenski sejem prašičev v Brežicah so preteklo soboto pripeljali 820 prašičev. 750 jih je bilo starih manj od treh mesecev, prodali pa so jih 280. Za kilogram žive teže so prodajalci zahtevali do 400 din. Od 70 starejših prašičev so jih prodali 25. Tudi tu so kupci morali za kg žive teže odšteti 400 din.

## Bogat program za 4. julij v Brežicah

Letošnja proslava 4. julija bo pomembna, ker bo združena z 20-letnico osvoboditve; prvič bodo ta dan proslavljali tudi kot turistični dan. Zato ima odbor važno nalogo, da bi kar najbolje pripravil program.

Te dni je odbor na svojem sestanku določil nekaj pododborov. Sklenili so, da bo program proslave v dveh centrih: v Cateških toplicah in na kopalšču ob Krki. Na obeh prostorih je predviden veliki piknik. Že 3. julija se bo začela »noč na Krki«. Tega dne bodo organizirali tudi miting v počastitev 20-letnice osvoboditve in dneva borca. Po obeh brežiških mostovih bo šla povorka z bakljami kot predhodnica borcev NOV tega mesta, ki bodo šli v mesto na miting.

Ko bodo prišli na razsvetljeno kopalšče, bodo fanfare dale znak za začetek mitinga, nato pa bodo izstrelili salve in rakete. Takrat se bo začel ognjemet, posebni splavi in čolni pa bodo krenili po Krki do Save, oziroma do Cateških toplic.

Odbor za zabavne prireditve predvideva organizacijo kmečke ohceti in nastop Svobode, ki bo pokazala, kako je bilo pred 300 leti. Gostinsko podjetje Mokrice bo posodilo svoje lipance. 4. julija dopoldne bo v Cateških toplicah promenade koncert. Poudariti velja, da bodo tudi oddajali sobe. Računajo, da bo iz sosednje Hrvatske prišlo najmanj 5.000 turistov.

ve predvideva organizacijo kmečke ohceti in nastop Svobode, ki bo pokazala, kako je bilo pred 300 leti. Gostinsko podjetje Mokrice bo posodilo svoje lipance. 4. julija dopoldne bo v Cateških toplicah promenade koncert. Poudariti velja, da bodo tudi oddajali sobe. Računajo, da bo iz sosednje Hrvatske prišlo najmanj 5.000 turistov.

tom vse delo na njivah. V kmetijski zadrugi na Bizeljskem prav tako tarnajo nad slabim vremenom. Z delom so v zamudi in na silo lovijo lepe ure, da bi vsaj nekaj napravili o pravem času.

Caka jih kopicca nalog. Vinogradi bi morali biti že zoranjeni, zato bodo ob sončnem vremenu takoj pohiteli in poskušali nadoknaditi zgubljene dneve. Na vrsti je tudi že škropljenje. Nadalje morajo vkopavati stebre in žico v lanskih vinogradniških nasadih ter do kraja pripraviti terase na Janeževi gorci, da bodo prihodnje leto lahko zasadili trto.

Arondacijski postopek za Janežovo gorco gre h koncu.

## V vinogradih zaostaja delo

Delavci kmetijske zadruge Bizeljsko skušajo nadoknaditi zgubljene dneve — Arondacijski postopek za površine v Janeževi gorci gre h kraju — Novih arondacij vinogradov ne predvidevajo

Sredi junija je tu in vendar ponekod še niso posadili niti krompirja. Stalno deževje je preprečilo kme-

tom vse delo na njivah. V kmetijski zadrugi na Bizeljskem prav tako tarnajo nad slabim vremenom. Z delom so v zamudi in na silo lovijo lepe ure, da bi vsaj nekaj napravili o pravem času.

Caka jih kopicca nalog. Vinogradi bi morali biti že zoranjeni, zato bodo ob sončnem vremenu takoj pohiteli in poskušali nadoknaditi zgubljene dneve. Na vrsti je tudi že škropljenje. Nadalje morajo vkopavati stebre in žico v lanskih vinogradniških nasadih ter do kraja pripraviti terase na Janeževi gorci, da bodo prihodnje leto lahko zasadili trto.

Arondacijski postopek za Janežovo gorco gre h koncu.

Ostal je samo še en lastnik, s katerim še niso uredili zamenejave. To je tovaršica Rožmanova, ki ji nudijo zdaj v zameno za oddani vinograd lep nasad trte v bližini dosedanjega vinograda. Pričakujejo, da se bodo s prizadeto tovaršico kmalu dokončno sporazumeli. Preživnino prejema tov. Finžgar za Janeževe gorce, zaprosila pa je zanjo tudi Jožefa Mihelin.

Za odkup zemljišč je zadruga do sedaj porabila okrog 11 milijonov dinarjev. Novih arondacij na vinogradniških površinah ne predvideva, ker sedanja investicijska politika ne zagotavlja kreditov za obnovo vinogradov.

## NOVO V BREŽICAH

V gimnaziji preživljajo ta teden četrtošolci najbolj napete dneve. 53 dijakov preizkuša svoje znanje in srebro pred maturitetno komisijo. Letos ji predseduje profesor Galč, rojak s Cirnika, ki je pred 15 leti opravil zrelostni izpit na brežiški gimnaziji s prvo generacijo maturantov.

Jutri bo v prosvetnem domu zaključen nadaljevalni tečaj šivanja in krojenja, ki ga je priredila delavska univerza. Razpisana je že nova začelna tečaj, da bi prišlo na vrsto vse tiste tovaršice, ki prvega niso mogle obiskovati. Tečaj se bo pričel le, če bo dovolj prijavitelj. Letni čas zanj ni najbolj primeren, je pa tečaj lepa prilika, ki ga ženam s smislom za šivanje ne kaže zamuditi.

Prve turistične lastovke nam poznajo začetek poletne sezone.

V Brežicah se ustavljajo največ izletniki, ki potujejo v Kumrovec. Pretekli teden so se v mestu dalj časa zadrževali izletniki iz Kobariča. Ogledali so si Cateške Toplice, mesto in muzej. Obžalovali so le to, da se zaradi deževja niso mogli kopati v ogretim čateškem bazenu. V Brežicah jim je bilo všeč in obljubili so, da se bodo prihodnje leto spet oglašili.

Na živilskem trgu je bila v soboto kaj skromna labira. Čeprav smo že sredi junija, ni še prav nobena prodajalca prinesla česen. Tudi o granu ni sledu. Zaradi deževja je vse zaostalo, le solata bujno uspeva in na stojnicah je je bilo izredno veliko. — Jaje je bilo tokrat nekoliko manj naprodaj in podražila so se na 35 dinarjev kos. Dovolj je bilo tudi piščancev iz pitljišča po 890 dinarjev za kilogram.

## Velik promet v novi trgovini

Prebivalci Orešja so veseli nove trgovine, ki je izpolnila dolgoletno željo in jim skrajšala pot pri nakupih — Enomesečni promet je opravičil obstoj — Pričakujejo, da se bo iztržek še povečal.

Mesec dni po otvoritvi nove trgovine na Bizeljskem v Orešju je poslovodja Franc Malus z veseljem ugotovil, da je promet presegel vsa pričakovanja. Poslovalnica je odprlo trgovsko podjetje Krka iz Brežic na željo tamkajšnjih občanov in je planiralo mesečni promet do milijon dinarjev. Zdaj so tudi oni prijetno presenečeni.

Trgovina v Orešju oskrbuje ljudi s špecerijskim blagom, tekstilom, z galanterijo, s suho robo in celo s kurjavo. Prodajali bodo tudi opeko, cement in ostali gradbeni material. Kmetje dan za dnem vprašujejo po zaščitnih sredstvih za vinograde. Poslovodja bo poskušal ugoditi njihovim željam in urediti skladišče za to blago na dvorišču. Ljudje bi potem kar spotoma nakupili te stvari in nadaljevali pot v vinograde. Promet v trgovini bi se potem povečal za 10 do 20 odst.

Ljudje so trgovine veselili, ker jim ni treba več pešati-

ti na Bizeljsko ali celo v Bistrico. Mnogo manj časa zgubijo in marsikaj kupijo mlogrede, ko se odpravljajo z njive domov.

Tovariš Malus pričakuje, da bo promet še naraščal. Na trgovino v Orešju je navezanih tudi precej ljudi z one strani Sotle in odkar stoji tam predilnica, se je kupna moč okoliških prebivalcev močno povečala. Poslovodja je prepričan, da bo redni mesečni promet v trgovini dosegel vsoto 2.500.000 in da se pri teh računih ni zmotil.

## PIONIRJI IZ BREŽISKE OBČINE BODO LETOVALI V SAVUDRIJI

## Otroke na morje!

Solsko leto je spet okoli in otroški živ-žav v učilnicah in na hodnikih šolskih poslopij bo za dva meseca zamenjala tišina. Otroci se veselijo počitnic. Nekateri jih bodo preživeli doma, nekateri pa bodo že 20. junija odšli na pionirsko letovanje ob morju.

Občinska zveza prijateljev mladine v Brežicah vabi na počitnice v občinski bazi v Savudriji. Vsaka izmena bo letovala tam 10 dni. Prva izmena bo odpotovala v nedeljo, 20. junija.

Starši, pohitite in nemudoma prijavite svoje otroke za

letovanje v vseh izmenah pri šolskih vodstvih! Prijave sprejema tudi občinska zveza prijateljev mladine v Brežicah. Šolska vodstva bodo zbirala prijave za letovanje do 20. junija. V vsako skupino bo sprejetih po 22 otrok. Spremljali jih bodo vzgojitelji.

Tobačni kombinat v Vranju je lani prodal v tujino polovico svoje proizvodnje v vrednosti 4,3 milijona dolarjev. Največ tobaka so izvozili v ZDA, Francijo, Sovjetsko zvezo, ZAR, Vzhodno Nemčijo, Čehoslovaško, Poljsko, Izrael, Švedsko in Italijo.



# DOBRO IN SLABO V KRMELJU

Srečal sem ga v soboto popoldne, vedrega in nasmehljivega. Ivo Kolovrat je predsednik krajevnih organizacij od zadnjih volitev. Na vprašanje o delu SZDL v Krmelju je povedal:

»Naš najboljši uspeh je bila udeležba na spomladanskih volitvah. Volilo je 98 odst. upravičencev. To smo dosegli z dobro povezavo vseh družbeno-političnih organizacij našega okoliša...«

Ko sva govorila o krmeljskih problemih, je kar naštel:

»Prvič: stanje naše štirirazredne šole je porazno, vsako odlaganje najnujnejših popravil bo terjalo še večje izdatke. V stavbi je bila pred vojno ambulanta, sedaj pa je njen večji del zaseden s stanovanji. Zaradi težav v občinskem proračunu se stvar nikamor ne premakne, čeprav imamo v načrtu še peti in šesti razred.

Drugič: zaradi velikih potreb nove klavnice ostanemo poleti večkrat brez pitne vode. Ko se pogovarjamo o novem zajetju, bi bilo prav, da bi tudi klavnica prispevala svoj delež!

Tretjič: neurejena kanalizacija in javna razsvet-

ljava nam delata nemalo skrbi. Čeprav so občani pripravljene pomagati s prostovoljnimi delom, so ovira spet denarna sredstva. Veliko pričakujemo od novoustanovljene krajevnih skupnosti, toda tudi ta še nima denarja.

Četrtič: močno šepa preiskrba. V zimskem času



Ivo Kolovrat

ne moremo dobiti nobene zelenjave. Želimo si tudi kakšne pošiljke rib, skratka nekaj, kar bi poživilo naše jedilnice. Trgovsko podjetje v Sevnici naj bolj prislusne potrebam

Krmelja, da ne bo treba hoditi nakupovat v Sevnico, ker je tam boljše izbira. — Čudno se sliši to, da imamo v kraju moderno klavnico, v mesnici pa lahko dobimo samo meso slabše vrste. Mesnica naj bi bila odprta tudi ob nedeljah. — S peko kruha občani niso zadovoljni in mislijo, da bi se dalo peči boljše. — Vse priznanje pa osebju trgovine, ki je pri bencinski črpalki vsak trenutek na razpolago za uslugo!

»Kaj bi bilo treba v Krmelju še urediti?«

»Najprej vsekakor sodoben trgovski lokal, saj sedanjí ne ustrezajo več. Želimo tudi, da bi lahko dobili kurivo po maloprodajni ceni, kajti odkar je rudnik likvidiran, zelo težko nabavljamo kurivo, predvsem premog. Nujno potrebujemo obrat družbene prehrane za delovne kolektive v Krmelju. Predlagam, da z združenimi močmi odkupimo prostoro nad novo klavnico in v njih uredimo tako restavracijo. Zlasti kolektiv METALNE, kjer sem zaposlen, bi z veseljem pozdravil rešitev tega vprašanja.«

Delo na kulturnem in družabnem področju je vse preveč kampanjsko. Krmeljčani pričakujejo več od prosvetnih delavcev in mladinske organizacije, ki še niso našli pravih stikov. Pohvaliti je treba nekatere sportnike in kinosekcijo »Svoboda«.

Ko sva končala razgovor, je dejal:

»Želim, da bi občinska skupščina, čeprav je v težkem položaju zaradi sredstev, našla rešitev tudi za nas, saj smo vsi pripravljeni sodelovati — dobre volje nam ne manjka!«

BORIS DEBELAK

## Pojasnilo z Bučke

Članek »Dvakrat zapisana želja«, ki je bil objavljen prejšnji teden, dopolnjujemo z naslednjim pojasnilom: poštna zbirahica je le začasno v trgovini na Bučki, bo pa spet na krajevnem uradu, ko se bo tja vrnila uslužbenka, ki je zdaj na tečaju. Uredništvo

## Rado Kerin

Pretekli teden smo v Brežicah pokopali Rado Kerina, priljubljenega zdravstvenega delavca in aktivnega sodelavca NOB. Rojen je bil 1915. v Krškem. Ko je opravil meščansko šolo, se je posvetil zobozdravstvu in služboval v Zagrebu, Beogradu, Ljubljani in Sevnici. Že v prvih dneh boja proti okupatorju je v



Rado Kerin

Sevnici sodeloval z dr. Turkom, oktobra 1942 pa so ga Nemci aretirali in odpeljali v celjske zapore. Tam je

# Prevelika investicijska bremena

Obrat MESNINE v Krmelju bi laže zaživel, če bi oskrboval z mesom celotno sevniško in trebanjsko področje — Število zaposlenih bodo zmanjšali skoraj za polovico

Ze prejšnji teden smo poročali o težavah, v katerih se je znašla kmetijska zadruga v Krmelju. Prišlo so na dan kot posledica prevelikih investicijskih bremen, ki si jih je zadruga naložila z izgradnjo klavnice.

Namere so bile dobre, vendar ne dovolj proučene in tako so investicije presegle zmogljivost podjetja in ga prikrajšale za obratna sredstva. Obrat Mesnine je razen tega zaživel v zelo težkih pogojih, v času, ko so se znašli v krizi še mnogo večji obrati te vrste.

Po pripojitvi k sevniški zadrugi je združni svet obeh kmetijskih organizacij razpravjal o vzrokih za izgubo v tem obratu in sklenil, da je treba takoj zmanjšati število zaposlenih ter izboljšati organizacijo dela v klavnici. Obrat še ni dograjen, zato menijo, da bi mu morali za nekaj časa priznati poskusno obratovanje.

Do sedaj je delal pri-

bližno s 50-odstotno zmogljivostjo in pri tem zaposloval 30 ljudi. Stroški na kg mesa od nabave živine do maloprodajne so bili zaradi premajhne izkoriščenosti obrata zelo visoki. Letos v prvem tromesečju so jih naračunali 90 din, medtem ko znašajo v Radečah le 17 din, v Sevnici pa 24 din. Ta primerjava pa spričo zastarelost in sanitarnih pomanjkljivosti sevniške in radeške klavnice ne more biti dobro merilo.

Združni svet bo ob po-

moči občinske skupščine iskal rešitev za obrat Mesnine v tem, da mu bo skušal pridobiti širše. Zaledje za oskrbo z mesom. Krmeljska klavnica bi lahko oskrbovala sevniško področje, trebanjsko občino, Sentjanž, Krmelj in Radeče. V njej bi delalo 17 ljudi z administrativnim osebjem vred. Obrat bi potreboval tudi dobro strokovno vodstvo. Razgovor o taki rešitvi bodo potekali med prizadetimi občinami še v tem mesecu. Jt.

## LJUDJE MED SEBOJ

### Žagar hoče dvojno plačilo

Pred leti je bilo prepovedano obratovanje Pungersčeve in Vajsove žage venečijanke v Raduljah pri Bučki. Za prvo žago je okoliškim kmetovalcem še danes zelo žal, ker je bil lastnik zelo pošten. O tem, da je venečijanka v okolihu potrebna, so ljudje odtlej razpravljali še na mnogih sestankih in zborih volivcev in zahtevali, naj bi pristojni organi odobrili obratovanje vsaj eni izmed obeh žag.

Končno je bilo želji ustrezeno in na Vajsovo žago so začeli kmetje voziti les. Dandanes je treba, preden pride kmet do rezanega lesa, odpreti veliko vrat, plačati je treba za gradbeno dovoljenje, za koleke, vloge itd. Pripeljano hlovovino skubicira na žagi uslužbenec, kmet pa mora plačati v denarju žagarsko uslugo in takso. To je prav in temu se nihče ne upira.

Nikakor pa ne moremo razumeti, odkod uslužbencu žage pravico, da si pridržijo krajevce, češ da to pripada žagi. Razen krajevcev pa se marsikdaj izgubi še kakšna deska, pa tudi cel hloč. Če lastniki pripeljane hlovovine uslužbencu povedo, da si ni upravičen lastiti krajevce, ali pa celo hloče in posamezne deske, saj je plačan za svoje delo od Kmetijske zadruge Sevnica, se enostavno umakne. Prizadeti prebivalci čakajo, kdaj bo samovoljnosti na Vajsovi žagi konec in kdaj bodo lastniki pripeljane hlovovine, ki so za razrez odšteli lepe denarce in takse, dobili pošteno vrnjen ves razrezan les!

## Nova šola v stari šoli

Poklicna šola za lesno stroko, ki v Sevnici ne deluje posebno dolgo, je za naše področje potrebna. Lesno industrijskih obratov je precej, bi pa brez dvoma potrebujemo strokovnjake. To šolo obiskuje 32 učencev, od katerih jih 21 študuje v internatu. V pritličju je učilnica, v prvem nadstropju pa sta dve sobi za bivanje gojencev. Učna doba traja tri leta, od tega prebije učenec na praktičnem delu 9 mesecev, tri pa pri pouku. Šolsko dobo učencev bi radi iz dosedanjih treh mesecev podaljšali na pet. Gojenci prvega letnika imajo enkrat na teden po ves-

dan praktično delo v Mizarški zadrugi v Sevnici, kjer se pričujoč osnov iz obdelave lesa. Tudi drugi letnik bi moral imeti praktično delo, pa ga žal nima, ker v Sevnici ni na voljo primerno opremljene delavnice. Če bi se uredile želje in bi dvignili šolsko stavbo za eno nadstropje, bi lahko sobam za bivanje gojencev dodali še kopalnico in sanitarne prostore. Šola bi imela nato tri učilnice s kabinetom. Gojenci so iz Luč, Nazarij, Slovenskih Konjic, Celja in Laškega, nekaj pa je tudi takšnih, ki se učijo pri zasebnih obrtnikih. S.Sk.

## VREDNO PREMISLEKA!

ALI BREŽIČANOV TURIZEM RES NE ZANIMA? Zakaj potem toliko načrtov? — Na javno razpravo občani niso prišli — Še vedno premalo skrbi za turistično vzgojo

Najbrž je ni besede, ki bi bila v Brežicah pogosteje izgovorjena kot beseda TURIZEM. To je razumljivo, saj ji daje prednost celo družbeni plan. V njem je zapisano, da turizem in gostinstvo že zdaj zavzemata pomembno mesto v občini in da so možnosti za razvoj tega panog zelo velike. Družbeni načrt brežičke občine predvideva s tem v zvezi tudi vrsto nalog, ki pogojujejo razmah turizma v teh krajih.

Naštevaje bi bilo zdajle odveč, bolj zanimivo bi bilo zvedeti, kako se ti načrti uresničujejo, na primer: kako so pripravila na turistično sezono gostinska podjetja, kaj so ukrenile turistične organizacije, kaj zasebniki in kaj občinska skupščina?

Javno razpravo o tem je za minuli četrtek pripravila krajevna organizacija SZDL za mesto in okolico. Napovedali so jo lepaki in tudi Radio Brežice je občanom priporočil obisk. V prosvetnem domu se je tisti večer zbralo vsega 15 ljudi. Če odštejemo organizatorje in nekaj turističnih delavcev, ki so prišli tja po službeni dolžnosti, je udeležba še toliko bolj klavna.

Predstavniki gostinskih podjetij so bili posebej vabljeni, a jih ni bilo! Nič več zanimanja niso pokazali zasebni gostinci in tisti občani, ki se vključujejo v turizem z oddajanjem turističnih sob. Zanimivo bi bilo slišati njihovo mnenje o tem, zakaj se jim ni zdelo vredno udeležiti se javne tribune o gostinstvu in turizmu. Le čemu celo tisti niso prišli, ki bi lahko javno pogrjajali slabe strani turizma v občini in dali predloge za izboljšanje? Ali si od tega nič ne obetajo ali pa manjka ljudem resnično zanimanje za vse te probleme?

Morda je bilo doslej res preveč besedičenja in premalo dejanj, preveč velikopoteznih načrtov in premalo skrbi za lepšo podobo mesta, za čistočo, za ureditev nasadov, za postavitev klopic v parku in podobno. Tudi turistična vzgoja je zapostavljena in nad vsem tem se je tokrat vredno zamisliti. Jt

## Krajevna skupnost o potrebah v Loki

Na zadnji raširjeni seji krajevne skupnosti Loka so veliko razpravljali o tem, kaj je skupnost že naredila in o tem, kaj bo še treba. Gramoznico je skupnost že prevzela, treba pa bo ustvariti pregled nad tem, kdo gramoz uporablja. Menili so, naj bi

tudi javna tehtnica v Loki prišla pod upravo krajevne skupnosti, saj bi s tem slednja dobila nov vir dohodkov. Najdlje so se pomudili ob problemu sodobnega trgovskega lokala, ki je v Loki zelo potreben. Trgovsko podjetje Sevnica je pripravljeno investirati sredstva v preureditev prostorov v občinski hiši, toda tam žal stane uslužbenec KZ Sevnica. Edina rešitev je, da bi mu na podstrešju stavbe uredili stanovanje. Ker predstavnikov KZ Sevnica na posvet ni bilo, o zadevi niso mogli dokončno sklepati. Vsekakor pa bi bilo potrebno, ko bi KZ Sevnica čimprej dala svoj pristanek, ker bo sicer trgovsko podjetje Sevnica sredstva namenilo drugam. V Loki živi približno 150 uslužbencev in delavcev, ki odhajajo na razne strani na delo. Stanovanj je premalo, zato je bilo sklenjeno, da bo treba

čimprej odrediti zemljišče, kjer bi interesni lahko zidali stanovanjske hiše. Glede športnega igrišča so sklenili, naj prostor določi urbanistična komisija. S.Sk.

## Mladina ima svoj prostor

6. junija so slovesno izročili namenu v nekdanji šoli pod gradom v Sevnici nov mladinski klub. Za uvod v klubsko življenje mladine so pripravili lep kulturni program. Pri opremi novega prostora, namenjenega mladini, je precej prispevala sevniška Svoboda, ki je podarila poleg miz in stolov tudi radijski in televizijski sprejemnik, Socialistična zveza pa je priskrbelo 100.000 din za dopolnitev opreme. V precejšnjem, 49 m<sup>2</sup> velikem prostoru, bo lahko sevniška mladina prirejala razne prireditve. S.Sk.

## Proslava krvodajalcev v Krmelju

6. junija so v Krmelju pravič proslavljali dan krvodajalcev. Svečanost je pripravila organizacija RK v sodelovanju z organizacijami RK iz Sentjanža in Tržiča. Več kot 100 prebivalcev, ki so se zbrali v dvorani Svobode v Krmelju, je sledilo točkam, v katerih so sodelovali učenci iz Krmelja, Sentjanža in

Tržiča. Posebno odobravanje so poželi pevski dueti, vaje dečkov s palicami iz Sentjanža in igralci iz Krmelja. V programu se je zvrstilo 40 nastopajočih, ki so peli, recitali in telovadili. Tovariš Leo Močan iz Tržiča se je krvodajalcem zahvalil za njihovo požrtvovalnost, po akademiji pa so jih pogostili.



# Indeksi zaskrbljenosti

Industrijska proizvodnja krške občine v prvih štirih mesecih pod planom - Dolžnost organov upravljanja: budno porabiti vsak dinar, varčevati, izkoristiti notranje rezerve in povečati storjnost!

Val težav, ki je opljusnil industrijsko proizvodnjo, tudi delovnim organizacijam v krški občini ni prizanesel. Skoraj povsod ugotavljajo, da imajo premalo obratnih sredstev, da se večajo zaloge in zaostreje poslovna morala, spričo česar da imajo preveč delovne sile in podobno. Organe upravljanja so začeli pozivati, naj pametneje gospodarijo, se pravi: uredijo naj merila za delitev čistega dohodka in izkoriščajo notranje rezerve.

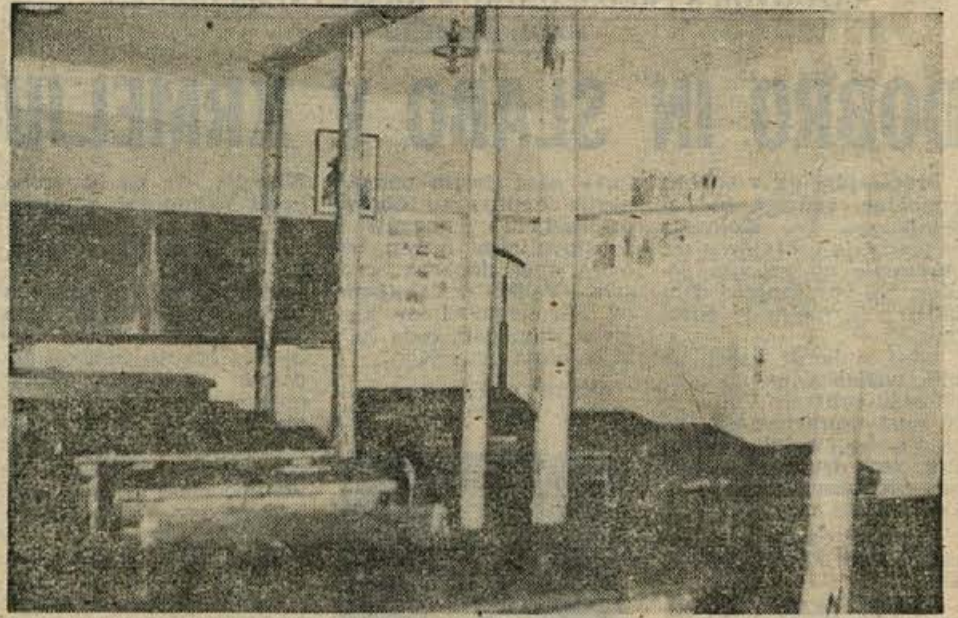
K vsemu temu navajajo delovne organizacije rezultati, doseženi do konca aprila. Iz tabelarnega pregleda je razvidno, da se nobeno med sedmimi zajetimi industrijskimi podjetji spričo težav ni moglo posebnost izkazati. Ob-

čutno pod planom sta bila zlasti brestaniška elektrarna (18,7) in obrat KREMEN Z 18,5-odstotno uresničeni na logami. V tem času bi morala vsa podjetja letni plan uresničiti z najmanj 33 odstotki. Še najbolj so se temu

približali krška konfekcija papirja, senovski rudnik in LABODOV obrat, medtem ko je tovarna čokolade IMPERIAL, ki ji očitno v proizvodnji še najbolj gre, proizvodni plan štirih mesecev presegl.

Precej slabše je tekla prodaja industrijskih izdelkov. Samo trem podjetjem se je posrečilo, da so plan prodaje dosegla ali presegl. Zanimivo je, da je tovarna čokolade, ki je proizvodnja štirih mesecev presegl, med najslabšimi po prodaji. V štirih mesecih je vnovčila le 61,9 odstotka proizvodnje čokolade.

Bežni pregled štirimesečne industrijske dejavnosti res ne pove vsega, kar bi kazalo reči v času, ko se v gospodarstvu zahteva kar največja smotnost, temeljitost in preračunljivost. Kljub temu pa se da izluščiti vsaj tisto, čemur bodo morali posvetiti večjo pozornost tudi organi upravljanja, to pa je: naučiti se treznejše gospodariti in smotnejše porabiti težko prisluzene denarje.



## Takole je v brestaniški osnovni šoli

115 milijonov dinarjev so zbrali v krški občini za novo šolo v Brestanici, 50.000.000 pa bi dobili leta 1966. iz občinskega sklada za šolstvo. Preostanek do 300.000.000 din, kolikor bo gradnja veljala, bi morali, kot jim je za trdno obljubljen, dobiti iz 2-milijardnih republiških sredstev za gradnjo šol pri splošni gospodarski banki. Te dni je prišlo obvestilo, da republiških sredstev ne bodo dobili, 2 milijardi pa sta že razdeljeni...

Sola v Brestanici se podira, pouk v njej pa je življenjsko nevaren. Starši iz brestaniškega področja so se odločili, da v prihodnjem šolskem letu otrok ne bodo več pošiljali k pouku, ker se boje najhujšega. Vprašujemo se: kdo bo prevzel odgovornost, ker bodo otroci prikrajšani za šolski pouk in kdo bi bil kriv, če bi se stavba med poukom podrta in pokopala otroke? (Na sliki: pogled v eno izmed učilnic, kjer so stropi podrli s podporniki, da se ne bi zrušili.)

## Iz kraja v kraj

V krški občini so letos sklenili prirediti praznovanja občinskega praznika vsako leto v drugem kraju. Osrednja proslava, ki se bo selila iz

kraja v kraj, bo imela predvsem delovno obeležje. Krajevnim činiteljem bo dala pobudo za komunalno ureditev in za odpravo največjih problemov. Tako bodo letošnji občinski prazniki, 4. julij, praznovali v Gor. Leskovcu. Slavnost bo hkrati posvečena 20-letnici osvoboditve, 100-letnici šole v Gor. Leskovcu, spominu na pohod XIV. divizije na Štajersko in spominu na prvo partizansko šolo, ki je na tem področju začela delovati v Gor. Leskovcu. Za to priložnost bodo prebivalci Gor. Leskovca s prostovoljnimi delom ob pomoči občinske skupščine osposobili za avtomobilski promet cesto od Gor. Blance do Gor. Leskovca ter preuredili šolsko stavbo.

Razen osrednje proslave občinskega praznika, ki bo letos v Gor. Leskovcu, bodo manjše krajevne proslave še po vseh večjih krajevnih središčih. Kolektiv tovarne celuloze in papirja bo najbrž 3. julija svečano proslavljal 15-letnico samoupravljanja in 10-letnico proizvodnje papirja, istega dne pa bodo na Senovem svečano proslavili dan rudarjev.

### Na Kočevsko in Ribnico bi šli radi!

Društvo upokojevcev Košanjevica - Podbočje bi rado letos v juliju priredilo izlet v Ribnico, Sodražico in Kočevje, mimogrede pa bi se ustavili na Bazi 20 v Kočevskem Rogu. V društvu je večina članov z zelo nizkimi pokojninami, zato bi težko kaj več prispevali za izlet. Vsi tedaj tega so sklenili zaprositi občinsko skupščino v Krškem za pomoč in upajo, da bo njihovi prošnji ugodila.

J. S.

### Naročite domači tedenik bratu ali sinu, ki je pri vojaki!

nih organizacij v sklad zdravstvenega zavarovanja. Dopolnilni prispevek je treba nujno povečati zavoljo tega, ker ima sklad, upošteva dosežani dotok, do 30. junija letos že za okoli 35.000.000 din primanjkljaja. Brez dvoma se bodo morali v delovnih organizacijah resno pogovarjati tudi o tem, zakaj število boleznin nenehno narašča.

# „Jutri, ko bo vsa vas tu!“

V Gor. Leskovcu se pridno pripravljajo na 4. julij, ko bo tam osrednja proslava letošnjega občinskega praznika. — Prebivalci s prostovoljnimi delom gradijo cesto, šolsko splotje pa bodo obnovili.

»Z avtomobilom bosta prišla do Gor. Blance, nato pa bo treba še kakšnih 200 m peše tako so nama povedali že v Krškem, ko sva se odločila obiskati Gornji Leskovec in poradovediti, kako se tam pripravljajo na proslavo občinskega praznika. Avtomobil sva z našim upravnikom pustila pri mlinu v Gor. Blanci in jo mahnila peš navkreber po kolovozu, ki že kaže sledove dela pridnih rok Leskovčanov. Za ovinikom v klanecu sva že od daleč zagledala možaka s fantom. Oba sta s kladivi na dolgih palicah pridno nabijala po kamenju in ga razmetavala po cesti.

— Dobro srečo! Ste se lotili poti, kaj? sem pozdravil možaka.

— Danes sem sam, pa ta fant mi pomaga. Jutri bi morali priti, jutri, ko bo vsa vas tukaj! 4. julij se bliža in hiteti moramo! Precej smo že naredili, dela pa je še vedno na pretek! Je odgovoril Jože Pirc, predsednik KO

SZDL iz Gor. Leskovca. On je namreč sam v družbi z mlajšim fantom delal nacesti, ki jo usposablja za avtomobilski promet. Povedal je, da so hud klanec ublažili tako, da so v skale na vrhu naredili majhen usek.

Nisva ga marala motiti in nadaljevala sva pot v Gor. Leskovce. Čez nekaj sto metrov hoje v breg sva malce zasopla prišla do hiš in zlahka ugotovila, katera stavba je šola.

Na novo prepleškana in prav tako kot nevesta, zidarji pa so hiteli betonirati vhodno stopnišče. Skupine otrok, ki so se že oddaljevale iz vasi, so dale slutiti, da je šolski pouk minil. Res sva učiteljico Cvetko Podkrižnik našla na vrtu, ko je nabirala solato za kosilo, ki si ga morajo učiteljice same skuhati po pouku. Kmalu sta prišli še učiteljici Majda Očepek in Ivana Verstovšek, tako da smo lahko začeli pomenek.

— 4. julija se v Gor. Le-

skovcu vsi veselimo. V siceršnji puščobi, ki je tu pri nas, bomo doživeli lep dan, ki nam bo marsikaj prinesel. Šola, kot vidite, že obnavljamo za to priložnost. Prebivali smo jo, v treh učilnicah bomo položili parket, urejamo vhodno stopnišče in dobili bomo omarice, v katere bodo otroci spravljali obutev.

V sodelovanju z matično šolo na Senovem se tudi mi pripravljamo na program: priredili bomo razstavo izdelkov tehničnega pouka, s Senovega bo prišla godba in tudi veselica bo tu. Prebivalci pridno popravljajo cesto, za kar skrbi predvsem predsednik tukajšnjega KO SZDL in pripravljalnega odbora, tovariš Jože Pirc. Cesta nas bo povezala s svetom in to bo za kraj največ pomenilo.

Laže kot doslej bodo ljudje zašli tudi k nam. 4. julij bo praznik 100-letnice šole, praznik 20-letnice osvoboditve in slovesnost, na kateri se bomo spomnili prve partizanske šole, ki je v naši stavbi začela delovati 1944 pod vodstvom učiteljice Kristine Radej iz Senovega.

Tako so pripovedovale tovarišice iz Gor. Leskovca in medtem listale po šolski kroniki, ki je ohranjena vse od prvih dni partizanske šole v Gor. Leskovcu, ene prvih partizanskih šol daleč naokoli. V 14 dneh, ki še preostanejo do praznika, pa bodo pripravili Leskovčani, kot smo prepričani, zgradili cesto in svojo vase polepšali tako, da bo dostojno sprejela številne goste.

M. JAKOPEC

## Rudarska godba bo spet oživela

Rudarska godba na Senovem je že dlje časa preživljala težke dni. Godbenikov je bilo vedno manj, saj je bilo na stare instrumente, kupljene pred vojno, že težko igrati. Tudi svojega kapelnika ni imela; vaje pa je vodil kapelnik iz Krškega. Del sredstev za nove instrumente so zbrali občani s svojimi prispevki že lani.

Letos je bilo na pobudo Tonea Pleterskega zbranih več kot 3 milijone din; manjše zneske so prispevale delovne organizacije, 2 milijona in pol pa sindikat rudarjev s Senovega Zbrana sredstva so zadoščala za nakup novih instrumentov in godbeniki so zdaj z veseljem pričeli vaditi. Pridružil so se jim nekateri starejši, ki so godbo že zapustili.

Godbeniki upajo, da bodo kmalu spet najboljši v Posavju. Senovčani smo veseli, ker bo rudarska godba v bodoče spet spremljala vse svečane in vesele, pa tudi žalostne dogodke v kraju. 11. julija bodo godbeniki odšli v Idrijo, kjer bodo sodelovali na reviji slovenskih godb ob 300-letnici idrijske rudarske godbe.

R. K.

## ZROP Senovo: odlično!

V nedeljo je ZROP Senovo skupaj z brestaniško organizacijo organiziralo svojo zadnjo letošnjo nalogo: orientacijski patrolni pohod, ki se ga je udeležilo kar 95 odstotkov članov, čeprav je bilo slabo vreme. Patrolne patrone so morale obiskati štiri javke, na katerih so reševale naloge iz topografije, taktike in streljanja.

Letos so se člani udeležili dveh predavanj, reševali so taktično nalogo na karti in jo analizirali na terenu, sodelovali so pri kurirčkovski pošti in s številno udeležbo pokazali, da je njihova organizacija med najboljšimi v občini, saj je bila tudi javno pohvaljena.

R. K.

## Pobalinstvo brez primere

Krajevna organizacija borcev NOV je lani za 110-letnico šole odkrila v Podbočju na obnovljenem prostornem domu spominsko ploščo, v katero je vklesanih 86 imen padlih borcev, žrtev in talcev. Člani ZB so s prostovoljnimi delom uredili prostor pred spominsko ploščo in so delali več kot 120 ur. Lani novembra so na tem prostoru zasadili 11 topolov, ki jih je podarilo KGP Brežice. Dreve lepo raste, toda pred nedavnim je neznan pobalnik obelil na eni izmed topol skorjo v višini 10 cm okoli in okoli debela. Drevo se bo seveda posušilo. Topole so bile prostoru v lep okras, zato se prebivalci ogorčeno vprašujejo, kaj le je bilo neznanemu pobalniku napoti? Ali je to storil iz prostaške objesnosti ali v žilji, da bi skrnil prostor, posvečen padlim žrtvam? Otrok tega najbrž ni napravil!

J. S.

## Sindikato o vajencih

14. junija je bil v Krškem plenum občinskega sindikalnega sveta, na katerem so razpravljali o tem, kako uk v obrti in obrtnih podjetjih uskladiti s predpisi novega zakona o delovnih razmerjih. Plenum je bil sklican 14. junija zato, da bi sindikalna organizacija lahko na občinski seji 15. junija že posredovala svoja stališča do tega vprašanja.

## 35 milijonov primanjkljaja

11. junija je bila v Krškem skupna seja sveta za zdravstvo in sveta za plan in finance. Razpravljali so o stopnji osnovnega in dopolnilnega prispevka delovnih organizacij v sklad zdravstvenega zavarovanja. Oba sveta sta se sestala na skupni seji zategadelj, da bi laže uskladili stališča in pripravili predlog odloka o stopnjah prispevka delov-



Ivanka Verstovšek, Cvetka Podkrižnik in Majda Očepek, učiteljice iz Gornjega Leskovca



# Poziv časa in sprememb

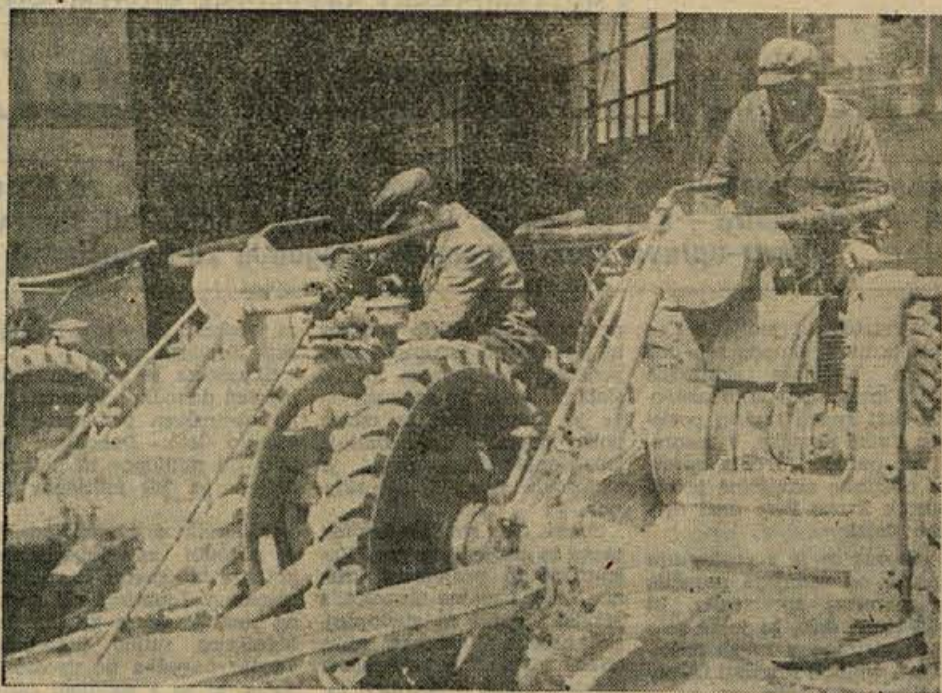
V trebanjski občini so izjemne sindikalne podružnice, ki sproti obravnavajo perečo problematiko na gospodarskem in drugih področjih. Je vzrok nezainteresiranost, nesposobnost ali splošna nedelavnost sindikatov? Poziv časa in dogodkov neprizadetim sindikatom!

Čas, v katerem izgrajujemo politično ekonomski sistem, ni za nikogar prizanesljiv. Vsi brez izjeme to občutimo in si prizadevamo, da vsaj ne bi preveč zaostali, če že ne moremo takoj vstrec z njim. Tu mislimo predvsem na verigo dogajanj, ki so pogojena eno z drugim, na predpise in ukrepe, s katerimi uglajujemo pot v boljše življenje. Takih dogajanj, kakor se spominimo, v zadnjem času ni bilo malo, vsa pa so enako pomembna in odločilna v razvoju. S tem namenom so najvišji organi oblasti izdali ukrep o zamrzovanju cen in napotke, kako v bodoče urejati vprašanja na področju investiranja, delitvenega sistema, delovnih

razmerij in podobno. V občinih so se takoj lotili ustreznega dela in pritegnili v mehanizem, ki naj te ukrepe in napotke prilagodi in izvede na samem terenu, družbeno politične činitelje in organe upravljanja z željo, da vsak prispeva svoj delež.

V delovnih organizacijah so bili med prvimi pošklicani obravnavati ta vprašanja sindikati, gotovo tudi zato, da bi spodbudili razpravo še pri organih upravljanja in drugih organizacijah v podjetju. V tehno obravnavo so se kar same od sebe ponujale predvidene dopolnitve na področju delovnih razmerij, delitvenega sistema in drugod. Zato bi pričakovali največ predlogov za prilagoditev novemu stanju, to pa je nedvomno uresničitev ustavnih načel, prav iz sindikalnih podružnic. Je pa narobe, kaže celo, da so sindikati, vsaj v večini delovnih organizacij, stopili s tira kot premalo zainteresirana organizacija zaposlenih. To je nemalo čudno, še bolj pa zaskrbljujoče. Razprave so se nehoté zasukale v razmišljanja, zakaj taka neprizadetost. Nekateri si nezainteresiranost sindikalnih podružnic razlagajo s tem, da so sindi-

kati sploh nedelavni in tu in tam le organizacija na papirju. Drugi spet menijo, da je tako zavoljo nesposobnosti, medtem ko večina trdi, da sindikati zaostajajo za dogajanjem. Občinski sindikalni svet z zaskrbljenostjo ugotavlja, da to ne vodi nikamor in razmišlja o načinu, s katerim bi svoje podružnice (morda vaje, da jih vedno kdo spodbuja?) le pripravil k razpravi. Sindikati nimajo le pravice reči svoje o novostih, temveč so dolžni iskati rešitve! Vrsta novosti, s pomočjo katerih družbeno skupnost pomaga trebiti plevel in nepotrebno navliako z gospodarskih in drugih splošno življenjskih torišč, gotovo še ni pri kraju. Vprašati se je torej treba, kdo bo opravil za mujeno, če nujnih vprašanj ne bomo sproti reševali!



V mehanični delavnici kmetijske ka dela. Kadar traktorju opeša motor, odpeljejo na »ambulantno zdravilje« stokrat pa se popravi zavleče za več hanizacije za delo je pač odvisno od predvsem od rezervnih delov, ki jih kuje. Marljivi mehaniki popravijo postva vedno v najkrajšem možnem času.

zadruga v Trebnjem nikoli ne zmanj- ali se polomj ta ali onj priključek, ga nje. Stroj včasih hitro popravijo, čet- tednov. Usposabljanje kmetijske me- težavnosti okvar in v zadnjem času na domačem trgu na splošno primanj- ljedelske stroje in razna vlečna sred- (Foto: ANICA STARIČ, KZ Trebnje)

## Delavski sveti izvoljeni

Tudi delovne organizacije v trebanjski občini so te dni izvolile delavske svete. V novih organih upravljanja so povprečno slabši in manj zavzeti predstavniki kot do zdaj. Kaže, da so upravljalci s precejšnjo resnostjo izbrali kandidate v samoupravne organe.

## Tovariš Avbelj v Trebnjem

Na povabilo občinskega komiteja Zveze komunistov in drugih političnih vodstev je 7. junija obiskal trebanjsko občino sekretar CK ZKS Viktor Avbelj. Dopolndne je obiskal več delovnih organizacij (Obrat MODNA OBLAČILA, TSS MIRNA, DANA, GRE- DA) in se z njihovimi pred- stavniki pogovarjal o perečih vprašanjih proizvodnje, investiranja, odnevu ukrepa o zamrzovanju cen in podob- nem. Popoldne je tovariš Av-

belj v Trebnjem predaval o gospodarstvu, perečih vpraša- njih na področju delovne sto- rinosti in ukrepah, ki jih je bilo treba nujno sprejeti, da bi delovne organizacije spod- budili k smotrnejšemu gospodar- jenju. Predavanja se je udeležilo nad 70 obiskovalcev, zlasti pa člani obč. Komiteja ZKS, obč. odbora SZDL, sek- retarji OO ZKS in direktorji ter predstavniki organov upravljanja iz podjetij.

## Že enajst krajevnih skupnosti

Občani trebanjske občine te dni uresničujejo svoje, v preteklosti nešteto krat ponovljene želje. Na zborih volivcev, ki bodo končani naj- verjetneje do začetka druge polovice junija, so ustanovili krajevne skupnosti že v enajstih krajih. V šestih krajih bodo krajevne skupnosti u- stanovili v dneh, ki prihajajo. Občinska politična vod- stva, ki spremljajo to samo-

odločanje občanov, menijo, da ustanovljajo občani kra- jevne skupnosti res po trezni presoji, nezaletavo, kar je možno ugotoviti tudi iz pred- videne kandidatne liste za vodstva in organe upravlja- nja krajevnih skupnosti. Prve krajevne skupnosti oziroma njihovi sveti se tudi že pri- pravljajo na seje, kjer bodo izvolili organe in se pomenili o programu dejavnosti.

V TREBANJSKI OBČINI LETOS PRVIC

# Patrolni marš 4. julija

Predlog predsedstva občinskega Združenja zveze borcev v Trebnjem: pet- članske ekipe borčevskih organizacij in mladine na patrolno orientacijskem pohodu s tekmovanji za prehodni pokal - Prihodnje leto tudi na tem področju medobčinsko sodelovanje

Na 3 do 5 km dolgo mar- šruto bodo poslane vse borčev- ske organizacije v občini eno ali več ekip po 5 članov, v nekaj ekipami pa bo sodelo- val tudi mladinski odred Ma- tije Gubca, v katerem so ob- vezniki predvojaške vzgoje. Da bi bil marš čimbolj pester, bodo lahko sodelovale tudi ne- borčevske ekipe.

Patrolno orientacijski pohod bo obsegal med drugim tekmovanje z malokalibrsko puško, iskanje markantnih točk, spoznavanje topografskih znakov ter poznavanje zgodovine iz NOB pomemb- nih objektov in krajev. Ekipe

bodo tekmovale med seboj, najboljša bo prejela prehodni pokal, druge za njo pa diplo- me in manjša priložnostna darila.

Organizatorji prvega poho- da v trebanjski občini ta čas že pripravljajo vse potrebno, da bi se zamislil vsestransko posrečila. Računajo na dobro udeležbo predstavnikov vseh krajevnih organizacij ZB ka- kor tudi drugih organizacij, ki so tem sorodne. Letos bo prireditev občinska, prihod- nje leto pa želijo tudi na tem področju vpeljati medobčin- sko sodelovanje.

## Ugoditi najbolj oddaljenim!

Na letnem občnem zboru Rdečega križa v Trebnjem so se 7. junija pomenili o naj- bolj potrebnih letošnjih nalo- gah. Med drugim so se zavze- mali za še večjo preventivno dejavnost v zdravstvu, kar bo po mnenju udeležencev obč- nega zbora možno izvesti, če bodo vsi zainteresirani sode- lovati in pomagali. Razen te- ga so se potegovali za to, da bi bili občani, ki prihajajo k zdravniku v Trebnje iz bolj oddaljenih krajev, delež-

ni posebne ugodnosti. Ugod- nosti vidijo v tem, da bolni- ku iz krajev, ki imajo slabe prometne zveze, ne bi bilo treba večkrat priti k istemu zdravniku, če ga ta prvi dan (v rednem delovnem času) ne bi mogel pregledati, ampak bi bil lahko pregledan popol- dne. Menijo, da bo z marlj- vim zdravstvenim osebjem lahko doseči sporazum, da bodo v izjemnih primerih de- lali tudi po delovnem času.

## 1958 - prelomnica

»Kdaj se je obrnilo na boljše?«  
»Ob združitvi takratnih treh občin - mirenške, mo-

vojni nismo utegnili obnovi- ti. Šele v letih od 1947 do 1950 so bile ustanovljene manjše delavnice (mizarske, krojaške, čevljarke), ki so se pretežno pečale z usluž- nostno dejavnostjo. Nagel razvoj industrializacije v Slo- veniji in v vsej državi pa je povzročil, da se je tudi v na- ši občini začela spreminjati struktura prebivalstva. Ra- čunamo, da je odšlo od 1947 do 1950 iz občine nad 1800 mladih ljudi, ki so se zapo- silili v najrazličnejših pano- gah.

Površina občine je 30 828 ha, od tega 13.586 ha kmetij- skih zemljišč in 17.242 ha gozdov. Občina obsega pre- ježni del mirenške in teme- niške doline z obrobniimi po- bočji gorje, na jugozahodni strani pa tudi nekaj višjega kraškega sveta Suhe krajine. Priondna izoblikovanost tal ustvarja ugodne prehode, po katerih poteka gosta mreža cest in železnice. Ceste, razen avtomobilske ceste, so maka- damske. Območje občine je izrazito kmetijsko, razen te- ga pa je pri nas polno ugod- nih pogojev za turizem.«

## Predsednik Ivan Gole o dvajsetletnem razvoju trebanjske občine

9. maja se je napolnilo dvajset let, kar je zmagovito jugoslovansko ljudstvo pregnalo s svoje zemlje okupatorsko svot in si začelo urejati srečnejšo prihodnost. Temeljev za prihodnost največkrat skoraj ni bilo, saj ponekod razen opusto- šene zemlje in neomajne volje v revolu- ciji prekaljenih ljudi, ni bilo nič. V tre- banjski občini, ki je bila včasih okraj, je bil napredek počasnejši, manj skokovit kot v drugih krajih.

»Kaj je torej značilno za to razvojno pot?« smo vpra- šali predsednika občinske skupščine v Trebnjem Ivana Goleta.

»Ko obravnavamo povojni razvoj naše občine, ne more- mo mimo resnice, da je bila Dolenjska zibelka partizanov. Posledice tega smo čutili še dolgo po osvoboditvi. Deže- lo smo obnovljali več let. V vojni je izgubilo življenje nad 300 partizanov iz obči- ne, več kot 450 pa jih je u- mrlo kot žrtve vojne, zato je bila obnova predvsem stvar mladine, njenega poleta.

Območje današnje občine je bilo izrazito kmetijsko. Takratni trebanjski okraj je sprva skrbel le za obdelova- nje zemlje in kasneje za bolj- še pridelke. Industrije po

kronoške in trebanjske - v sedanjo trebanjsko. To je bilo leta 1958. Narodni doho- dek na prebivalca je bil v tem letu še 69.831 dinarjev ali trikrat manjši od pov- prečnega republiškega, ki je znašal 223.612 dinarjev. Po letu 1958 se je naglo povečala zaposlenost, ob njej pa tudi narodni dohodek.

Socialna struktura prebi- valstva se je močno spremin- jala in se hitro spreminja tudi še danes. Leta 1959 smo imeli 60 odstotkov kmečkega prebivalstva, leta 1963 že sa- mo 55 odstotkov, letos pa računamo, da ga bo le še 52 odstotkov. Zaposlenost se si- cer počasneje veča, imamo pa že 3400 zaposlenih, od te- ga v občini 59 odstotkov, iz- ven nje pa 41 odstotkov. Na- rodni dohodek na prebivalca se je leta 1963 povečal na 198.200 dinarjev, letos pa naj bi bil že 287.000 dinarjev.«

## Vpliv zmanjšane investi- cijske potrošnje

»Je družbena akumulacija že zadostna?«

»V zadnjih dveh letih so bili doseženi pomembni go- spodarski uspehi, ki se ka- žejo v hitrejšem porastu proizvodnje na vseh področ- jih. V kmetijstvu je predvi- deno, da bo 25 odstotkov ob- delovalne zemlje v družbenih rokah, 75 odstotkov pa bo ostalo zasebnikom. Občinska skupščina si prizadeva, da bi hkrati s podružabljanjem zemlje odprli nova delovna mesta za sproščeno delovno silo v kmetijstvu. To je tež- ka naloga, ker občina gospo- darsko še ni tako močna, da bi si zagotovila akumulacijo za razširjeno reprodukcijo. Razen tega se investicijska potrošnja nasploh zelo zmanj- šuje, s tem pa seveda tudi možnosti za zaposlitev ob- čanov.

Lani so se začele rekon- struirati Tovarna šivalnih strojev in DANA na Mirni ter trebanjska KEMO.OPRE- MA. Dela teko pod sila tež- kimi kreditnimi pogoji. Kme- tijska zadruga pa gradi veli.

(i. z.)





# Sprejet je prvi zazidalni načrt

Izboljšano poslovanje občinske uprave – Še vedno »VIP« za štipendije – Delovnih mest ni več na izbiro – Kaj je ceneje: individualna gradnja ali stanovanja v blokih? Odnos občan-uprava brez pripomb? – Pogodba za financiranje NBL odložena

V četrtek, 10. junija, sta se sestala na 3. skupno sejo oba zbora občinske skupščine Novo mesto. Seji je prisostvoval tudi zvezni ljudski poslanec Vinko Kastelic. V razpravi po poročilu o delu uprave občinske skupščine je odbornik Zvone Perc med drugim dejal:

»Čeprav se je v poslovanju uprave od zadnjega poročila že marsikaj spremenilo, bi bilo treba delo, ki je še zelo koncentrirano v rokah načelnikov, čimbolj prenesti na posamezne referente...«

Govoril je tudi o štipendiranju:

»Navzlic priporočilu občinske skupščine nekatere gospodarske organizacije še vedno dodeljujejo štipendije po zvezah in poznanstvih. Občinska skupščina naj analizira te podpore in ugotovi, na kakšni podlagi se dodeljujejo!«

Poročilo o problematiki in delu nekaterih zavodov je v imenu zavoda za zaposlovanje delavcev komentiral Jože Plavec:

»Vsako leto konča solanje blizu 900 otrok, zaposlimo pa skoraj 1500 ljudi. To ne bo več šlo. Na vasi so samo še stari ljudje, čeprav imamo na našem področju 36.000 hektarov rodne zemlje. Narobe bi se ji bilo odreči na račun tovarnila!«

V imenu zavoda za izgradnjo in urejanje naselij je Mila Hrovatič med drugim dejal:

»Opazamo velik naval na individualno gradnjo. Prostih lokacij praznoprav ni več, med tem pa imamo neprodna stanovanja v blokih in proste lokacije za vrstne hiše...«

Proti pričakovanju ni nihče razpravjal o odnosu občan-uprava. Odborniki, navzlic

pritožbam na zborih volivcev in pisanju po časopisih, niso povedali nič dobrega in nič slabega. Velja pa zapisati, da se je zadnje čase ta odnos dokaj popravil. Za nadaljnje izboljšanje dela uprave je skupščina sprejela več sklepov.

Potem, ko sta predsednik sveta za urbanizem Tone Valentič in projektant inženir Miloš Lapajne obrazložila zazidalni načrt za stanovanjsko naselje Znančeve njive (Nad mlini), je skupščina sprejela odlok o potrditvi zazidalnega načrta te soseske in pravilnik za izvajanje načrta. To je prvi zazidalni načrt, ki ga je sprejela novomeška skupščina. Podobna dokumenta so nato sprejeli tudi

za weekend naselje v Dolenjskih Toplicah.

Skupščina je sprejela tudi pregled dohodkov in izdatkov po občinskem proračunu za minulo leto. Dohodkov je bilo 770 milijonov in pol, izdatkov pa 769 milijonov in četrt.

Odborniki so razpravljali še o pogodbi za financiranje gradnje in opreme nove bolnišnice v Ljubljani. Skupščina smatra, da je gradnja te bolnišnice nujno potrebna, vendar pogodba ne upošteva občin, ki so v zadnjem času gradile take objekte že na svojem področju; ne upošteva občin izven bivšega ljubljanskega okraja, ki pa bodo to bolnišnico, vsaj kot znanstveno ustanovo tudi potrebovale

in ne upošteva možnosti, da bi s sredstvi sodelovali tudi komunalni zavodi za socialno zavarovanje. Zato je skupščina začasno odložila potrditev te pogodbe, dokler ne bodo navedene pomanjkljivosti rešene enotno za vso Slovenijo.

Skupščina je na podlagi izbranih poročil (gradivo, ki so ga prejeli odborniki za to sejo, je tehtalo 58 dekagramov!) sprejela še vrsto drugih odlokov, potrdila najetja posojil in dala poročevne izjave za 9 posojil. Potrdili so predlog komisije za volitve in imenovanja o spremembah v občinski upravi in izvolili nove sodnike-poročnike.

M. MOSKON

## KRAJEVNA ZBIRKA NOB V KARTUZIJU PLETERJÉ ZOPET ODPRTA

### Partizanski dokumenti podgorskih vasi

Dolenjski muzej v Novem mestu je zopet odprl svojo krajevno zbirko NOB v kartuziji Pleterje. Mogoče bo kdo vprašal, zakaj je krajevna zbirka postavljena prav v Pleterjah? Za to je pravzaprav več vzrokov. Eden izmed njih je prav gotovo močna povezanost kartuzije z narodnoosvobodilnim pokretom od vsega začetka. Drugi pa so: nasilna utrditev belogardistične postojanke v Pleterjah in njeno uničenje z napadom partizanskih enot ter napad domobranov in Nemcev na IV. bataljon Cankarjeve brigade na Javorovici. To so zgodovinski vzroki, ki so narekovali krajevno zbirko NOB v Pleterjah. Za to pa govori tudi množica ljudi, ki vsako leto obišče kartuzijo. Tako bodo obiskovalci poleg njenega kulturne

ga bogastva in zanimivosti spoznali tudi okolisko ljudstvo v enem izmed najtežjih obdobij zgodovine.

Posebnost krajevne zbirke NOB v Pleterjah je v tem, da nima razstavljenega prav ničesar drugega kot samo to, kar se je dogajalo v podgorskih vaseh. S fotokopijami dokumentov, fotografijami in zemljevidi hoče krajevna zbirka pokazati razvoj narodnoosvobodilnega gibanja, številne vojaške akcije in rast ljudske oblasti.

Ogledimo si zbirko podrobneje, kakor vedno od leve proti desni. Na prvi steni je 200X120 cm velik zemljevid, na katerem so označeni rajonski in terenski odbori OF, krajevni narodnoosvobodilni odbori, izvzvoljeni že v juniju, juliju in avgustu 1942. leta, pomožna tehnika Gorjanci in njena pot do združitve z okrožno tehniko, delavnice, bolnice, kurirska pota in večja zborovanja. Pod zemljevidom so razni dokumenti, slike rajonskih odborov, košički jih je bilo možno do sedaj zbrati, in tisk pomožne tehnike Gorjanci.

Leva stena je posvečena dvema podgorskima herojema: Vinku Paderšiču, Batrefji in Martinu Kotarju-Marjanu ter vsem padlim borcem iz podgorskih vasi. Krvni davki 53 podgorskih vasi od Podgrada do Premagovcev je 160 oboroženih borcev.

Sprednja stena prikazuje delež Kartuzije Pleterje v narodnoosvobodilnem gibanju. Razstavljeni so fotokopije vseh dokumentov patra priorja dr. Josipa Edgarja Leopolda-Lavova o sodelovanju s partizani, dopisovanje z belega gardo in dokumenti iz izgnanstva. Prikazan je napad

partizanskih enot na belogardistično postojanko v kartuziji Pleterje od 18. do 20. februarja 1943 ter dokumenti naših in okupatorskih vojaških enot o njem. Fotografiski posnetki brata Huga Rožnika pa kažejo posledice tega napada.

Desna stena je povsem vojaškega značaja. Veliki zemljevid 200X130 cm prikazuje pota Gorjanskega bataljona ter vse akcije vojaškega značaja na tem območju. Na malem zemljevidu je narisana skica napada domobranov in Nemcev na Javorovico 16. marca 1944, kjer je taboril IV. bataljon Cankarjeve brigade. Fotografije kažejo od Italijanov bombardirane vasi: Vrhnopolje, Gaberje in Jugorje v avgustu 1942. Skrb za ranjence prikazujejo slike vseh bolnic na tem področju ter pokojnega, od

## Zakaj so EE v ozadju?

Seje delavskih svetov so prenatrane z gradivom, obratni delavski sveti in sveti ekonomskih enot pa nimajo materialnih pristojnosti – Z novimi pristojnostmi, ki jih lahko damo nižjim samoupravnim organom, bi DS in upravne odbore razbremenili

Delavsko samoupravljanje se ne uveljavlja tako kot bi želeli, še slabše pa je s samoupravljanjem v ekonomskih enotah, ki so zaživele celo desetletje pozneje kot delavski sveti. Zlasti v večjih kolektivih ugotavljajo, da so seje delavskih svetov prenatrane z gradivom, ki bi ga bilo treba prediskutirati zelo pazljivo in nemalokrat tehtne odločitve sprejeti s posebnim premislekom. Hkrati s tem ugotavljamo, da se samoupravljavci v delovnih svetih in upravnih odborih izpreminjajo v neke vrste glasovni stroj. Zakonodajna, razni predpisi, gospodarski sistem in podobno se zelo hitro izpreminjajo in zahtevajo hkratno prilagajanje politike v gospodarstvu. Družbeno ekonomska izobrazba našega proizvajalca pa je sorazmerno nizka in le stežka dojemata vsebino in pomembnost gradiva, o katerem naj bi odločal.

Pred nedavnim je občinski sindikalni svet Novo mesto sklical razgovor, na katerega so bili poleg članov predsedstva povabljeni tudi predstavniki 11 delovnih organizacij. V lanskem jeseni je posebna komisija občinskega komiteja ZK opravila v teh podjetjih anketo o samoupravljanju. Anketirani člani samoupravnih organov in nekateri proizvajalci so odgovarjali na splošna, sorazmerno lahka vprašanja. Pokazalo se je, da v nekaterih podjetjih sploh ni pregledov o sejah samoupravnih organov, da mnogi člani DS in samoupravnih organov niti ne vedo, koliko članov štejejo samoupravna telesa v podjetju in da si mnogi izmed njih niso na jasnem niti o najosnovnejših nalogah samoupravljanja.

Ob naštetem se torej ni potrebno čuditi, če samoupravni organi le stežka sledijo potrebam, če se morajo sestajati zelo pogosto, če so njihovi dnevni redi predolgi in če se glasovanje izpreminja v mučni opravki.

Precej drugačna je slika v samoupravnih telesih ekonomskih enot. V njih so samoupravljavci zelo aktivni, ker obravnavajo konkretno problematiko, ki jim je blizu in jo torej lažje razumemo. Zal pa imajo samoupravni organi v ekonomskih enotah še vse pre malo materialnih pristojnosti. Prav bi torej bilo, ko bi v delovnih kolektivih proučili delovanje ekonomskih enot in jim poleg moralnih prepuščili tudi materialne pristojnosti. Ekonomske enote bodo kaj hitro zaživele in se enakovredno vključile v reševanje problemov kolektiva. S takšnim delovanjem pa bomo hkrati razbremenili delavske svete in upravne odbore ter časovno skrajšali njihove seje. V bodoče bodo lahko ti najvišji organi delavskega samoupravljanja v kolektivu nato razpravljali le o bistvenih problemih, reševanje podrobnosti pa prepuščali obratnim delavskim svetom in svetom ekonomskih enot.

ustašev ubitega dr. Stanka Orneliča.

Razstava je v sobi levo poleg glavnih vrat v kartuziji in je dostopna tudi ženskem spolu. Odprta je vsak dan. Pri vstopu samostana dobite knjigo vtisov, v katero naj se obiskovalci vpi-

šejo. Partizane, ki so se borili v teh krajih, prosijo Dolenjski muzej, da v knjigo vtisov napišejo napake, ki jih bodo opazili ali nove predloge, kajti le na ta način bomo prišli do popolne krajevne zbirke za to območje. J.Z.

## Recital slovenske lirike

Sodelovanje mladine iz NOVOTEKSA in pripadnikov novomeške garnizije je spet obrodiло. 10. junija zvečer smo v klubu Doma JLA poslušali recital slovenske lirike po zamisli režiserja vojaška Zvonimirja Kolarja.

Vsebinsko je bila prireditel sestavljena iz dveh delov: socialne in borbene poezije. V zboru so bili predstavljeni: Zupancič, Gojča, Kosovel, Gruden, Fatur, Brnčič, Kajuh, Bor, Lévec in drugi pesniki do mlajšega rodu, katerega predstavnik je Merhart. Uvodoma je pomen te poezije in same prireditve označil književnik Severin Šali. Recitali so: Milena Mav-

sar, Predrag Glodjajc, Lada Sečnjak, Matija Stupica, Cveta Pate, Majda Smrekar, Jože Simčič, Nada Mirtič, Zvonimir Kolar in Sava Sever in Ljubljane. Poslušalci so najtopleje sprejeli interpretacijo Severjeve. V prireditvi so se posrečeno vključili pevci KUD Svobode Dušan Jerreb pod vodstvom Tonea Marklja.

Večer je vsekakor zaslužil večjo pozornost, kakor pa mu jo je izkazalo z maloštevilnimi obiskovalci novomeške občinstvo. Je to znak, da je kulturnih prireditvev (te vrste?) preveč, ali da zanje ni zanimanja? Pogrešali smo mladino.

## KONCERT ZABAVNIH MELODIJ V DOMU JLA

### MLADI IN STARI ZADOVOLJNI

V petek, 11. junija zvečer, smo poslušali v domu JLA v Novem mestu lep koncert zabavnih melodij v interpretaciji zabavnega orkestra novomeške garnizije in domačih pevcev. Koncert, ki je obsegal kar 23 dokaj zahtevnih skladb iz repertoarja zabavne glasbe, je bil v prvem delu morda nekoliko šibkejši predvsem v intonaciji in dinamiki, v drugem delu pa znatno boljši.

Peli so Ivica Srblijin in Dinko Banič, ki služita vojaški rok v Novem mestu, ter do-

mačini Katjuša Suhý, Majda Udovič, Milena Zaletel in Janez Rustja. Vsi so pokazali dovolj muzikalnosti in ritmičnega čuta, kar pri podobnih nastopih mnogokrat pogrešamo. Skoda, da so navadno prepuščeni sami sebi, saj bi se iz njih lahko razvili odlični interpretatorji zabavne glasbe. Posebno so navdušili dueti. Med posamezniki sta bila najboljša Janez Rustja z »Granado« ter Dinko Banič s skladbama »Naš kapetana ter zelo doživeti »Cergamik«.

Skoda, da je bil orkester včasih premočan, predvsem kadar so nastopili pevci s šibkejšim glasom.

Redkokdaj doživimo, da je ob polni dvorani na koncertu zabavne glasbe publika tako mirna in zavzeta za poslušanje. Kljub pretežno mladim poslušalcem na petkovem koncertu smo se starejši spontano pridružili odobravanju in navdušenju, kadar so nastopajoči to zaslužili odobravanju in navdušenju. Ob taki publiki je

užitek poslušati koncert zabavne glasbe.

Tako resno pripravljena prireditel pa bi zaslužila tudi bolj resne plakate: naslov koncerta »DA DA UN PA« (navzlic »komercialnemu« učinku) ni najbolj primeren!

Ob tem koncertu moramo spet pozdraviti razveseljivo sodelovanje pripadnikov armade z novomeško mladino. Želimo, da nam takšno sodelovanje pripravi še več tako uspešnih kulturnih prireditvev! Ja.



Janez Rustja je z zahtevno »Granado« dvignil val navdušenja v dvorani



Milena Zaletel je pred novomeško publiko uspešno prestala debut z znanim šansonom Edith Piaffove »Ničesar ne obžalujem«



# Dijaška misel sedmih desetletij

Ob razstavi dijaških rokopisnih listov v študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu

Kot kraj se Novo mesto lahko ponaša s tem, da je med najstarejšimi kulturnimi središči v Sloveniji. Ker ima gimnazijo in druge srednje šole, se je vanj že od nekdaj zatekla izobrazbe žejna mladina s podeželja ter bližnje in daljnje okolice. Iz različnih nagibov so se porajali dijaški listi, nemalokrat zato, da bi v njih izrazili svoje življenjske nazore, misli in čustva mladi napredni ljudje. Nemalokrat so glasila izhajala tudi zato, da so v njih objavljali literarne prispevke nadarjeni dijaki.

Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu je ta mesec razstavila vsa dostopna glasila, ki so se na raznih novomeških šolah pojavljala od konca prejšnjega stoletja. Ko si ogledujemo te, oblikovno bolj ali manj skromne, pa vsebinsko bogate zapise, ne moremo mimo ugotovitve, da je mlade pišočke rodove vseh generacij vodila neizčrpna želja, da bi se izrazili. Pot do tega je bila čisto zelo mučna, saj tako politične kot šolske oblasti za dejavnost dijakov niso vedno kazale najboljše razumevanja. Tako tudi lažje razumemo, zakaj imajo nekateri listi samo po nekaj števil, drugi pa le nekaj letnikov.

Gimnazija prednjači tako

po tradiciji kot po številu in kvaliteti dijaških listov. Tu je »Litirija« (1896), tu »Vigreda« (1896), tu »Zadruga« (1896), in po vrsti — če omenimo še nekatere: »Izpod Gorjancev« (1910), »Krka« (1924 in almanah 1932), »Vesna«, »Zarja«. Kmetijska šola na Grmu je v letih 1926—1932 izdajala »Brazda«, šmihelska meščanska šola »Zarke«, učiteljske »Naša misela«. Iz leta 1891 je ohranjena številka humorističnega lista »Obada«. Ta čas, ta desetletja so bila tako rekoč zlata leta za dijaška glasila. To je bil čas, ko so objavljali prve pesmi in črtice Dragotin Kette, Jože Cvelbar in Milan Pugelj, če omenimo samo te tri od tistih, ki so se prebili.

Kasnejša leta, zlasti vojni čas, je za celo desetletje zavrl izhajanje dijaških listov. Gimnazija je šele v šolskem letu 1952/53 dobil aliterarno glasilo »Brtjek«. Ze jeseni 1953 se je »Brtjek« preimenoval v »Stezece«, ki jih po dvajsetih letih izhajanja izdajajo še zdaj. Na učiteljsku so 1953 izdajali »Glas mladih«, pozneje pa »Naša misela«. Svoj list je dobila tudi osemletka »Odeve«, »Pionirski glas« in taborniki »Strelas«, »Toma Hawka«, »Trdinov skavt«, »Bliska«.

Razstavo, ki bo odprta do

prvih dni v juliju, si vsa-akor velja ogledati. Nimamo vsak dan priložnosti, da bi videli dragocene rokopisne liste, ki so danes že biblioteka redkost. Zato moramo biti hvaležni študijski knjižnici, da nam je, in to za daljši čas, pustila na ogledu stvaritve, ki bi jih sicer nikoli ne mogli videti. (i. z.)

## Ne, ker je Cigan!

Rudi Brajdič, osemnajstleten fant iz Zabjeka, bi se rad zaposlil. Zbral je dokumente in se prijavil v Zavodu za zaposlovanje delavcev. Prosto delovno mesto je bilo pri KOVINARJU. Še preden je šla Rudijeva prošnja naprej, sta poskušala predstavnik zavoda in tajnik komisije za cigansko vprašanje pri občinski skupščini vplivati na KOVINARJEVO vodstvo, naj bi v tem primeru, ko gre za zaposlitev Cigana, ne gledali preozko. KOVINARJEV direktor je zatrdil, da bo že poskrbel, da bo fant dobil de-

lo. Neizkušeni Rudi je nekajkrat potrkal na KOVINARJEVA vrata, da bi zvedel, ali je že sprejet, vsa-kokrat pa so mu rekli, naj pride prihodnjič. Ko se je spet pojavil v upravi kovinskega podjetja, so mu rekli, da je delavski svet prošnjo zavrnil. Rudi je bil tako spet tam, kjer je začel — na cesti, v žepu pa je imel dokumente, da je sposoben za delo v kovinski stroki.

Neuspešen je bil tudi polkvalificirani kovinar in gasilski podčastnik Marjan Brajdič, ko se je prijavil v gasilskem domu v Ločani, kjer so iskali človeka z njegovo kvalifikacijo.

Značilno je, da so obema, Rudiju in Marjanu, pojasnjevali, da ju (neadoma) ne potrebujejo, da je predvideno delovno mesto že zasedeno in podobno. Razlog za tako pojasnilo je bil lahko samo ta: oba fanta (Marjan pravzaprav že oče družine) sta Cigana. Samo ta razlog so imeli v KOVINARJU in gasilskem domu, da si jim ni bilo treba »naprtiti« ljudi temnejše polti ter drugačne rase, narodnosti in govori-ce, kot so drugi zaposle-ni.

Ko so tako pri KOVINARJU kot pri gasilskem domu rekli odločen NE, so pozabili, kaj pravi ustava. Naj citiramo samo izveček. Člen 33 Ustave SFRJ: »Občani so enaki v pravicah in dolžnostih ne glede na razlike v narodnosti, rasi, veroizpovedi, spolu, jeziku ali družbenem položaju. — Vsi so pred zakonom enaki.« Ali pa so po vsem tem res vsi enaki?

## Končno: novi avtobus!

Če so informacije ki smo jih v terek opoldne dobili ob zaključku številke v avtobusnem podjetju Gorjanci točne, potem je včeraj ali danes prvokrat peljal na mestni progi novi avtobus, ki ima 20 sedežev in 40 stojišč. V terek so avtobus peljali v Ljubljano na registracijo in po tablico.

## NOVOMESTO



V Valvasorjevi zapuščini, ki jo hranijo v Zagrebu, so našli dve obliki novomeškega grba. Prvo smo pred tedni že objavili v našem listu, drugo pa vidite na gornji sliki, ki jo je za knjigo Grbovi Jugoslavije še pred vojno narisal zagrebški arhivar Emil Laszowski. Barvne nalepke z grbi so prilagali zavitkom kave HAG, vneti zbiralci pa so potem nalepke lahko razporedili po omenjeni knjigi o grbih. Barvna nalepka je sicer precej stilizirana, vendar dokaj verodostojna in zato tudi zanimiva



Katere predloge so vodile slikarja, da je za novomeški rotovž naslikal takle grb, še ni znano. Razlike, ki jih po naših do sedaj objavljenih reprodukcijah kaj lahko zasledite, res niso majhne: baldahin, krona, žezlo in jabolko v zamenjanih rokah, oseba stoji itd.

## Razpis Zavoda za izobraževanje v Novem mestu

V jeseni 1965 bo zavod odprl naslednje oddelke za strokovno izobraževanje zaposlenih (v primeru zadostnega števila prijaviteljev):

1. oddelke tehniške šole strojne stroke, v katerega se lahko vpíšejo kvalificirani delavci vseh poklicev kovinske stroke,
2. oddelke tehniške šole elektro stroke, v katerega se lahko vpíšejo kvalificirani delavci v elektro stroki.

Solanje oddelkov pod zaporedno številko 1 in 2 traja 4 leta, predavanja so 3 do 4-krat tedensko v popoldanskem in večernem času. Začetek pouka v šolskem letu 1965/66 bo 5. septembra 1965.

Oddelki tehniških šol za zaposlene omogočajo delavcem dosego srednje strokovne izobrazbe — naziv tehnika.

Interesenti s področja Dolenjske naj se prijavijo do 5. julija 1965 in predložijo:

## RAZPIS EKONOMSKE ŠOLE V NOVEM MESTU

Ekonomska šola v Novem mestu objavlja razpis za vpis v 1. razred v šolskem letu 1965/66.

V 1. razred bomo sprejeli 70 učencev in učenk. Pogoj za sprejem je uspešno končana osnovna šola. Prošnje, kolkovano s 50 din, oddajte do 27. junija in priložite spričevalo ter izpis iz rojstne matične knjige. Priložite tudi dopisnico s točnim naslovom, s katero vas bomo obvestili o sprejemu. Sprejemni izpiti bodo 28. junija 1965 ob 8. uri iz slovenskega jezika in matematike. Izpiti bodo v prostorih naše šole, ki so v zgradbi osnovne šole.

Ekonomska šola — oddelke za odrasle in strojeopisni tečaj pri Ekonomski šoli v Novem mestu sporočata:

Prošnje za sprejem v 1. razred ES — oddelka za odrasle in v začetni strojeopisni tečaj oddajte do 15. avgusta. Prošnja mora biti kolkovana s 50 din državnih takse in ji priložite zadnje šolsko spričevalo, izpis iz rojstne matične knjige in dopisnico z vašim točnim naslovom. Prvi sestanek vseh vpisnikov bo 7. septembra 1965, ob 16. uri, v prostorih ekonomske šole.

## Ni zanimanja za turizem?

Dolenjska turistična zveza je v začetku junija pripravila pester, zanimiv in dobro organiziran seminar za turistične informatorje in vodilce, saj zahteva razvoj turizma dobro organizirano tovrstno službo, ki mora biti povsod, kjer turist išče usluge, vedno pripravljena. Pričakovati je bilo torej, da bo obisk na petih predavanjih dober, saj so na zvezi računali, da bo prišlo okrog 30 ljudi. Zgodilo pa se je precej drugače. Prvi dan jih je prišlo 18, naslednja dva po 10, tretji dan jih je bilo 14 in zadnji 12. Izredno slabo so se seminarja udeležili gostinci, pogrešali pa so še predstavnike Petrola in avtobusnega podjetja Gorjanci, katere so tudi povabili.

Na tečaju so govorili o turizmu, o njegovi organizaciji, o turistični geografiji, o informativni službi, o propagandi in odnosu do turizma, seminar pa so zaključili s turističnim ogledom Novega mesta. Predavali so Marko Ivanetič, Niko Paulič, prof. Marjan Dobovšek, Tone Knez ter Ivan Varga in Joško Dolničar.

## V nedeljo prvenstvo Dolenjske v balinanju

Na igrščih na Loči v Novem mestu bo v nedeljo, 20. junija, letošnje prvenstvo Dolenjske v balinanju Sodelovalo bo osem najboljših ekip: pet iz Novega mesta: Pionir, Železn čar, Borac, 13. maj in Poštar, Celulozar iz Krškega, Kočevje in zmagovalec v občini Trebnje. Pričetek tekmovanja bo ob osmi uri. Dve najboljši ekipi se bosta uvrstili na republiško prvenstvo, ki bo v Ljubljani. (en)

## NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

GVET: arnike (800 do 1000 dinarjev po kvaliteti), bele deteljice (270) rdeče deteljice (270), bezga osutega (300), bezga s peclji (220), lipe (360), ranjaka (150), mačje tačice (650), kamilice (1000), močvirskega osloda (220), jesenske rese (120).

LISTJE: ozkolistnega tropotca (130), širokolistnega tropotca (100), šnarnice (400), beladone — volčje češnje (400), gozdne jagode (130), jeternika (300), melise (350), borovnice (140), lapuha (90), bršljana (140), pljučnika (130), grenke deteljice (400), robide (65), maline (70), krebujlice (200), leska (40), gloga — belega trna (100), rumenega regrata.

RASTLINE: hribske rese (250), dišeče perle — valdmajstra (150), tavrentroze (120), vodne kreše (180), melise (140), grenke arnike (1100), navadne ravnice (300), žonikija (200), zdravilnega jetelnika (150), grenkuljice (90), škročnice (150), dobre misli (80), urhovke (100), črnobine (130), travniškega jetelnika (130), njivske mačhe (140), rumene jakote (100), smolnice (70), gladilnika (90), betonike (90), listčajka — listčaja repa (80), poljaja (70), gladeža (50), pitčije kaše (200) materne dušice (40).

LUBJE: krblike (180), češmina od palic (120), češmina od korrenin (480), brogovite (120).

KORENINE: gozdna korenina (400), bodeče neže (300), regrata (200), cikorije (100), medvedovih tac (280), arnike (800 do 1000 dinarjev po kvaliteti), ropnica (120), beladone — volčje češnje (250), gladeža (100), pastinake (200), malega divjega janeža (800), sladkih korenin (250), črnobine (200), srčne moči (suhe 500 dinarjev), srčne moči (suhe 200 dinarjev), baldrijana (400), trobentice (250), gabeza (100), koprive pekoče (70), velikega divjega janeža (400).

VRŠČIKE: gloga (450), brinja (50) SEME: jesenskega podleska (800 do 1000 dinarjev po kvaliteti), kumine — kimla (500).

RAZNO: listčajkov prah (1300), gomolji kukavice (2000), zelene orehove luščine (80).

Vsa pojalnita dobita v našem skladišču, Novo mesto, Slakova 8.

## Seminar delavske univerze

Delavska univerza v Novem mestu bo prihodnji teden organizirala seminar o interni zakonodaji delovnih organizacij. Seminar je namenjen strokovnim delavcem splošnih in kadrovske službe, statutarnim komisijam, političnim delavcem, direktorjem in predsednikom sindikalnih podružnic. Ker pričakujejo večjo udeležbo, bodo seminar razdelili po skupinah za manjša podjetja, za večja podjetja, za zavode in za zavode s področja šolstva in kulture.

Na seminarju bodo obravnavali naloge delovnih organizacij pri usklajevanju statutov in drugih samoupravnih aktov, govorili bodo o novem temeljnem zakonu o zavodih, o novem temeljnem zakonu o varnosti pri delu, o medsebojnih delovnih razmerjih in o novem zakonu o delovnih razmerjih, na koncu pa bodo imeli zaključni razgovor o prilagoditvi zbiroma uskladitvi statutov in drugih splošnih aktov delovnih organizacij z ustavo in zakoni.

## Novomeška kronika

**TURISTICNA SEZONA** se je začela. Vodnjak na novomeškem glavnem trgu bi moral biti Novomeščanom in mestu v ponos in okras. Videti pa je, da so ga nekateri namenili za smetišče, saj je v vodi vse polno smeti in odpadkov, pa tudi v bližnji okolici vodnjaka ni ravno najbolj čisto.

**NEKAJ NOVIH PANOJEV** so te dni postavili po Novem mestu. Plakati ranje pa je, kot kaže, še vedno precejšen problem, saj različni plakati vabijo ljudi še dolgo po tem, ko je prireditev, ki jo je plakat propagiral, že za nami. Z malo dobre volje bi se tudi to pomanjkljivost dalo odpraviti.

**HOTEL KANDJA** bo odslej vsako soboto in nedeljo priral ples. Poletje in turistična sezona sta se torej že začeli.

**LUCKE** gredo Novomeščanom kar v slast. Kadar je lepo

**Izleti novomeškega Planinskega društva**  
V nedeljo, 27. junija, vas vabi planinsko društvo Novo mesto na prijeten izlet: odhod zjutraj z avtobusom do priključka na avtocesto pri Hmeljniku, nato peš čez Hmeljnik, Karlovec, Trško goro in Stari grad do Otočca, odkoder bo povratek z avtobusom ob 19. uri.

V nedeljo, 4. julija, pa bo izlet PD na Klek. Odhod z vlakom v soboto ob 22. uri do Karlova in Ogulna, nato z avtobusom in peš na Klek. Povratek 5. julija z vlakom iz Ogulna do Novega mesta

vreme, jih na Glavnem trgu prodajo do tisoč. Novomeščani zdaj bolj kot prejšnja leta skrbijo, da papirnatih vrečk ne mečejo kar po tleh. Seveda pa brez izjem tudi letos ne gre.

**PRAV NIČ PRIJETNO** ni, dobiti golobji spomin na pločniku Ceste komandanta Staneta, na glavo ali na obleko. Mestu pa seveda tudi ni v okras pravo golobje stranišče pred lekarno in morda nad slaščičarno Triglav. Morda bi se le dalo kaj ukreniti?

**16. JUNIJA** so bili neprijetno presenečeni kalici nočnega miru, saj so miličniki priprli tri sezonske delavce, ki se bodo morali zagovarjati pred sodnikom za prekrške. To bo najbrž spametovalo tudi druge, tako da se meščanom, posebno na Glavnem trgu, obeta prijetnejše spanje!

**SOBOTA IN NEDELJA** bosta za ljubitelje športa kar privlačni: od sobote bodo na Loki kvalifikacije rokometišev za 7stop v drugo slovensko ligo, kjer bodo poskušali sredo tudi Novomeščani, na balniških zraven teniškega igrišča pa se bodo v nedeljo pomerili najboljši dolenjski balinarji. Morda bodo tudi Novomeščani posegeli v boj za najboljša mesta!

**MNOGO SLABSE** kot sicer je bil založen ponedeljkov živilski trg v Novem mestu. Tokrat so prodajali jajca po 38 dinarjev, solato na merico po 50 dinarjev, česen v šopkih po 50 dinarjev, sirčke po 20 dinarjev komad, smetano v skodelicah po 150 dinarjev, lanski krompir po 50 dinarjev kilogram, fižol po 200 dinarjev liter, mleko po 90 dinarjev liter, jagode po 400 dinarjev liter in špinac na merico po 50 dinarjev.

**GIBANJE PREBIVALSTVA**: rodili sta: Jelka Pintar iz Jerebove 20 — Boruta, in Ivica Lovrin — Čankarjeve 1 — Matejo

# Borbenost v bratstvu in enotnosti

ZDRAVNIK VAM SVETUJE



Franc Babič — junak steze

## Pol ure z državnim prvakom

Prišel je nenapovedano, bilo je slučajno srečanje. Srečanje s človekom, čigar ime pozna vsak ljubitelj avtomoto športa pri nas.

Naš državni prvak je nadvse skromno sprejel čestitke za veliko zmago, ki jo je izbojeval prejšnjo nedeljo v Krškem. Čestitke je sprejel tako skromno, kot da ne velja njemu.

Pogovarjala sva se kot stara znanca. Njegova mirna, toda odločna beseda pove veliko; mirna je prav tako kot on pred startom.

V razgovoru mi je povedal, da je vozil že na speedway stezah skoraj vseh evropskih držav. Ko sem ga vprašal, kako je bilo v Ljubljani, se je zamislil, potem pa je z nekakšno otožnostjo v očeh odgovoril, da je imel smolo.

Večja okvara na njegovem starem konjičku mu je preprečila pot do uresničenja njegove skrite želje. Upi, da bo nastopil na svetovnem prvenstvu, v domovini njegovega športa, v Wymbleyu, so splavili po vodi. Moral se je sprijazniti z grenko resnico: da njegov stari stroj ni več kos naporom, za kakršne je namenjen, novi stroj, ki je že vplačan, pa noče in noče prispeti — kot da bi hotela usoda tudi v tem preizkusiti njegovo železno voljo.

Nisem si mogel kaj, da ga ne bi povprašal, koliko časa bo še nastopal. Brez premisleka je povedal, da je bilo pred leti, ko je na nekem tekmovanju vse po vrsti premagal tekmovalca, star 48 let! Razumel sem, kaj je hotel povedati in prepričan sem, da bo še dolgo s svojim jeklenim prijateljem oral speedway steze.

Ko sem omenil, kako mačehovski odnos imajo naši časniki do njegovega športa, saj sta Delo in Ljubljanski dnevnik prinesla le nekaj vrstic obvestila o mednarodnem tekmovanju v Krškem, se je grenko nasmehnil. Razumel sem ga; strinjam pa se z njim, da s tem niso zadovoljni številni ljubitelji tovrstnih prireditev, kar so dokazali v Krškem s tako velikim obiskom.

Beseda je tekla in čas tudi poslovi se je moral. Se stisk roke in že se je tiho poslovil. Franc Babič, veliki mojster jugoslovskega avtomoto športa, je skromen in prav zato toliko bolj simpatičen. Radi ga imamo in številni prijatelji mu želijo tudi vnaprej vso srečo na dirkalnih stezah!

IVAN KRAJNC

## V soboto: kvalifikacije

V soboto in nedeljo bo na Laki kvalifikacijski turnir za vstop v rokometno LCL. Igrale bodo ekipe Sela, Hrastnika, Novega mesta, Medvode, Dupelja, Krmelja in prvaka ljubljansko-dolenjske skupnosti. Organizator je liga odbor LCL.

Sportna srečanja osmega zleta bratstva in enotnosti so minila v vzdušju prijateljstva in velike borbenosti nastopajočih, ki so hoteli pomagati, da bi ta velika manifestacija mladine, športa in prebivalstva pokrajini iz treh sosednjih republik bila še boljše kot vse prejšnje. Sportniki iz Banja Luke, Bihaca, Karlovca, Novega mesta in Siska so v teh zlatih dneh tako kot že sedemkrat poprej tvorili eno samo veliko družino. V posameznih tekmovanjih, ki so bila v Karlovcu, Ogulinu, Dugi Resi in Oslju, so bili doseženi naslednji rezultati:

**NOGOMET:** Za Novomeščane se je tekmovalje v tej panogi končalo že v Novem mestu, ko jih je premagala ekipa Karlovca. V finalu pa je Rudar iz Ljubije premagal Karlovac z dvema goloma v drugem delu igre.

**ROKOMET:** Sisak pri moških in Banja Luka pri ženskih sta bila zmagovalca v tej panogi. Crnomalci so zastopali Dolenjsko; več uspeha so imele ženske, ki so zbrale toliko točk kot zmagovalke.

**GIMNASTIKA:** v borbi telovadcev so bili najuspešnejši domačini, Sisčani pa so na koncu pristali na drugem mestu.

**LJUDSKI MNOGOBOJ:** Banja Luka, Karlovac, Sisak: to je vrstni red treh najboljših ekip v ljudskem mnogoboju.

**STRELJANJE:** v streljanju zračno puško so pri moških zmagali strelci iz Karlovca, pri ženskah pa Novomeščanke, v malokalibrski puški pa so bili najuspešnejši Banjalučani pred Karlovcami.

**TENIS:** Karlovcani so premagali Banjo Luko s 3:2 in Novo mesto s 3:0 in zmagali.

**NAMIZNI TENIS:** Karlovcani so bili s Stipančičem, jugoslovskega namiznotenjskega nacio, premočan nasprotnik za vse ostale Novomeščane so bili tokrat tretji. Pri ženskah pa je bil vrstni red prve dvojice enak kot pri moških: Karlovac, Sisak, le na tretjem mestu je Banja Luka zamenjala Novomeščane.

**KEGLJANJE:** Novomeščani so v odlični borbi z domačimi jevojevalci visoko zmago in se za služeno povzpeli na najvišjo stopnico. Za domačini so se na tretje mesto uvrstili Sisčani.

**SPORTNI RIBOLOV:** Novomeščani so pobrali še eno zmago, saj so bili prvi v ekipni in posamični konkurenci. Zmagovalca sta torej v tej disciplini Novo mesto pri ekipah in Suhli pri posameznikih.

**KOLESTARSTVO:** edina športna točka, v kateri ni bilo Novomeščanov, se je končala s prepričljivo zmago domačih.

**VESLANJE:** Kot smo že pisali, sta Karlovac v moški in Novo mesto v ženski konkurenci zmagala v tej privlačni športni disciplini.

**SAH:** Sisak je bil prvi, Novomeščani pa so končali na četrtem mestu, ker najboljši niso bili v Karlovcu.

**ATLETIKA:** kot v košarki, so tudi v atletiki Novomeščani bili obkrajati tretji; Karlovac je zmagal v obeh konkurencah. Posamezni zmagovalci — ženske 100 m: Jerman (Ka), 200 m: Jerman, 400 m: Rečelj (Nm), 4 x 100 m: Sisak, kopje: Drašković (Ka), daljina: Eškić, višina: Vranešić, krogla: Kremenović (vsi tri BL). Moški — 100 m: Purgar (Ka), 200 m: Zunić (BL), 400 m: Zunić, 800 m: Sminjagić (BL), 1500 m: Korica (Si), 3000 m: Raspopović (BL), 4 x 100 m: Karlovac, višina: Penca (Nm), daljina: Kralj (BL), troskok: Alimpijević (Ka), Krogla: Oreščanin (Ka), kopje in disk: Mandić (BL).

## KRKA takoj za ARGOM!

Desetletnico novomeškega veslaarja so veslači počastili v nedeljo popoldne s Dolenjsko regato ob pomoči tovarne zdravil Krka. Zanimivo je, da IMV, ki ima največ veslačev v društvu, ne kaže za veslaarje nobenega razumevanja, čeprav ima dovolj možnosti. Na Krki smo v nedeljo videli najboljše slovenske veslaške klube ter karlovske Korano in puljsko Istro. Popričakovanih so zmagali veslači iz izolskega Arga, domačini pa so pristali na zavidljivem drugem mestu!

**Rezultati: Člani (1300 m):** skif: Argo 4.47,2, Krka (Dolinssek) 4.57,4, Bled 5.14,0. Double scool: Korana 4.33,1, Argo 4.52,3, Krka (Kebelj, Rifelj) 5.05,1. Četverec: Argo 4.14,4, Istra, 4.21,9, Krka 4.25,9. Dvojce s krmarjem: Argo brez konkurence. Ekipno: Argo 310, Krka 140, Korana in Istra 100.

**Mladinci — skif:** Krka (Mevsek) 4.56,2, Bled 5.09,0, Nautilus 5.12,6. Double scool: Argo 4.51,5, Bled 5.04,0, Krka (Rajjan, Florjančič) 5.25,6. Četverec s krmarjem: Argo 4.37,1, Nautilus 4.41,0, Krka 4.45,2. Ekipno: Argo 250, Krka 180, Nautilus 120.

**Mladinke (500 m):** skif: Nautilus 2.02,2, Krka (Udovič) 2.09,4; double scool: Argo 2.00,0, Krka (Ugovič, Čučelič) 2.33,3, Korana 2.50,8. Ekipno: Argo in Nautilus po 100. Pri članicah Novomeščanke niso imele nasprotnice.

**Končni vrstni red: Argo 760 točk, Krka 420, Nautilus 240.**

## Bo kvaliteta trebanjske odbojke padla?

Franc Opara je eden od standardnih igralcev prve postave trebanjskih odbojkarjev, ki že tretje leto sodelujejo v drugi slovenski odbojarski ligi. Najprej je igral košarko v Ljubljani pri KK Poljane, nato pa je pred 10 leti začel igrati odbojko v Trebnjem. Trebanjci so igrali največ ob občinskih praznikih, leta 1961 pa so prvičkrat zaigrali v drugi slovenski ligi. Ekipa, ki danes brani barve Trebnjega, igra skupaj že kakih 9 let. Iz tega bi se dalo sklepati, da je ekipa stara. Pa ni tako: povprečna starost je okrog 25 let!

— Kako ste letos startali?  
— Do zdaj smo igrali le tekmo v Jelšanah; zmagali smo po dramatičnih petih setih igre! Na žalost pa je prišlo do izgreda: domači gledalci in igralci niso znali športno prenesti poraza. Stvar pa ni bila končana le s tem, da so gostje morali zaščititi sodnika: tekma je bila na splošno presenečenje trebanjskih igralcev razveljavljena, ker je zapisnikar v zadnjem setu zapisal namesto 14:16 15:16. Nevarnost, toda resnično! Sklep o razveljavitvi sta dosegla le 2 člana odbojarske zveze ob prisotnosti sodnika in tehničnega vodje Jelšan. Kaj takega se nam še ni zgodilo! Seveda smo se pritožili in upamo, da bo naš protest ugodno rešen.

— Kako trenirate?  
— Treniramo trikrat na teden po dve uri: Glogovec je igralec in hkrati trener, ker je starejši. Reči moram, da se on največ zanima za odbojko: če njega ne bi bilo, bi tudi odbojke najbrž ne bilo. Pozitivno je, brez telovadnice ni ne treninga ne uspehov. Ko bo telovadnica nared, bodo začeli trenirati tudi mladinci, ki smo jih do zdaj morali zastopati. Če bo letos dolenjska liga, kot govorijo, potem bodo v njej sodelovali tudi naši mladinci.

— Letošnji plasman?  
— Letos bomo verjetno ostali v ligi. Za prihodnjo sezono pa ni še nič zanesljivega trije bomo prenehali igrati in tako morda prihajajo leto odbojke v Trebnjem sploh ne bo več!

— Kakšne so možnosti razvoja drugih športov?  
— Zdaj: namizni tenis na treh mizah, šah v Grmadi, pozimi smučanje in — pikal! Ko bo dograjena telovadnica, bodo možnosti za razvoj drugih športov: rokomet, namizni tenis in nogomet imajo največ možnosti za razvoj, če je tudi zanimanje za te športe največje!

— In upanja za napredek?  
— Upanja in nič drugega, v kateri panogi pa naj bi v Trebnjem uspeli? Mladi nimajo več toliko volje, kot smo jo imeli mi, tako da smo praktično brez možnosti, da bi — če bi tudi imeli ugodne pogoje — prišli v slovensko ligo!

## 4.000 ljudi na akademiji

Na predvečer nedeljskih prireditev se je v odprtem amfiteatru na karlovskega Sancu zbrala množica gledalcev. Najprej so toplo pozdravili predsednika zvezne skupščine Edwarda Kardelja s soprogo in ostalimi uglednimi gosti, potem pa spremljali nastop pisar-

nih skupin iz vseh treh sodelujočih republik. Zborna recitacija in koncert več kot sto harmonikašev slov. kulturnega društva »Triglava« iz Karlovca sta vtisnila prireditvi še bolj slavnosten pečat. Med recitacije »Rdeči cvet« so pionirke pripeljale gostom in gledalcem rdeče nageljne na prsi.

Nastopili so tudi jugoslovanski vrhunski orodni in parterni telovadci, akademijo pa so zaključile folklorne skupine iz okolice Karlovca z veselimi drmežem.

**Naročite DOLENJSKI LIST sorodnikom v tujini in hvaležni vam bodo za pozornost!**



DARKO SETINC je s 133 goli najboljši strelec LCL v pretekli rokometni sezoni. (Foto: O. Gerjevič)

## Nevšečne gliste

Zajedalci človeka, ki spadajo med črve, povzročajo razne nevsječnosti. Zmotno je mnenje, da jih imajo samo otroci. Tudi odraslim ne prizanašajo. Tem črvom pravimo običajno gliste in so različnih oblik. Če so okrogli v prerezu, jih imenujemo obločnočniki, če so trakaste oblike, so trakulje, ploščatim črvom pa pravimo sesači. Nekateri črvi žive le v človeku, drugi potrebujejo še vmesnega gostitelja, ker bi se drugače ne razvili.

Obločnočniki povzročajo prav radi slabokrvnost, nervoznost, včasih težave podobne vnetju slepiča, hušanje, bruhanje, pa tudi koprivko. Ker se posebno pri otrocih zaradi teh glist rada dvigne vročina, zamenjujejo starši glistavost za druge nevarnejše bolezni. Bolezen ozdravimo z zdravili kmalu, če upoštevamo tudi pravila čistoče, posebno rok in nohtov. Če pa si ne umivamo rok pred jedjo, po umazanem delu in po opravljeni potrebi, se teh glist lahko kmalu ponovno nalezemo.

Trakulje povzročajo neprijetne prebavne motnje, od drisk do bruhanja in zaprtja, pa tudi histerične in duševne napade. Zdravljenje je danes zelo uspešno. Okužbo preprečimo s tem, da ne jemo surovega ali slabo ter hitro pripravljene mesa prašičev, goveda in rib, posebno pa ne mesa, ki ga ni pregledal živinozdravnik.

Sesači napadejo žolčna izvodila in zaradi tega hudo obole jetra. Čeprav pri ljudeh ta bolezen ni pogostna, se je ubranimo s tem, da ne pijemo in ne uporabljamo vode, ki ni neoporečna.

Jajčeca vseh glist razpoznamo pod drobnogledom, lahko pa gliste tudi opazimo v blatu cele ali po njihove dele. Higiena, skrajna čistoča in kontrola živil pa glistavost preprečujejo.

Dr. B. O.



Dekleta iz Bihaca med svojo vajo v Karlovcu

## Poljaki in Finci v Brežicah

Rokometno društvo iz Pančeva je poljski Sparti Katovice in finskemu UK iz Helsinkov omogočilo gostovanje po Jugoslaviji. Ti dve moštvi bosta gostovali tudi v Brežicah: 25. avgusta Poljaki, dva dni kasneje pa še Finci. V obeh ekipah nastopajo tudi državni reprezentanti. Domači bodo do takrat postavili montažne tribune in uredili igrišče, brizkone pa bodo postavili tudi luči.

O pripravah pred republiško ligo nam je Darko Setinc povedal: »Začeli bomo 15. julija s prostovoljnimi akcijami za ureditev igrišča, prva prijateljska srečanja pa bomo igrali v avgustu: s Radečani, s Celjem, Krmeljem, z Novim mestom, s Hrastnikom, Poljaki in Finci. Prvo prvenstveno srečanje bomo igrali v začetku septembra. Naš cilj je: obstat v ligi!«

## Ekperimentalna košarkaška šola v Kočevju

Pod vodstvom VSTK Ljubljana je na 8 šolah v Sloveniji eksperimentalni pouk košarke. Na šoli Mirko Brčić v Kočevju vodi šolo prof. Tone Adamič, ki je rekel: Namen teh šol je preizkusiti in vpeljati hitro izvešabanost v košarki, da bi v 25 urah predelali ves program košarke. Gre za zgostitev in zato, da se preizkusi, ali naj se prej igra in nato radi osnovne elemente ali obratno. Zdaj sta v tej šoli dva oddelka po 24 učencev; vsak oddelček je predelal po 12 ur. Pogoj za delo so naravnost idealni. Težava

je v tem, da morajo začeti ob 7. uri, ker je telovadnica prezasedena. Solo financirajo iz sklada Borisa Kidriča. A. ARKO

## Sevnica : Brestanica 19:27

V prvenstveni rokometni tekmi zasavske lige je v Sevnici Brestanica pred številnimi gledalci premagala domače. V začetku so domači vodili s tremi goli, na koncu polčasa pa so bili v vodstvu z 10:9. V začetku drugega polčasa so igralci Brestanice takoj prišli v vodstvo in nato povsem nadigrali domače, ki so na koncu močno popustili. Pri domačih je bil najboljši vratar Prosenik, pri gostih pa Gaser, ki je dal 13 golov.

Z. S.

## Praznik pionirjev na Muljavi

Več kot 1500 pionirjev, od tega 700 iz Ljubljane, se je v nedeljo zbralo na Muljavi, rojstnem kraju pisatelja Josipa Jurčiča. Partizanski borci Dolenjske so jim pripovedovali o bojih za svobodo, nastopali so pevski zborji in recitatorji; v prijetnih igrah in pripovedovanju spominov je čas hitro potekal. Rezervni oficirji iz občine Grosuplje so na koncu programa ponazorili bitko na Muljavi, vojaki JLA pa so vsem pionirjem pripravili okusno kosilo.

## Brestanica : Jelšane 1:3

V prvenstveni tekmi druge slovenske odbojarske lige so domači podlegli gostom z 1:3 (—10, 13, —5, —9). Nekaj dni pred tekmo je kazalo, da bo moška ekipa razformirana zaradi premajhne volje, nediscipliniranosti in premalo denarja. Kljub temu so se igralci že enkrat zbrali in izgubili s Jelšanami. Domači so se dobro upirali le v prvih dveh setih, nato pa so jih gostje nadigrali. Jelšane so se izkazale z dobro igro, domačim pa se je poznalo, da niso trenirali. Prijetno je presenetil Rakar, ki je po enoletnem premoru zaigral prav dobro.

Z. SERBEC

# V TEM TEDNU VAS ZANIMA

## Tedenski koledar

Petek, 18. junija — Bogdan Sobota, 19. junija — Julijana Nedelja, 20. junija — Nenad Ponedeljek, 21. junija — Alojz Torek, 22. junija — Ahacij Sreda, 23. junija — Kresnica Četrtek, 24. junija — Janez

### ČESTITKE

Dragemu tatu Alojzu Ovničku in sestri Lojzki s Karlovske ceste iskrene čestitke za njun praznik! Carila, Franc, Alenka in mala Mojca.

Dragi mami Alojziji Mazovec s Foersterjeve ulice želi za njen praznik vse najlepše čestitke s družino, Mojca in Alenka pa ji pošiljata vroč poljubček!

Dragemu možu Alojzu Kavšiču iz Novega mesta želim za praznik vse najboljšo žena Cvetka in sin Igor.

Dragima Tončki in Tonju Ježu iz Kanade čestitam za praznik in ju prisrčno pozdravljam; domači iz Imenja, Dragec in Ljubica.

Dragi hčerki in mamici Vidi Stjepc z Velikega Gabra, sedaj v Gammertingnu v Nemčiji, želim za god mnogo veselja in sreče ter zdravlja sin Duško, ata, mama, brat Ludvik in sestra Jožica.

## OPRAVIČILO NAROČNIKOM

Pretekli četrtek in petek so nam uprave pošl v Dobovi, St. Vidu pri Stični, Koprivnici, Ribnici, Brezianici, Škocjanu, Dol. Toplicah, Straži, Boštanj, Krmelju, Podbočju, Jesenicah na Dol. in v Krškem sporočile, da nad 50 naših naročnikov ni dobilo zadnje številke Dolenjskega lista. Poslale so nam naslovne lističe in v petek smo manjkajoče izvide poslali tem naročnikom iz naše zaloge v Novem mestu.

Vse naročnike, ki so naš tednik prejeli tokrat prekasno, prosimo, da nam nujno zamudo oprostijo: Dolenjski list razpošilja namreč tiskarno DELO v Ljubljani vsako sredo zvečer, po njeni krivdi pa nad 50 naših stalnih bralcev ta teden ni dobilo lista pravočasno. Tiskarno smo na njene dolžnosti ponovno pisмено in osebno opozorili, saj ji redno in sproti plačujemo vse njene račune in opravljeno delo. Uprava lista

Ljubemu sinu Lojzetu Steznarju v Torontu in Kanadi in sestri Alojziji Stariha v Sudbury želim za god mnogo veselja in sreče ter ju kot ostale domače iskreno pozdravljam mama in sestra ter Ančka. Lep pozdrav tudi od vseh sorodnikov!

Dragi mami Lojzki Progarjevi iz Hmeljičca pri Mirni peči iskreno čestitajo za njen dvojni praznik hčerki Anica in Lojzka z družinoma ter sin Stane z družino.

## ZAHVALE!

Ob bridki izgubi naše ljube mame, stare mame, sestre in tete **MARJETE STARC**

z Griča pri Črnomlju izrekamo najtoplejša zahvala vsem, ki so našo mamo v tako velikem številu spremlili na zadnji poti, ji darovali cvetje in vence in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala g. župniku Zabkarju za lepe poslovilne besede ter pevcem. Iskrena hvala sindikalni podružnici in kolektivu tovarne zdravlil KRKA kakor tudi sosedom, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih.

Zalujoči: sin Lojze z družino, hčerka Ani, sestre in ostalo sorodstvo.

Ob nenadomestljivi izgubi dragega nam

**RADA KERINA** iz Brežice se zahvaljujemo vsem darovalcem vencev, ZK, ZB NOV, ZROP, kolektivom zdravstvenega doma in zobne ambulante, KZ, govornikom, primariju dr. Brglezu, dr. Rajnerju za ves čas zdravljenja in obiske na domu, zdravstvenemu in strežnemu osebju bolnišnice, godbi, pevcem in vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Mati, stroka Rado in Jasna, bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

Ob bridki izgubi našega očeta, moža, starega očeta, brata, strica, tasta in svaka

**JOZETA HRATARJA** iz Gotne vasi se iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pomagali, mu darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala kolektivom IMV, NOVOTEKS, PIM Ljubljana, sindikalni podružnici ZAVOD Ljubljana, občinskemu odboru ZB Novo mesto, krajevnim organizacijam ZB, SZDL in RK Gotna vas in Šmihel za vence, godbi, pevcem in govornikom.

Zalujoči: žena Rezka, sinovi Franci, Viktor in Jože v družinami, Ernest in Lojze, hčerki Stefka in Rezka z družinama, brat Lojze, sestra Julka in Cilka ter ostalo sorodstvo.

### PREKLIC

Preključem besede, ki sem jih govoril v gostilni pri Lavricu v Loškem potoku o Alojzu Bartolu iz Travnika št. 82. Anton Vesel, Travnik 75.

## PRODAJ

PRODAJ vseh, komfortno prtilično stanovanje ali celo hišo v Ljubljani na mirnem kraju blizu središča mesta. Naslov v upravi Dolenjskega lista (493-65). PRODAJ tovorni avto Mercedes, 5 ton, novo, za 480.000 din, z vsem. Naslov v upravi lista (493-65).

PRODAJ fiat 600 D (prevoženih 29.000 km). Naslov v upravi lista.

PRODAJ fiat 750. Ogljed v popoldanskim urah. Jaklič, Novo mesto, Nad mlini 25.

PRODAJ MOTOR NSU maks v voznom stanju. Ogljed v popoldanskim urah. Naslov v upravi lista (571-65).

UGODNO PRODAJ televizor znamke »Saba« — ekran 49. Mestne njive, blok 6-I.

POCENI PRODAJ šimnic z vzmetmi. Novo mesto, Trdinova 32.

PRODAJ KRAVO z drugim teletom, (junčkom) starim 4 tedne, ali zamenjati za junca za vprgo. Prodam tudi 400 kosov stranske opake. Janez Klemencič, Zdrinja vas 41, Otočec.

PRODAJ premični štedilnik, kuhinjsko mizno, klop, psiho in nočne omarice. Medved, Ragov log 4.

PRODAJ rabljen vzdiljiv levi štedilnik. Ogljed ob nedeljah pri Ayscu, Gotna vas 34, Novo mesto.

KUPIM malo rabljen vzdiljiv levi štedilnik. Naslov v upravi lista (557-65).

SPREJMEM krojaškega pomočnika. Janez Zupančič, Biška vas, Mirna peč.

ISCEM UPOKOJENKO, ki bi imela veselje pomagati v kuhinji in gostilni. Hrana in stanovanje zagotovljena. Plača po dogovoru. Ponudbe pošljite na upravo lista (563-65).

CENJENE STRANKE obveščamo, da mlina zaradi čiščenja in popravila ne bo obratoval od 21. junija do 21. julija 1965. Za naprej se priporoča Mlin Vukčević, Globočice pri Kostanjevici.

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega žolčca, jeter, žolča ali ostalih prebavil? Uporabljajte vendar rogaško »Donate« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava v Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju »Hmeljnica« — telefon 21-129 in »Standarda« — telefon 21-158.

ISCEM STAREJŠO žensko za varstvo otroka — 4 ure na dan. — Franc Štamcar, Novo mesto, Ragovska 7.

PRODAJ kuhinjsko kredenco in del opreme za dnevno sobo. Novak, Novo mesto, Kettejev drevored 12.

PRODAJ HIŠO z dvema sobama in garažo, vseljivo, ali zamenjati za gradbeni material. V poštev pride tudi poltovorni avto. Naslov v upravi lista (572-65).

PRODAJ 6 mladih psov volčjake. Tone Pavec, Novo mesto, Ragovska 16.

## KINO

Brežice: 18. in 19. 6. ameriški film »Raztreseni profesori«. 20. in 21. 6. francoski film »Preteklo leto v Marienbadu«. 22. in 23. 6. poljski film »Kje je general?«. Brod na Kolpi: 19. in 20. 6. ameriški film »Zoro maševalec«. Črnomelj: 18. in 20. 6. ameriški barvni film »Mongolci«. 22. in 23. 6. jugoslovanski film »Lito valovito«.

Dol. Toplice: 19. in 20. 6. ameriški film »Imitacija življenja«. Kočevje — Jadrano: 18. in 20. 6. angleški film »Operacija teror«. 21. in 22. 6. francoski film »Resnice«. 23. in 24. 6. ameriški barvni film »Šepetanje na blazinah«.

Kostanjevica: 20. 6. ameriški barvni film »Dvoboj na soncu«. 23. 6. angleški film »Gangsterji«. Metlika: 19. in 20. 6. italijanski film »Ločitev po italijansko« — in film »Pesem o pisarnem balonu«. 23. in 24. 6. francoski film »Poslednjih 15 minut«.

Novo mesto »Krka«: 18. do 20. 6. španski barvni film »Lepe Lola«. 22. do 24. 6. poljski film »Potnica«. Predgrad: 20. 6. poljski film »Mati Ivana Angielska«.

Ribnica na Dol.: 19. in 20. 6. japonski film »Hirošima — žalost mojca«.

Sotrdarica: 19. in 20. 6. francoski film »Črni Orfej«.

Stara cerkev: 19. in 20. 6. ameriški barvni film »Čas življenja in smrti«.

Straža: 19. in 20. 6. zahodnonemški film »Skrivnosti Orienta« — II del.

Trebnje: 19. in 20. 6. ameriški film »Krvnik iz Nevade«.

## GIBANJE PREBIVALSTVA

### Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Zdenka Ban iz Raven — Zlatko, Terezija Ban iz Krškega — Blaženka, Zofka Zibert iz Skopje — Vesno, Gabrijele Gmajnič iz Rožnega — deklco, Marija Ameršek iz Prešne loke — Ireno, Karolina Arnshek iz Dol. vasi — Vesno, Terezija Kalčič iz Gričice vasi — dečka, Franciška Sintič iz Sajevca — Jožeta, Vera Ručigaj iz Cerklje — Marka, Tina Veršec z Bizeljskega — Milka, Ana Abram z Brezjeja — Marjančo, Terezija Sutar iz Kladija — dečka, Ivana Deržič s Sel — Sandija, Marija Orešek iz Sevnice — Roberta, Vinka Ajster iz Brežice — Zorana, Justina Omerzel iz Pavlove vasi — Mirana, Elizabeta Longo iz Malega Mršaveja — Jožico, Zora Rizvič iz Krškega — Radka, Marija Kijun z Brezjeja — dečka, Erika Trupej iz Stolovnika — Romano, Antonija Gnus iz Krži — Rudija, Veronika Preškar iz Podgorja — Anico.

### Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Goršek iz Dolnje Stare vasi — Jožeta, Marija Turk iz Zvirč — Alojza, Danica Kočevar iz Kota — Bogdana, Ivanka Kunič iz Črnomlja

— Vinka, Vida Gregorič iz Mirne — Simona, Albina Potočar iz Rodin — Romana, Milka Serbec iz Brezestane — Milana, Anica Kralj iz Doblič — Jožeta, Alojzica Pučelj iz Gornjeje Maharova — Marinko, Nevenka Vuročič iz Prečne — Poldeka, Kristina Starac iz Rosalnic — Bernardko, Marija Miklič iz Stana — Marijo, Amalija Turk iz Podhoste — Antona, Silca Zoran iz Rumanje vasi — Jožeta, Dragica Gršič iz Mišincev — Zlatka, Jožeta Kulovja iz Podgrada — Joskota, Marija Miketič s »Preloke« — dečka, Jožeta Rau iz Gaja — deklco, Ljudmila Lukežič iz Vavpče vasi — dečka, Ana Medle iz Prapoč — deklco.

## KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Ignaca Sajeta, vojnega invalida iz Malenske vasi, je konj brcnil v trebuh in prsni koš; Anton Zalekar, strojni tehnik iz Krškega, je padel v jamo in si poškodoval levo koleno; Marija Sircelj, hiš posestnika iz Stefana, je padla z snopca in si poškodovala desno koleno; Džoka Sunjevič, šofer iz Titograda, je padel iz avtomobila in si poškodoval glavo; Stanko Hočevar, sin posestnika z Dolca, se je s sekuro usekal v levo koleno.

### Lebiča, 17.05. Koncert ob 17.05.

Koncert opernih melodij, 18.45. Novo v znanosti, 20.00. Izbrali smo vam, 22.10. Popevke se vrstijo.

**TOREK, 22. JUNIJA:** 8.05 Od melodije do melodije, 8.35 Slovenski ljudski motivi, 9.15 Počitniški pozdravi, 10.15 Prizori iz opere »Pikova dama« Petra Iljiča Čajkoviškega, 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Iz galerije glasbenih portretov, 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Anton Lesič: Premija naj vpliva tudi na kakovost mleka: 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.20 Zabavni intermezzo, 15.30 V terek navzvenje, 17.05 Koncert ob 17.05, 18.15 Popevke na tekmočem traku, 18.45 Na mednarodnih križpotjih, 20.20 Radijska igra Karel Cop: Ure, 22.10 V plesnem ritmu z orkestrom Kurt Edelhagen in Horst Wende.

### SREDA, 23. JUNIJA:

7.15 »Sedem si rož porazila mi...« 8.05 Zabavni zvoki, 9.00 Svet skozi sončna očala, 9.15 Pojo mladinski zbori, 10.30 Človek in zdravje, 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Drobni operni odlomki, 12.30 Kmetijski nasveti — Ludvik Strobil: Novo vam zakonu o semenu prilagojeno potrjevanje posevkov, 14.05 Iz koncertov in simfonij, 15.20 Zabavni intermezzo, 15.30 Zbor Robert Shaw iz Amerike, 17.05 Koncert ob 17.05, 18.15 Iz fonoteke radia Koper, 20.00 Giuseppe Verdi: Rigoletto, 22.10 Od popevke do popevke.

### ČETRTEK, 24. JUNIJA:

8.05 Dopoldanski domači ples-mele, 9.00 Počitniško popotovanje od strani do strani — Marjan Marinc: Strahopetulus — II, 10.15 Naši solisti v popularnih operah, 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Opoldanski orkestralni divertimento, 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Franc Rigler: Biološka vrednost naših meslin, 14.05 Solistična glasba domačih mojstrov, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Koncert tujih pihalnih godb, 17.05 Koncert ob 17.05, 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov, 21.00 Lirika skozi čas, Stari Blaznji vzohod, 22.10 Nočni akordi.

### RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 17. JUNIJA: 18.00 — Šolska oddaja, 18.35 — Obvestila, 18.30—19.30 — Izbrali ste sami — glasbena oddaja.

### NEDELJA, 20. JUNIJA:

10.30 — Poročila iz naše komunne — O delu mladinskega aktivna na gimnaziji v Brežicah — Delovni program krajevne skupnosti Dobova — Reportaža ob končani maturi v Brežicah — Turistična rubrika — Mnenje drugih — Za našo kmetovalce — Domače viže izvajajo Pavel Kosce z ansambom, Štirje kovači in Kapelska godba na pihala — Magnetofonski zapiski z obiska pri KZ Bizeljsko — Pogovor s poslušalci — Obvestila in s poročila naših kinematograf, 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

### TOREK, 22. JUNIJA:

20.00 — Prispevek za stare — Od torika do torika v brežiškem kinu — Sportne novice — Obvestila — Glasbena oddaja: Rigoletto — zaključek.

## Razpis za prodajo stanovanj v Kočevju

Zavod za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kočevje razpisuje **PRODAJO STANOVANJ** v Kočevju, Podgorska ulica, stolpič III:

- 5 dvosobnih stanovanj s kabinom — 72.00 kvadratnih metrov — 8.100.000 dinarjev;
- 9 dvosobnih stanovanj s kabinom — 59.25 kvadratnih metrov — 6.860.000 dinarjev;
- 5 enosobnih stanovanj s kabinom — 43.14 kvadratnih metrov — 5.300.000 dinarjev;
- 5 garsonjer — 25,68 kvadratnih metrov — 3.600.000 dinarjev.

Stanovanja v IV. nadstropju so za 4 odstotke cenejša. Cene so orientacijske. Dokončne se določijo ob sklenitvi kupoprodajne pogodbe. Objekt bo stal na komunalno opremljenem in urejenem zemljišču.

Vsa stanovanja in garsonjere imajo vgrajeno opremo v kopalnicah in kuhinjah ter pripadajoče pritlikine za shrambo goriva in ozimnice ter skupne prostore — pralnico in kolesarnico. Stanovanja bodo vseljiva predvidoma v avgustu 1966.

Plačilni pogoji: Do 31. marca 1966 je treba nakazati najmanj 50 odstotkov vrednosti stanovanja, do 15. decembra 1966 najmanj 20 odstotkov vrednosti stanovanja, ostanek pa najpoh v petih enakih letnih obrokih z najmanj 2 odstotka obresti — vse pod pogojem, da v letu 1966 ostane stanovanjski prispevek delovnim organizacijam.

Prednost pri nakupu in izbirni imajo ponudniki, ki nudijo večji znesek začetne udeležbe, krajše plačilne roke in večji odstotek obresti.

Ponudbe pošljite v zaprti kuverti z oznako »Nakup stanovanja na Zavod za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kočevje, Ljubljanska 19, najkasneje do 10. julija 1965«.

Predhodno je treba položiti kavčijo v znesku 30.000 dinarjev na tekoči račun NB 600-27-602-16 Kočevje.

Kavčija se obračuna v ceni stanovanja oziroma se vrne ponudniku, kolikor ne bi prišlo do sklenitve pogodbe brez njegove krivde.

## Razpis štipendij v brežiški občini

Na podlagi 60. in 165. člena statuta občine Brežice (Uradni vestnik okraja Celje, številka 28, z dne 8. maja 1964) komisija za štipendije pri občinski skupščini Brežice razpisuje

### NATECAJ

za štipendije za študij na naslednjih šolah:

- 1 štipendijo na ekonomski fakulteti (splošna smer);
- 1 štipendijo na gradbeni fakulteti (komunalni inženir);
- 1 štipendijo na višji pravni šoli;
- 1 štipendijo na višji upravni šoli;
- 3 štipendije na pedagoški akademiji (skupina slovenski jezik, srbohrvatski jezik);
- 2 štipendiji na pedagoški akademiji (skupina angleški jezik, slovenski jezik);
- 4 štipendije na pedagoški akademiji (skupina matematika, fizika);
- 1 štipendija na pedagoški akademiji (skupina biologija, kemija);

I štipendijo na pedagoški akademiji (skupina zemljepis, rodovina);

1 štipendija na pedagoški akademiji (skupina glasbeni pouk);

1 štipendijo na pedagoški akademiji (skupina tehniški pouk z osnovami fizike);

1 štipendijo na pedagoški akademiji (skupina likovni pouk);

1 štipendijo na srednji šoli za telesno vzgojo;

1 štipendijo na filozofski fakulteti (skupina filozofija, psihologija);

1 štipendijo na filozofski fakulteti (skupina kemija).

Najnižja štipendija za srednje šole je 15.000 dinarjev mesečno, najnižja štipendija za višje in visoke šole je 18.000 dinarjev.

Kandidati naj vložijo: 1. Prošnjo za štipendijo, »kolkovano z 250 dinarjev«.

2. Potrjen prepis zadnjega šolskega spričevala, izjavo o premoženjskem stanju.

Rok za vlaganje prošnji je 30. junij 1965.

Prošnje, vložene po tem roku, ne bodo upoštevane.

## Razpis Kmetijsko-živinorejske šole v Poljčah

Kmetijsko-živinorejska šola Poljčah, p. Begunje na Gorenjskem, razpisuje vpis za šolsko leto 1965/66 na osnovi statuta ustanove — člen 79, 80, 81, 82 in 83 —

oddelek za ŽIVINOREJCE in oddelek za POLJEDELCE

Šola traja 2 leti. Po končani šoli dobijo absolventi zaključno izobrazbo za poklice živinorejca ali poljedelca. Vsak kandidat naj lastnorodno pisni prošnji, kolkovani s 50 din, priloži:

- 1. spričevalo o končani osnovni šoli,
- 2. izpisek iz rojstne matične knjige,
- 3. zdravniško spričevalo,
- 4. izjavo staršev ali daljca štipendije, da bo vzdrževalno v internatu redno plačeval

Popolna oskrba v internatu stane 15.000 din mesečno.

Pouk bo teoretičen in praktičen. Pri praktičnem pouku lahko učenci zaslužijo del sredstev za vzdrževalno v internatu.

V času rednega šolanja imajo upravičeni pravico do otroškega dodatka.

Posameznikom, ki nimajo sredstev za šolanje, a jo želijo obiskovati, prisrski šola štipendijo.

Vpis je možen takoj in se zaključuje zasedbo prostih mest.

STARSI IN KMETIJSKE DELOVNE ORGANIZACIJE — VKLJUČUJTE MLADINO V KMETIJSKE POKLICE!

MLADINA — ODLOČAJ SE ZA KMETIJSKE ŠOLE!

Pojasnila »dobite« pisмено ali ustno vsak dan na šoli.

Uprava šole

## Dom »MAJDE ŠILC« Šmihel, Novo mesto

bo za šolsko leto 1965-66 sprejemal dijake in dijakinje srednjih šol, vajence in vajenke raznih strok.

Kandidati naj najpozneje do 30. junija 1965 predložijo:

- 1. izpolnjeno vprašalno polo za sprejem gojenca (obrazec DZS 1,74), kolkovano s kolkom za 50 din;
- 2. prošnji morajo priložiti: a) šolarji potrdilo o vpisu na šoli; b) vajenci potrdilo o sklenitvi učnega razmerja ali pa prepis učne pogodbe; c) vsi: — prepis zadnjega šolskega spričevala; — dopisnico za odgovor.

Prošnji brez navedenih prilog komisija ne bo reševala in ne bo odgovarjala nanje.

## RADIO LJUBLJANA

VSAR DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

**PETEK, 18. JUNIJA:** 8.05 Iz pravljice sveta Blaža Arničca Povodni mož, baletna slika, 9.25 Pihalna godba Rudolf Urbanec, 10.15 Komorni zbor RTV Ljubljana poje pesmi renesančnih mojstrov, 10.35 Novo na knjižni polici, 11.15 Nimaš prednosti! 12.05. Kmetijski nasveti — Inž. Jože Miklavc: Pogodbeno pridelovanje oljnic za naše oljane, 12.30 Scene iz opere Knez Izor Aleksandra Borodina, 14.05 Za šolarje: Drugo uvodno glasbo... 15.30 Petje in jodanje iz Svice, 15.45 Novo v znanosti, 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe, 20.00 Zvočni mozaič, 21.15 Oddaja o morju in pomorskih, 22.10 Za ljubitelje jazz.

**SOBOTA, 19. JUNIJA:** 8.05 Iz narodne zakladnice, 8.55 Za šolarje: Iz moje srečne mladosti, 9.45 Četrtri ure z ansamblom štirih trombonov Atija Sossa, 10.15 Glasbeni sejem, 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Jože Colnarič: Vzgoja vino-gradniških strokovnih kadrov, 12.30 Slovenska glasba iz današnjosti, 14.05 Ples iz slovarske baletne glasbe, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Nastopata: Ženski zbor učiteljskega iz Ljubljane p. v. Pavla Kalana in moški zbor Grafika p. v. Slavka Mbeličca, 17.05 Pesmi in ple-

si jugoslovanskih narodov, 18.45 S knjižnega trga, 20.00 V soboto zvečer, 21.00 Zaplešite z nami, 22.10 Oddaja za naše izseljence.

**NEDELJA, 20. JUNIJA:** 7.15 Iz stolpa sem mi zvon doni... 8.05 Mladinska radijska igra Dragotin Horčič (po romanu Hanne Oeagovske): Mulci pa taki, 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. del, 10.00 Še pomnite, tovariši... — Ivan Šeš Rudi skerjane: Klje domovine, 11.45 Nedejska reportaža, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. del, 14.00 Mojstri iz preteklega in iz našega stoletja, 15.05 —16.00 Zabavna glasba — vmes ob 15.30—15.50 Humoreska tega tedna A. Spoel: Naša nova gospodinjstva pomočnica, 16.00—19.00 Nedejsko športno popoldne, 20.00 Mojstrske partiture, 21.10 Melodije raznih narodov I. oddaja: Španija, 22.10 Ljubiteljem pop-evk.

**PONEDELJEK, 21. JUNIJA:** 8.05 Veseli hribovci in ansambel Boruta Lesjaka, 9.00 Za mlade radovedne: Šer Sing je rešil življenje, 9.30 Orkester RTV Ljubljana z deli naših mojstrov, 10.15 Iz zakladnice